

COMMENTARII
DE REBUS
IN
SCIENTIA NATVRALI
ET
MEDICINA
GESTIS.

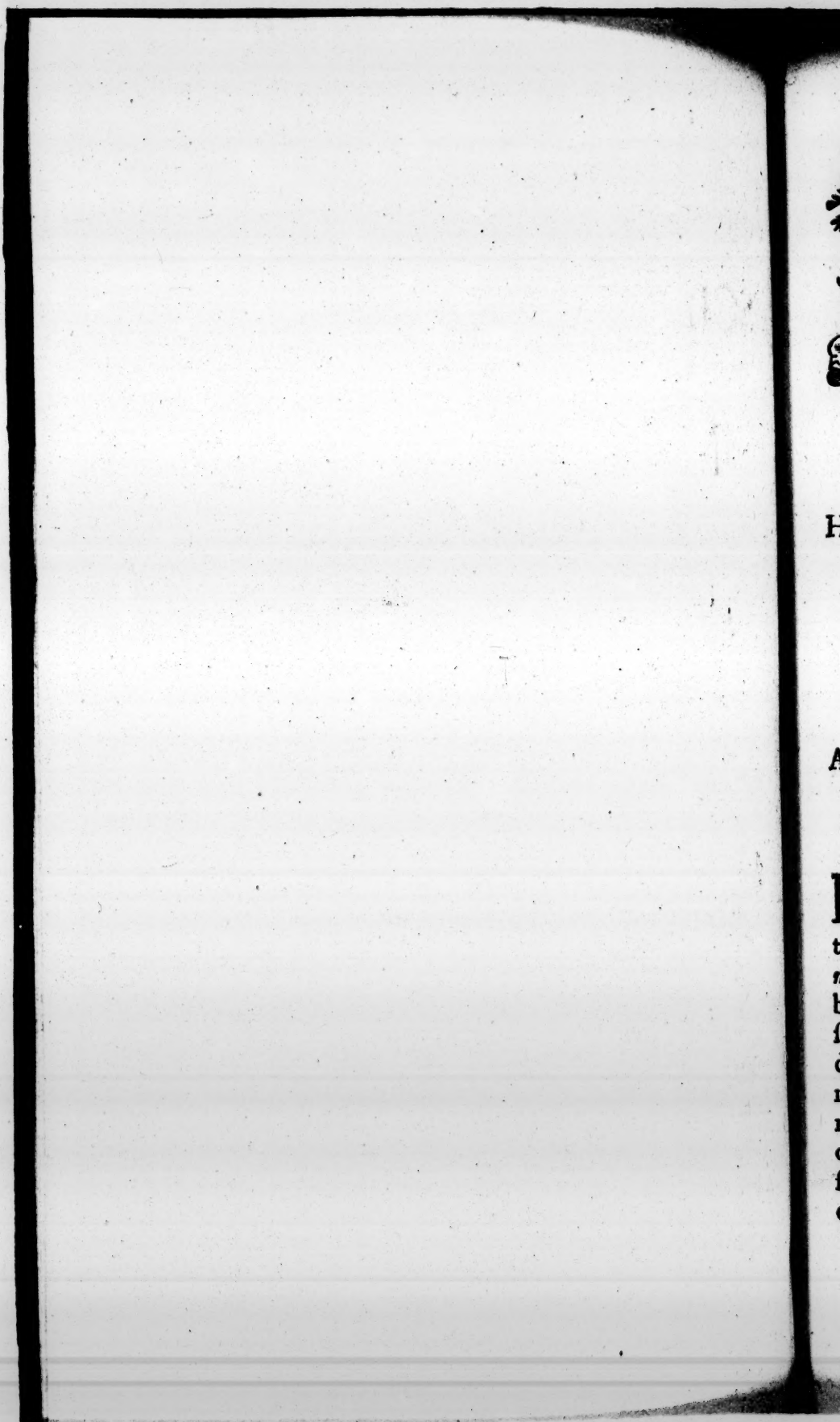

VOLVMINIS XIV. PARS IV.

LIPSIAE MDCCLXVIII.
APVD IOH. FRIDERICVM GLEDITSCH.

Venduntur etiam

Amstelodami apud I. Schreuder, Londini apud Io. Nourse, Parisiis apud
Briasson, Patavii apud I. Manfré, Holmiae apud L. Salvium.

I.

Histoire de l'Académie Royale des Sciences,
Année 1760. Avec les Mémoires de Ma-
thématique et de Physique etc. à Paris, de
l'Imprimerie Royale, 1766. pag. 212 Hist.
pag. 476 Comment. 18 tab.

i. e.

Academiae regiae Scientiarum Parisinae histo-
ria, et Commentarii Mathematici ac Physici,
ad annum 1760.

Inter *observationes, ad physicam generalem spe-*
ctantes, primo loco occurrunt aliquot obserua-
tiones, ex epistolis Cl. DE LA NUX, in *Bourbon-*
nia insula degentis, excerptae, quibus perhibet, p. 16.
boues Indicos gibberos (*Bizons*) eiusdem cum no-
stris bobus speciei esse, contra autem anates nostras
domesticas, et Indicas, specie differre; gigni non-
nunquam ab Aethiopibus in diuersis climatibus, qui
neque ad Aethiopes, neque ad albos referri queunt,
cuticula maculis badii coloris conspersa; ventos con-
stantes, qui vulgo dicuntur in Oceano, qua Afri-
cam et Asiam alluit, per sex menses regnare, neuti-
quam

quam esse constantes, sed saepe ter quaterue in mense mutari; ventum in praedicta insula interdum flare ex plaga opposita illi, unde noctu spiret, et similiter vndas maris in his regionibus meatus reciprocantes habere.

2. Aquas Sequanae principio huius anni ab altitudine trium pedum ad plus, quam viginti pedum altitudinem intra 14 dies creuisse, memoriae proditur.

p. 20. 3. Fontes, quorum aquae incrustandis corporibus solidis aptae sint, non esse tam raros in Gallia, quam hactenus creditum fuerit, Cl. DEPARCIEUX exemplis docuit.

p. 21. 4. MUSSCHENBROEKIUS scripsit Cl. NOLETO, narratum sibi esse, in *Carabania* Americae reperiri piscem fluuiatilem de genere gymnotorum, a quo illi, qui manus versus eum sub aqua extendant, vel baculo eum tangant, percussione electricam satis vehementem patiantur. Sed monet Historiographus Academiae, non deficere graues rationes, de veritate huius narrationis dubitandi, et videri piscem hunc eundem esse, atque illum, cuius iam mentionem fecerit RICHER (in itineris in Cayennam descriptione), et qui hominis, a quo attactus est, manum brachiumque stupore quidem afficiat, sed nulli vi electricae tribuendo.

p. 23. 5. De terribili tremore terrae, qui anno 1759 Syriam, Phoeniciam et Palaestinam per plus quam quadraginta dies afflixit, quaedam narrantur.

6. Sub solo montis Pessulani in strato argillaceo venas natiui hydrargyri esse, Cl. SAUVAGES obseruationes comprobarunt.

7. Narratur, quomodo Petropoli quidam Academiae Imperialis sodales hydrargyrum congelari posse inuenerint.

Obfer-

Observationes anatomicae. 1. In cadauere viri, p. 44.
51 annos nati, repertum est, inter os pubis et vesicam corpus quasi osseum, pendens vncias 20, involutum tenuissima membrana, quae mesenterio alligata erat per interiectum corpus spissum, glandulosum, coniforme, cuius apex superiori istius ossei corporis parti excauatae erat insertus. Ceterum hoc corpus liberum pendebat; durius etiam et densius erat aliis ossibus. Effecerat, ut vir ille inde ab anno aetatis quinquagesimo retentione urinae laboraret, quam paullisper pronus in dextrum latus cubans, superare solebat. Medicus, qui hanc observationem cum Academia communicauit, omisit, in naturam huius corporis ossei paullo curiosius inquirere, quod omittere non debebat.

2. Viri robusti et pinguis, hydrope pectoris mortui, cor repertum est, extrinsecus substantia cellulosa, gossypium referente, tectum, et intrinsecus pinguedine alba et densa vestitum.

3. In mala sinistra infantis, annum nati, tumor p. 46.
fuit, qui paullatim ab aure vsque ad angulum labiorum creuerat, mollis, albus, non dolorosus, mobilis, et tanquam e granis glandulosis compositus, in cuius superficie hic illic vasa sanguifera repere spirarum in modum visa sunt. Nil aliud fuisse hunc tumorem, quam parotidem, quae sanguinis copia, quam arteriae ampliores, e carotidibus et maxillaribus externis, partem illius inferiorem intrantes, aduexerant, tantopere, ut verisimile est, extensa fuerat, post mortem infantis, aliis quidem causis debitam, compertum est. Quod si antea constitisset, potuisset forsan incremento vitii, compressione paullatim augenda, resisti. Sed plerique de hoc tumore consulti, multas diuersas eius causas suspicati, et hinc multa remedia frustra adhibita sunt.

4. Foetus generis feminini, qui vtraque clavicula, sterno, et cartilaginibus, quae costis adiunctae esse solent, carebat, legitimo tempore in lucem editus, et, octo demum horis a partu elapsis, mortuus est. Systole et diastole cordis huius infantis quum manifesto apparerent, obseruatum est, corde tacto, motus eius viuaciores reddi, contra quorundam opinionem, huic organo sensibilitatem negantium.

5. Vir quidam dolorem questus erat ad spinam dorsi perpetuum, modo leniorem, modo fortiozem; causa rheumatismo attributa fuit. Sed post obitum viri, hoc dolore oppressi, inuenta est vera eius causa. aneurysma aortae, inter capita inferioris muscoli diaphragmatis situm, et duabus imis vertebri dorsi, primisque tribus lumborum adhaerens, magnitudine capitis infantis recens nati. Ventriculus hoc tumore in hypochondria laeua propulsus erat, et diaphragma conuexius redditum, et adhaesione tumoris ad diaphragma in loco, ubi oesophagus transit, effecta erat constrictio oesophagi atque inflammatio.

P. 51.

6. Felis, cui os femoris dextrum lapsu fractum fuit, postquam eam fracturam sola natura sanarat, ita claudicauit, ut os illud flecteretur, dum ipsi animal in incessu inniteretur. Quod animaduertens CL. TENON, statim coniecit, naturam inter partes fracti ossis pro callo articulum quendam formasse singularem. Post annum, mortua fele, quum istud eius femur cultro anatomico subiiceret, vidit, se bene coniecisse. Namque ex loco interioris lateris partis inferioris fracti ossis, pollicem distanti a condylo, enata erat apophysis magna, quae semet incuruans, antrorsum versus extremitatem partis superioris ascendebat, et in magnam cauitatem articulare, fere oualem, desinebat; extremitas autem partis

partis superioris, quae pars inferiorem partem decussabat, et ante hanc sita erat, terminata erat duabus apophysis, quarum altera angulosa retrorsum, altera teres antrorsum directa erat, et a cavitate articulari apophysis praedicta recipiebatur; totusque hic articulus cinctus erat texto albo, fibroso, satis denso, quod ex ipsa substantia utriusque partis ossis prouenerat. Hocce textum vice ligamenti capsularis functum erat, et ita ambas partes ossis continuerat, ut tamen illis motus duos oppositos concederet. Hinc quum felis femori laeso innitebatur, flectebatur illud paulum extrorsum et deorsum; quum autem onus sui corporis in alterum femur reiciebat, femur laesum rursus extendebatur et erigebatur.

7. Exhibentur aliquot observationes de singulari illo oculorum morbo, quum maculae fuscae vel nigrae ante oculos versari, seu aeri quasi innatare videntur, praesertim ubi res, in multa luce positas, intuentur. Constat ex his, non esse presbytis proprium hunc morbum, quod affirmavit DE LA HIRE, qui primus de eo scripsisse dicitur, sed neque myopes ab eo tutos esse. Sedem eius in humore aqueo esse, et ea quidem eius parte, quae inter corneam et vream tunicam continentur, probabile habetur, et propterea punctione corneae, qua ille humor vitiatus educatur, hunc morbum forsitan tolli posse. P. 59.

In classibus chymica et botanica nullas quidem observationes nobis offert hocce volumen: sed legitur hic elogium IACOBI BENIGNI WINSLOVII, ex quo non possumus, quin, quae praecipua nobis videntur, breuiter excerptamus. *Othinii* natus est in *Fionia*, altero aprilis die anno superioris p. 288. seculi vndeseptuagesimo, patre *Petro*, qui in ea urbe sacra curabat, e gente nobili *Mansenia*, Suecicae originis; *Winslouius* enim primus appellatus est

auus *Iacobi Benigni* paternus a nomine vici cuiusdam in *Scania*, in quo sacerdotio functus est. Proauus maternus *STENO* fuit, qui eadem scientia magnum sibi nomen peperit, qua etiam *WINGLOVIUS* ipse maxime inclaruit. Cuius scientiae occultum amorem, a natura animo eius ingenitum, quum aliquando excitasset amicus medicinae studiosus, non prius quieuit, quam patrem exorasset, vt sibi permetteret medicinae sese dare, relicto theologiae studio, in quo iam eos fecerat progressus, vt muneri publico sacro proxime admotum iri, spem haberent parentes certissimam. *Hafniae* in *Collegio Borrichiano* noui studii initium fecit; anno autem elapso, in exterarum regiones, augendae scientiae causa, iter suscepit, regis *Daniae* munificentia adiutus. Primum in *Belgium* contendit; hinc anno sequenti *Lutetiam Parisiorum* petiit, vbi accidit, anno superioris seculi vltimo, vt, lectis *BOSSUETI* scriptis, et inprimis *expositione doctrinae ecclesiae*, dubitare de veritate doctrinae *Lutheranorum* inciperet, et deinceps, in colloquiis cum hoc Episcopo habitis de falsitate huius doctrinae persuasus, Pontificiam religionem suam faceret. Qua professionis commutatione facta, quum nulla amplius vitae subsidia ex patria ipsi venirent, incertus consilii fuit, vtrum medicinae studio porro incumberet, an ad theologiam rediret, et se in monasterium absconderet. Mansit tamen in isto studio, *Patris* cuiusdam *Oratorii*, cui ingenium suum explorandum tradiderat, consilium secutus, vtique prudentissimum. In quo proposito ipsum etiam adiuuit *BOSSUETVS*, cuius liberalitate haecenus sustentatus erat, commendansillum *TOURNEFORTIO* et *DODARTO*. Quum autem ille patronus, anno 1704, morte esset ipse ereptus, res suas in summis angustiis vidit. In eo erat, vt facultatem exercendi medicinam adipisci

necesse

neceſſe haberet, neque tamen par erat tolerandis ſumtibus, qui ipſi eam in rem faciendi reſtabant. Cepit tunc id conſilii, vt ab ordine medicorum, oratione ad illum habita, gratuito ad examen pro praxi admitti peteret; quem permouit hac oratione, vt illos ipſi ſumtus remitteret. Et ſimile etiam poſthac argumentum fauoris idem ordo ſponte ipſi exhibuit, iuribus Doctōris Regentis, quae poſt duodecimum annum petiit, gratis in ipſum conferendis; quae res ſine exemplo fuit. In curſu ſtudiorum ſuorum WINSLOVIUS per doctiſſimum DUVERNEY in arte anatomica tantum profecerat, vt iam anno 1707 Academia Scientiarum eum haberet dignum, quem inter ſuos reciperet. Multas inde ab eo tempore egregias commentationes in conuentibus Academiae praelegit, quas Academia in commentariis ſuis edidit; inter quas pluri-
mae ſunt, quae nouas obſeruaciones anatomicas exhibent, aut communes anatomicorum errores indicant et corrigunt. Cordis enim ſtructuram rectius deſcripſit, meliorem rationem, anatomen cordis inſtituendi, docuit, verum huius viſceris, nec non ventriculi, ſitum naturalem oſtendit, vſum cartilaginum ſemilunarium in genibus propoſuit, muſculorum potentiam et functiones, parum ante eum cognititas, luculenter demonſtrauit, vt alia taceamus. Anno 1732 in lucem emiſit notum et iuſtis laudibus celebratum opus, in quo corporis humani anatomen expoſuit. Poſthaec ſcholia nonnulla in BORELLI librum ſecundum de motu animalium in commentariis Academiae praediſtae propoſuit; cauſſam inuoluntariae capitis contorſionis, eiusque medelam expoſuit; rationes, cur ambabus manibus, vel ambobus pedibus, motus quosdam facile, alios difficulter efficere queamus, ex ſtructure neruorum reddidit; et in comoda thoracum balaenato-

rum docuit. De pluribus aliis rebus, quas animo agitauerat, scribere impeditus est, partim controuersis quibusdam, partim laboribus, quos publica munera ipsi imponebant. Controuersias enim habuit primum cum LEMERIO super origine monstrorum, quam hic in coalescentia duorum germinum, ipse in primitiua conformatione monstruosa vnus germinis, quaerebat; deinde cum MONROO, et denique cum Cl. FERRENIO. Multas autem ipsi occupationes dedit quum officium Doctoris Regentis in Facultate Medica, tum munus publici Professoris Anatomiae in horto regio, quod anno 1743 nactus erat, tum medicinae praxis, in qua aequè assiduus, atque in ceteris officiis fuit. Summa in eo fuit modestia, et semper credidit, plus sibi esse honorum et fortunarum, quam meritis sit. Hinc titulos illos honoris, quos ambire nunc hominum litteratorum mos est, nunquam affectauit; quod enim in numero fuit sodalium Academiae regiae Berolinensis, eum ipsi honorem haec Academia vitro detulit. Et quum eius amici, ipso inscio, obtinuerant, vt salarium eius a rege augeretur, ipse hanc eorum operam et studium irritum fecit, quia non potuit persuaderi, vt id augmentum peteret. Sed hoc vitii in eo est deprehensum, quod nimis facilem se aliis praeberere sueuit, ad eorum sententiam amplectendam. Quamobrem, qui eum norant, vt ex eius doctrina et experientia, quantum possent, fructum sibi caperent, cauere solebant, ne post alios sententiam suam de aliqua re diceret. Cui eidem vitio, vt nobis quidem videtur, rectè attribuas, quod, Lutheranorum coetu relicto, ad Pontificios transiit. Etsi constitutione corporis infirma utebatur, temperantia tamen vitam ad insolitam senectutem protraxit. Marasmo senili consumptus obiit die

3 octobris anno huius seculi sexagesimi, anno aetatis
vno supra nonagesimum exacto.

Progredimur ad *commentarios*, quos hoc volumen continet.

I. *Tentamen nouae rationis numerum hominum, qui morbo variolarum pereunt, et utilitatem infitionis variolarum, aestimandi*, auctore DANIELE BERNOULLIO. Agitatam nostra aetate magno cum motu animorum quaestionem de vtilitate infitionis variolarum Vir Cl. multa arte ad calculos vocauit, p. 44. construxitque duas tabulas, per quas colligere licet, quanta probabiliter sit generis humani iactura, ob morbum variolarum, et quantum ea iactura imminuatur, si hunc morbum prorsus e natura sublatum fingas. Praeterea ostendit prima tabula, quot e numero certo hominum, qui vno die omnes nasci ponuntur, per 24 annos, quotannis morbo variolarum tollantur, quotque eorum aliis morbis quotannis perimantur; item, quot ex certo illo numero quotannis in morbum variolarum incidunt. Omnia consuetaria, quae Auctor ex suis numeris ducit, magnam vtilitatem infitionis variolarum ob oculos ponunt, siquidem experientia docuit, eos, quibus variolae non incaute fuerunt insitae, fere omnes conualuisse, nullumque illorum postea naturalibus variolis esse infectum. Inter principia, quae Vir Cl. ad ineundos calculos sumsit, haec duo sunt; senibus, qui huius morbi adhuc expertes fuerint, aequae eum timendum esse, ac iuuenibus; et par esse ab eo mortis periculum, in quocumque aetatis anno aliquis in illum incidat. Quae principia licet experientiae satis conformia esse existimet, tamen non dissimulat, ea certiora reddi potuisse, si in naturae mortuorumque indicibus aetatis annus, quo quis-

- p. 9. quisque morbo variolarum periit, semper annotatus fuisset; hincque medicos clinicos hortatur, ut imposterum aegrorum, quos in hoc morbo tractabunt, aetatem, morbike felicem aut letalem exitum sibi notent, et hos catalogos ad Decanos Facultatum Medicarum mittant, qui eorum edendorum curam gerant. Ceterum quia, secundum ipsius calculos, totius numeri, quem ex certa multitudine simul natorum hominum variolae rapiunt, non nisi dimidium post quintum annum superest, suadet, ut insitio variolarum quantocius administretur infantibus, postquam de gremio nutriculae fuerint abstracti; nisi forsan experientia docuerit, infantes in primo aetatis anno rarius infici variolis, aut aliud quid obstat.
- P. 34.

2. *Commentatio de diametro apparente solis, eiusque vera magnitudine. Auctore DE LA LANDE.*

3. *Observationes cometae, qui anno 1759 apparuit. Auctore Abb. DE LA CAILLE.*

4. *Observata quaedam occasione incendii, fulmine excitati, in templo Abbatiae Regii Montis, et Hameti in aede Virginis. Auctore TILLET.* Duo observata sunt memoria digna. Alterum rapidus motus, quo ignis, qui in templo Regii montis (Royaumont) sub cruce turris ortus erat, et in fastigio turris per tres horas quasi haeserat, deinceps, quum contignationem, campanas portantem, attigisset, totum aedis culmen corripuit. Quod idem quum etiam in incendio templi Hametensis eadem nocte, et olim in incendio templi cathedralis Trekarum observatum sit, verisimile putat Auctor, spatium culminis multam continuasse materiam fulminis, nondum inflammam, quam deinceps contactus ignis subito inflam-
- P. 68.

maue-

mauerit; quod si verum sit, non sine summo periculo licebit in locum clausum, fulmine sine incendio tactum, lucernam portare. Alterum, quod obseruatione dignum deprehensum est, fuit hoc, quod plurimae tegulae in tecto templi Regii Montis, ex ardesia factae, a vehementiore ignis actione intumuerant ad sextuplum pristinae crassitie, porosaeque erant redditae et tam leues, vt in aqua natarent. Ex qua harum tegularum similitudine cum pumice, quem e visceribus igniuomorum montium eici constat, colligit Cl. TILLET, hunc etiam lapidem in statu primitiuo alias habuisse qualitates, et ex lamellis etiam fuisse compositum, leuitatemque suam certo gradui ignis debere. Nam maiori ignis vi tegulas illas aequae, ac pumicem fundi posse comperit. Ceterum non omnem ardesiam ignis actione intumescere, tegulae ex tecto templi *Hamensis* ruina desumptae, et recentis ardesiae frustra *Hameto* missa, ipsum docuerunt, quae sine intumescencia fundere potuit.

5. *De parallaxi solis definita per simultaneas obseruationes martis et veneris, in Europa et in Promontorio Bonae Spei habitis anno 1751. Auctore Abb. DE LA CAILLE.*

6. *Obseruationes cometae, qui mense ianuario 1760 in constellatione orionis apparuit. Auctore DE THURY.*

7. *Obseruationes et theoria cometae, qui 1760 mense ianuario in constellatione orionis apparuit, una cum animaduersionibus circa apparentem celeritatem cometarum. Auctore DE LA CAILLE.*

8. *Mars,*

8. *Mars, soli oppositus, observatus d. 7 martii an. 1760. Lutetiae a DE LA LANDE.*

- p. 114. 9. *Commentarius de analogia inter corallia et tubulos marinos, qui vermiculares dici solent, nec non inter hos tubulos ac conchyliis **). Auctore GUYTARD. Initio huius commentarii Auctor reprehendit Cl. ELLIS, quod in introductione in librum suum de corallinis ita se gesserit, quasi nihil sibi eorum innotuisset, quae antea in Gallia circa corallia fuerant observata. Deinde de nominibus, quae quibusdam speciebus tubulorum vermicularium a nonnullis scriptoribus imposita sunt, disputat, et totam classem horum tubulorum in plures ordines diuidit, ex quibus singulis singularia quaedam exempla per icones, aeri eleganter incisas, repraesentat.
- p. 117. Tubuli primum vniuersim, aut simplices sunt, aut ramosi. Deinde simplices, vel recti sunt, vel contorti. Simplices porro vel cylindricam figuram (aut paene cylindricam) habent, vel conicam. Hos Auctor *dentalia*, illos *anthalia* appellat cum PONTRO. Denique contorti, vel simpliciter circa suum quisque axem magis minusue se torquent, vel plures circa se inuicem contorti sunt. Omnium autem harum specierum tubuli, aut solitarii reperiuntur, aut aggregati. Quibus praemissis, Vir Cl. propius accedit ad scopum suum, qui hic est, ut ostendat tubulos esse genus medium, per quod natura a genere coralliorum, madreporarum etc. gradum faciat ad genus conchyliorum. Quod ad externam formam attinet, vix negari potest magna similitudo tubulorum cum conchyliis; et ad analogiam inter tubulos et corallia, corallinas, madreporas euincendam, Auctor argumenta non leuia proposuit.
- Sed

*) lectus d. 29 Mart. 1760.

Sed qu
hinc t
difficili
vermic
ea aut
extrin
haec c
runtan
mes,
vti po
vice f
exten
natur
dubia
esse c
et co
risimi
nond

bus f
nis a

uati.

Lut

ruit

176

et

TE

Sed quod attinet animantium similitudinem, quae hinc tubulos, hinc corpora illa marina habitant, difficilior videtur quaestio. Certe, quae in tubulis vermicularibus reperiuntur, testis suis inclusa sunt; ea autem, quae corallia et madreporas habitant; extrinsecus in papillis illius quasi membranae, qua haec corpora teguntur, deprehendi constat. Veruntamen, Cl. Auctor monet, quum quidam vermes, qui suos sibi tubos construunt, cristas habeant, uti polypi cristati, alii autem alias partes, cristarum vice fungentes, et corpore carneo, ac facultate sese extendendi, vel contrahendi, omnes ad polyporum naturam proxime accedant; polypis autem haud dubiam cum coralliis et madreporis coniunctionem esse constet: analogiam, quae tubulos vermiculares et corpora haec marina intercedit, non carere verisimilitudine, licet ob defectum observationum nondum possit striete demonstrari.

10. *Observationes et theoria cometarum, qui mensibus februario et martio anni 1760 in constellatione leonis apparuit. Auctore Abb. DE LA CAILLE.*

11. *Elementa theoriae cometarum, in leone observati. Auctore PINGRÉ.*

12. *Observatio eclipsidis solis die 13 iunii anni 1760. Lutetiae habita a DE CHABERT.*

13. *Observationes cometarum; qui in orione apparuit, habitae in observatorio regio d. 8 ianuarii anni 1760. a MARALDI.*

14. *Astronomicae observationes anni 1756, 1757 et 1758 Bidisci peractae, ab Abb. CHAPPE D'AUTEROCHÉ.*

15. *Ob.*

15. *Observatio eclipsis solis habita in observatorio regio d. 13 iunii an. 1760. a MARALDI.*

16. *Commentarius de theoria duorum cometarum, initio huius anni 1760. observatorum. Auctore Abb. CHAPPE D'AUTEROCHÉ.*

17. *Nouae solutiones problematum quorundam, ad disciplinam naualem pertinentium. Auctore CLAUDE RAUT.*

18. *Dissertatio de cometa anno 1264 viso, eiusque theoria. Auctore PINGRÉ.*

19. *Observatio eclipsis lunae d. 22 nouemb. an. 1760. Auctore CASSINI DE THURY.*

p. 209. 20. *Commentatio de ossibus fossilibus d. 28 ianuarii an. 1760 prope aquas sextias repertis *)*. Auctore GUETTARD. Quum primum haec ossa reperta essent, fama erat, permulta eorum esse humana, et inter haec integra capita humana, in quibus oculi, nares, labia, mentum, distincte cerni possint. Sed Cl. Auctor reputans secum, ossa illa in rupe ex marmore durissimo, tunc primum vi pulueris pyrii diffracta, fuisse reperta, vna cum dentibus, qui humanis minime similes essent, neque credibile esse, musculos faciei sub aqua tam diu integros persistisse, donec materia lapidescens super illis, tanquam formis, sese figurauerit, fidem isti famae habere non potuit. Operam igitur dedit, vt illorum ossium copia sibi fieret. Naetus deinde complura, intellexit, eos, qui istam famam sparserant, phantasia deceptos fuisse; et eas inprimis massas, quas illi pro

*) lecta d. 22. Mart. 1760.

pro capitibus humanis venditauerant, nullo iure hoc nomen occupare potuisse. Ipsi autem haep. 217. massae, quarum aliquam icone hic repraesentauit, ex nautilis petrefactione ortae esse videntur, et cetera etiam ossa, habita pro humanis, ad bestias marinas pertinuisse.

21. *Observatio eclipsis lunae d. 23 nouemb. an. 1760 in observatorio regio facta a DE THURY.*

22. *Tertius commentarius de ossium exfoliatione, Auctore TENON *).* In hocce commentario Vir Cl. operam impendit decidendae quaestioni, an et sub quibus conditionibus methodus BELLOSTII in curatione vulnorum recentium, quibus cranium nudatum est, probanda sit. Quo consilio crania p. 225. duorum canum circa suturam sagittalem denudauit, et in utroque ossa ex vno latere suturae perforauit, non autem ex altero, et deinceps vulnus totum, imposito vni cranio remedio humectante, alteri vnguento basilico, deligauit, ac, quae singulis diebus in his vulneribus euenerant mutationes, annotauit. Quae observationes ipsum edocuerunt, per p. 233. forationem ossis, iunctam vsui medicamentorum humectantium vel balsamicorum, utique huiusmodi vulnorum curationem accelerare plerumque. Semper enim id fieri, non persuaferunt Viro Cl. haec experimenta, quippe consideranti, fieri posse, ut in tenera aetate, in qua ossa minus dura sunt, ideoque substantia spongiosa, seu parenchymatosa ossium minus referta est materie cretacea, quam in adulta, haec substantia sit ad emittenda tubercula illa rubicunda, quorum extensione sanatio vulneris perficitur, aptior. Igitur catulum grandem et robustum eodem modo

*) vid. Commentar. nostr. Vol. XII. p. 593.

modo tractauit, quo supra commemoratos duos canes: viditque tubercula in foraminibus, BELLOSTII methodo factis, biduo tardius prouenire, quam in superficie partium cranii denudatarum. Concludit ergo, inutilem esse BELLOSTII methodum in adolescentibus, vtilem vero in adultis et senibus, quibus ossa duriora sunt; sed simul bene monet, in hac propositionis limitatione non tam aetatem vulnerati, quam duritiem et crassitiem cranii esse spectandam. Reperiuntur enim nonnunquam ossa adolescentium aequae crassa et dura, atque adulatorum; et rursus fenes dantur, quibus neque dura, neque crassa sunt crania. Quae res, iuncta periculo, quod a perterebrata vtraque ossis caluariae tabula timendum est, efficit, vt *Bellostiana* methodus suaderi non debeat, antequam de ossis cranii duritie et crassitie certus sis. Quare quum permagni referat, signa habere certa, quibus nimis tenues partes ossis nosci queant, Cl. Auctor his signis tradendis huic commentario colophonem imponit. Sunt ea fere haec: Superficies ossis in ea regione, vbi nimis tenue est, depressa est extrinsecus; color ibi est fuscus, in circumferentia autem albus; et quum os in ea regione instrumento ferreo vel argenteo percutitur, sonum debiliorem atque obscuriorem edit.

23. *Inuestigatio parallaxis lunae.* Auctore DE THURY.

24. *Observatio de morbo frumenti Turcici, Maior dicti.* Auctore TILLET. Morbus ille se prodit, extuberatione nata, in aliqua partae plantae, plerumque in spica. Adiacentes partes macescunt, atque interdum arescunt. Ipsum autem tuber est initio album, carnosum, firmiter adhaerens; tractu temporis

poris fit spongiosum, et manu pressum, liquorem fundit limpidum et foetidum, tandem totum conuertitur in puluerem nigrum et similem illi, quem lycoperdon emittit. Ex quo apparet, morbum hunc consistere in nimio affluxu succi ad vnus partis plantae vtriculos seu textum cellulare. Multum differre eum a vulgari aliorum satorum morbo, rubigine, Cl. Auctor sibi persuasit. Causae huius morbi reperiundae multum impendit operae, sed hactenus frustra; id tamen se experimentis didicisse ait, non esse contagiosum, neque nigro isto puluere conspersa grana morbidos culmos ferre. p. 260.

25. *Eclipsis solis d. 13 iunii an. 1760 obseruata*
A LE MONNIER.

26. *De applicatione equorum ad trahenda onera.*
Auctore DEPARCIEUX. Hoc praecipue hic ostenditur, equum maiore vi trahendi pollere, si funes, ad ipsum alligati, non sint horizontales, sed deorsum inelinati.

27. *De natura basis aluminis commentatio.* Auctore BARON. Vir Cl. repetens Cl. MARGRAFII experimenta circa basin aluminis, deprehendit cum ipso, ab hac terra, cum nitro vel sale marino combinata, acidum expelli. Quod quum esset p. 276. miratus, quia hanc terram, eodem modo, quo Cl. MARGRAFIUS vsus erat, edulcatam, omnino puram acidi vitriolici crediderat, coepit dubitare, an ea reuera omni acido vitriolico priuata fuerit; et posthac, quum aliquam eiusdem terrae portionem, cum aequali portione pulueris carbonum mixtam, igni exposuisset, ex odore hepatis sulphuris oborto intellexit, vtique id esse, quod suspicatus erat. Certus igitur non posse vulgari modo obtineri basin
Pp 2 alumi-

- aluminis, omnis acidi vitriolici puram, alium mo-
p. 277. dum excogitavit, qui sic se habet. Basis aluminis,
 per alcali fixum praecipitata, et consueta methodo
 edulcata, per horam coquitur in lixiuio forti cine-
 rum clauellatorum; deinde, quae in hoc liquore
 quiescente praecipitatur terra, postquam multa aqua
 eluta est, rursus coquitur in aqua pura; hic liquor
 turbidus adhuc et feruidus percolatur, ut alcali fi-
 xum, in illo sedimine forsan residuum, inde abstra-
 hatur; tandem quod in percolato liquore fundum
 petiit, exsiccat, quo facto habetur massa candida,
 quae in puluerem subtilem in mortario marmoreo
 redigenda est. Hac ratione impetrauit Cl. Auctor
 basin aluminis tam puram, ut mixta cum nitro, aut
 sale marino, neutrius compositionem in igne destru-
p. 279. xerit, neque adeo mutauerit. Quod autem ad na-
 turam huius terrae attinet, quae hactenus pro cal-
 caria seu cretacea habita est, coniicit Vir Cl. eam
 esse metallicam; tum, quia nullam haec basis alumi-
 nis proprietatem cum aliis terris habet communem,
 cum metallicis autem in hoc conuenit, quod acidis
 iuncta, saporem adstringentem vitriolicum adipisca-
 tur; tum, quod spiritus vini (ut nuper Auctor expe-
 rientia didicit) super alumine regenerato digestus,
 flamma viridi ardet, quae salis sedatiui proprietas
p. 281. est. Quin basin huius salis forsitan eandem esse, at-
 que basin aluminis existimet, e noua obseruatione
 id coniiciens. Videlicet crucibulo ignito iniecerat
 aequales partes boracis et nitri depurati, atque in-
 tumescenti mixto adiecerat puluerem carbonum re-
 petitis vicibus, donec fulgurationes cessassent, et
 ignem sat viuidum deinceps diu aluerat; denique,
 extincto igne et frigefacto crucibulo, massam in eo
 inuenerat duram, e stratis dilute coeruleis compo-
 sitam, sapore valde styptico praeditam. Massam
 hanc quum aqua soluisset, praecipitavit se materia
 carbo-

carbonacea, cui admista fuit magna copia terrae albae, inter digitos friabilis, et prorsus insipidae; huic superfuso acido vitriolico, expertus est, magna cum efferuescentia natum esse mixtum, saporem habens aluminis, et ex eo mixto, per multam aquam diluto, crystallos nactus est, quae non solum styptico et aluminoso sapore fuerunt praeditae, sed etiam prunae impositae intumuerunt more aluminis, et terram insipidam reliquerunt. Ceterum de crystallorum aluminis figura, quae octaëdra dici solet, obseruat Cl. BARON, occurrere quidem inter eas, quae hanc figuram habeant, sed eam imperfectae crystallisationi deberi, perfectis autem crystallis aluminis propriam esse figuram polyedri, quatuordecim lateribus planis terminati, quorum duo, opposita et parallela, sint hexagona ordinata, reliqua triangula aequilatera. p. 278.

28. *De relatione summae seriei infinitae, cuius termini numeratorem habent eundem, et pro denominatoribus numeros naturales, aut horum quaslibet potentias, ad summas partialium serierum, quae ex illa deriuantur, sumendo illius seriei terminos secundum, quartum, sextum etc. in infinitum, aut tertium, sextum, nonum etc. aut quartum, octauum, duodecimum etc. et sic porro. Auctore DE MAIRAN.*

29. *Descriptio anatomica duorum ligamentorum uteri, nuper repertorum. Auctore PETIT *).* Prae-p. 288.
ter nota ligamenta uteri quatuor inuenit Vir Cl. duo, quae appellat *rotunda posteriora*. Sunt enim, quae figuram, similia rotundis ligamentis, quae ad anticam uteri partem alligata sunt; oriuntur autem e media partis posticae regione, latera versus, et
Pp 3 descen-

*) lecta d. 16 iul. 1760.

descendunt vsque ad ceruicem vteri, vbi sese citro itinere reflectunt versus posticam peluis minoris partem, atque inde ascendunt rursus, et in superiore parte ossis sacri terminari videntur. Paulo crassiora sunt rotundis anterioribus, sed minus rubicunda, et admodum pauca vasa sanguifera continent. Vsum eorum Cl. Auctor hunc esse coniecit, vt impediunt, quo minus vterus initio grauidatis nimis in peluim minorem deprimatur, vtque ceruicem vteri in venere sic figant, vt internum vteri orificium eiaculato semini recta obiiiciatur. Id saltem certum esse, ait, renum dolores, de quibus grauidae sub finem grauiditatis queri soleant, a tensione horum ligamentorum proficisci.

30. *Obseruatio eclipsis solis d. 13 iunii 1760. Auctore* CASSINI DE THURY.

31. *Phases eclipsis solis d. 12 iunii 1760. Auctore* PINGRE.

32. *Inuestigatio parallaxis martis et veneris ex obseruationibus simultaneis in promontorio Bonae Spei et obseruatorio regio Parisensi habitis. Auctore* CASSINI DE THURY.

33. *Eclipsis solis d. 13 iunii an. 1760, Lutetiae obseruata, et hinc determinati errores tabularum, habita ratione figurae telluris verae. Auctore* DE LA LANDE.

34. *Obseruatio eclipsis solis d. 13 iunii 1760, Lutetiae in obseruatorio regio habita, ab Abb. CHAPPE D'AUTEROCHÉ.*

35. *Computatio inaequalitatum motus veneris, quae per attractionem telluris efficiuntur. Auctore DE LA LANDE.*

36. *Observationes botanico-meteorologicae ad ann. 1759 etc. Auctore DU HAMEL.*

37. *Commentarius de massarum aurearum vel argentearum exploratione. Auctore TILLET *).* Prin. p. 362. cipio confirmat Cl. Auctor, massae argenti puri semper aliquid perire, quoties operationi docimasticae exponatur; et hanc iacturam, quamvis exigua, maiorem tamen esse, vel minorem, pro gradu ignis et quantitate plumbi adiecti maiore vel minore. Cui consequens esse monet, vt etiam massa argenti non puri in operatione docimastica aliquantulum argenti puri perdat. Hinc rationem repetit, cur ii, qui massas aureas et argenteas explorandi munus gerunt, saepe in aestimatione puritatis eiusdem massae argenteae discrepent. Cuius rei consideratione commotus, de applicatione thermometri ad fornaculam docimasticam cogitavit, quam hic docet. Fit ea ope normae ferreae, cuius p. 366. crus vnum imponitur basi fornicis docimastici, alterum, extra fornaculam sustentatum, habet in sua extremitate cavitatem, quae bulbum thermometri recipit, quod affixum est laminae ferreae, parieti fornaculae iunctae; huic laminae alia lamina crassa ad angulum rectum affixa est, quae thermometrum a calore fornaculae defendit, sicuti etiam pars normae, quae a prunis tangi posset, specie capsae, ex simili lamina paratae, tegitur. Hocce pyrometro adhibito, ait Cl. Auctor, obtineri posse eundem caloris gradum diuerso tempore, seque edoctum esse,

Pp 4

cente-

*) lecta d. 20 dec. 1760.

centesimum et vigesimum gradum in thermometro *Reaumuriano* esse illum, quo, simulatque indicauerit instrumentum, conueniat plumbum immittere cupellis, eoque facto, et carbonibus impleta fornacula, sine vltiori artificis opera perfici opus, thermometro indicante, gradum fere centesimum trigesimum quintum, siquidem duas tantum drachmas plumbi adhibuerit docimaestes. Sub finem huius commentarii fornaculam docimaesticam Auctoris descriptam lector reperiet.

38. *De cometa anni 1759; seu de reditu cometæ anni 1682. Auctore DE L'ISLE.*

39. *De multis montibus in Occitania inferiore, olim igniuomis, quorum ignis nunc extinctus est. Auctore MONTET, regiae societatis in monte Pessulano sodali. Hic inter alia nouis argumentis Cl. Auctor confirmat, ignem istiusmodi montium sulphuri et ferro originem debere.*

II.

The vegetable System, or the internal structure and the life of Plants etc. By JOHN HILL, M. D. Vol. VII. Containing the first Series of the One petal'd Plants. Sold by R. Baldwin. London, 1764. fol. pl. 17. tab. aen. 60. Vol. VIII. Containing a second Series of the One petal'd Plants, 1765. pl. 17. tab. aen. 60. Vol. IX. Containing a third Series of the One petal'd Plants, 1765. pl. 17. tab. aen. 60.

i. e.

Systema vegetabile, siue explicatio internae structurae et vitae plantarum. Auctore IO. HILL, M. D. Vol. VII. VIII. IX.

Pergit pro eo, quod iam alibi probauimus adhibuisse Cl. Auctorem, studio, nunc in recensendis plantis, quibus corollae datae sunt monopetalae, et quidem regulares, quibus demum absolutis, subsequuntur irregulares. Numerosissimae quidem eae sunt, ex suis tamen naturalibus notis facile distinguendae, quae etiam suppeditant nouos subdiuisionibus faciendis characteres. Hinc illarum tres constituuntur tribus, in quibus corollae vel ita integrae sunt, vt nullam diuisionem ostendant, vel undulatum et integrum marginem habent, vel in lacinias abeunt. His deinde subiunguntur ordines, ybi opus est, et familiae, tanquam genera media. *Classis septima:* Corollis monopetalis. *Tribus I.* flore simplici, integro, plano, indiuiso. Calyce irregulariter sexfido, corolla ouali clausa, fructu

Vol.
VII.
p. 5.

Pp 5

- p. 6. fructu bacca polysperma. *Marcgrauia*. *Tribus II*. flore plicato, margine indiuiso. Calyce quinquifido, capsula ouali, biloculari, loculo dispermo.
- p. 18. *Conuoluulus*. *Tribus III*. flore diuiso. *Familia 1*. corolla trifida: calyce trifido, fructu ouali, triloculari. *Bromelia*. *Familia 2*. corolla quadrifida:
- p. 20. *ordo 1*. corolla campaniformi: calyce quadridentato, fructu bibaccato, seminibus dentatis. *Rubia*; or-
- p. 21. *do 2*. corolla plana: calyce quadrifido, fructu bicapsulari, glabro, semine reniformi. *Gallium*; capsulis rugoso-villosis. *Aparine*; calyce minimo, capsula monosperma, rotunda, floribus hermaphro-
- p. 29. ditis et masculis mixtis. *Valantia*; *ordo 3*. corolla tubulata: calyce breui, quadrifido, fructu bicapsulari, rotundo, monospermo. *Asperula*; calyce persistente, fructu bicapsulari globofo, singula semen vnum habente. *Sherardia*; calyce duplici folio constante, fructu bicapsulari. *Crucianella*; calyce quadridentato, fructu bicapsulari, conuexo plano, bidentato. *Spermacoce*; calyce oblongo, fructu biloculari, dispermo. *Houffonia*. *Familia 3*. corolla quinquifida:
- p. 36.

Series I. seminibus nudis: *ordo 1*. fauce nuda: calyce monophyllo, quinquifido, seminibus quatuor, apice dentatis. *Asperugo*; calyce monophyllo, profunde quinquifido, seminibus quatuor, in calyce latentibus. *Echium*; calyce oblongo, cylindrico, seminibus quatuor nudis. *Pulmonaria*; calyce breui, campanulato, ad basin vsque quinquifido, corollae tubo perlongo. *Pneumaria*; calyce profunde quinquifido, segmentis acutis, corolla ventricosa, seminibus quatuor, cortice duro obductis. *Cerinthe*; calyce oblongo, quinquifido, cauo, acuto, seminibus quatuor duris, oualibus. *Lithospermum*; *ordo 2*. fauce dentata: calyce quinquifido, acuto, seminibus quatuor, rotundo acuminatis, calyce aucto

com.

compr
quinqu
gosis.
funde
Lycop
nibus
lindric
chusa;
tuor a
do, se
Myoso
Se
psula
capsul
ce tul
ouali.
lyce o
da.
ouali,
C
rum
mon
polyf
acute
valuis
tente
quin
triloc
sto,
vent
pra g
fido,
Roel
ouali
rolla
xis f

comprehensis. *Symphytum*; calyce ad basin vsque quinquifido, corolla rotata, feminibus quatuor rugosis. *Borrage*; ordo 3. fauce inflexa: calyce profunde quinquifido, feminibus quatuor oblongis. *Lycopsis*; calyce oblongo, cauo, quinquifido, feminibus quatuor asperiusculis. *Cynoglossum*; calyce cylindrico, feminibus quatuor oblongis, obtusis. *Anchusa*; calyce tubuloso, quinquifido, feminibus quatuor acutis. *Heliotropium*; calyce basi subrotundo, feminibus quatuor, calyce dilatato complexis. *Myosotis*.

p. 46.

Series 2. feminibus tectis capsula: Ordo 1. capsula monosperma: calyce quinquifido, ventricoso, capsula vno globoso semine foeta. Mirabilis; calyce tubuloso, oblongo, quinquedentato, capsula ovali. Plumbago; ordo 2. capsula polysperma: calyce oblongo, acute quinquifido, capsula subrotunda. Ipomoea; calyce profunde quinquifido, capsula ovali, triloculari. Polemonium.

p. 56.

p. 58.

Continuatur nunc in octauo volumine plantarum harum recensio. Sequitur enim ex plantis monopetalis regularibus, feminibus tectis capsula polysperma: calyce monophyllo, germi- ni insidente, acute quinquifido, corollae fauce tecta staminum valuis, capsula rotunda, semina per foramina emit- tente. *Campanula*; calyce monophyllo, profunde quinquifido, corolla stellata, capsula subrotunda, triloculari. *Phyteuma*; calyce monophyllo, angusto, quinquifido, corolla infundibuliformi, capsula ventricosa, triloculari. *Trachelium*; calyce amplo supra germen, monophyllo, ad basin vsque quinquifido, corolla rotata, capsula cylindrica biloculari. *Roella*; calyce monophyllo basi obtuso, capsula ovali, uniloculari. *Samolus*; calyce pentaphyllo, corollae tubo amplo, capsula ovali, feminibus con- nexis foeta. *Cressa*; calyce monophyllo, campanulato, denta-

dentato, corollae laciniis dentatis, capsula globosa. *Coris*; calyce monophyllo, profunde quinquifido, corolla pene rotata, decem squamis ad basin laciniarum, capsula subrotunda, disperma. *Hydrophyl- lum*; calyce profunde quinquifido, corolla rotata, tuberculis ad basin laciniarum, capsula oblonga acuminata. *Cortusa*; calyce campanulato, monophyllo, quinquifido, capsula ovali, polysperma. *Aritia*; calyce octophyllo, imbricato, capsula rotunda, triloculari. *Diapensia*; calyce monophyllo, quinquifido, capsula globosa, vniloculari. *Hottonia*; inuolucro florum vmbellato, calyce monophyllo, pentagonio, quinquifido, capsula globosa, vniloculari. *Androsace*; inuolucro vmbellato florum calyce monophyllo, oblongo, quinquifido, capsula cylindrica, apice dehiscente. *Primula*; calyce monophyllo, quinquifido, corolla rotata, capsula ovali, biloculari, quandoque succulenta. *Chironia*; calyce oblongo, quinque-dentato, capsula ovali, trigona, triloculari, loculo monospermo. *Phlox*; calyce monophyllo, quinquifido, corolla rotata, capsula globosa, decemualui, vniloculari. *Lysimachia*; calyce monophyllo segmentis acutis, capsula rotunda, biloculari, superius dehiscente. *Verbescum*; calyce monophyllo, quinquifido, corolla rotata, capsula globosa vniloculari, horizontaliter dehiscente. *Anagallis*; calyce monophyllo, quinquifido, corolla tubulosa, capsula ovali. *Menyanthes*; calyce subrotundo, corollae tubo deorsum, laciniis sursum spectantibus, fructu globoso, baccato, vniloculari, quinquefariam dehiscente, seminibus ovalibus. *Cyclamen*; cuius varietates, vt species, recenset; floribus inuolucratis, calyce monophyllo, acute quinquifido, corollae laciniis acutis, reuolutis, capsula ovali, vniloculari. *Dodecatheon*; calyce quinquifido, corolla campanulata, capsula cylindrica, striata,

striata,
ce ovali
psula o
cies, r
cuntur
quinqu
psula o
lo, cyl
mi, qu
opercu
plici,
quinqu
Epigae
infund
paruo
fundib
lari.
do, c
culari.
quifido
acumi
recep
phyllo
vngue
Swert
E
cense
eas a
lento
ad p
se or
tion
rus
exor
ordi

striata, vniloculari, quinquifida. *Soldanella*; calyce ouali, quinquifido, corolla infundibiliformi, capsula ouali, biloculari. *Nicotiana*, cuius tamen species, regularibus corollis praeditae, tantum adducuntur; calyce monophyllo, campaniformi, striato, quinquifido, deciduo, corolla infundibiliformi, capsula ouali, biloculari. *Datura*; calyce monophyllo, cylindrico, quinquifido, corolla infundibiliformi, quinquifida, lacinia vna maiore, capsula ouali, operculo tecta, biloculari. *Hyosciamus*; calyce duplici, exteriori triphyllo, interiori monophyllo quinquifido, corolla intus villosa, capsula globosa. *Epigaea*; calyce monophyllo, quinquifido, corolla infundibiliformi, capsula biloba. *Ophiorrhiza*; calyce paruo, monophyllo, acute quinquifido, corolla infundibiliformi, tubo longo, capsula ouali, biloculari. *Eranthemum*; calyce monophyllo, quinquifido, corolla infundibiliformi, capsula duplici, biloculari. *Spigelia*; calyce monophyllo, excauato, quinquifido, corolla ad basin integra, capsula oblonga, acuminata, vniloculari, bialui, feminibus duobus receptaculis adhaerentibus. *Gentiana*; calyce monophyllo, quinquifido, corolla patente, segmentis ad vnguem nectariferis, capsula oblonga, vniloculari. *Swertia*.

Eodem, quo in priori volumine, plantae recensentur monopetalae regulares, et quidem iam ad eas accedit Cl. Auctor, quae semina, fructui succulento inclusa, seu baccas ostendunt, paucae tantum ad priorem ordinem pertinent. Monet autem, eum se ordinem etiam hic elegisse, qui sensim ad cognitionis gradus deducat botanicum, hinc neglexit se-
 xus diuersitatem, antherarum coalitum, corollae exortum, id, quod melius ex ipsa recensione subordinationis nunc apparebit.

Ad

Ad plantas monopetalas regulares, corolla quinquefidida, feminibus testis capsula polysperma adhuc refertur: calyce monophyllo, profunde quinquefidido, corolla campanulata, staminibus inaequalibus, capsula oblonga, striata, quinqueloculari. *Oxalis*; calyce quinque dentato, capsula ovali, triloculari, loculo monospermo, floribus relativis distinctis. *Iatropa*.

p. 7. Ordo 3. flore quinquefidido, fructu baccato simplici. *Familia 1.* fructu amplo succulento. In his flores masculi et feminini distincti sunt eadem structura: calyce longo, quinquefidido, corollae laciniis villosis, fructu longo, triloculari. *Trichosanthes*; calyce concauo quinquefidido, corollae laciniis rugosis, planis, fructu oblongo, triloculari, maturo, subito fisso, *Momordica*; calyce campanulato, corollae centro nectarifero, fructu triloculari. *Cucurbita*; calyce campanulato, laciniis villosis, corollae laciniis ovalibus, fructu triloculari, feminibus planis, inferiorius acuminatis. *Cucumis*; calyce campanulato, corollae laciniis ovalibus, fructu ovali, spinuloso. *Sicyos*.

p. 17. *Familia 2.* fructu bacca minore. Calyce campanulato, quinquefidido, cui innascitur corolla cylindrica, fructu, bacca ovali, trifida. *Melothria*; calyce ovali, corolla cylindrica, quinquefidida, saepe abortiens, trifida et bifida, filamentis nectariferis novem, fructu bacca uniloculari, trisperma. *Cassytha*; omnia eadem, bacca biloculari. *Cuscuta*; calyce campanulato, acute quinquefidido, corolla profunde secta, bacca glabra ovali, polysperma. *Bryonia*; calyce pentaphyllo, longitudine corollae, corolla cylindrica, laciniis inaequalibus, bacca ovali, angulata, triloculari. *Trioesteum*; calyce concauo, angusto, corolla urnae simili, bacca rotunda. *Arbutus*; calyce angusto, quinquefidido, corolla ovali, fructu

fructu bacca, parum succulenta, aliquando fere sicca, quinqueloculari, polysperma. *Andromeda*; calyce duplici externo diphylo, interno monophyllo, corolla ouali, apice reflexa, bacca quinqueloculari, calyce scilicet interius carnosio. *Gualtieria*, (est *Gaultheria* LINN.); calyce campanulato, acute quinquifido, tubo corollae breui, bacca ouali, biloculari, parum succulenta. *Capficum*; calyce campanulato, quinquangulo, quinquifido, bacca biloculari, polysperma, calyce aucto contenta. *Physalis*; calyce, basi ventricoso, bacca rotunda, transuersim sulcata, biloculari, calyce increfcente. *Atropa*; calyce, basi angusto, quinquifido, corolla campaniformi, bacca ouali, vniloculari. *Mandragora*; calyce basi rotundo, acute quinquifido, corolla cylindrica, bacca rotunda, profunde sulcata. *Lycoperficum*; calyce campanulato, quinquifido, corolla rotata, bacca rotunda. *Battata*, (est *Solanum tuberosum*), calyce simili, corolla tubo paruo instructa, bacca rotunda, polysperma. *Solanum*.

Ordo 4. flore quinquifido, fructu folliculis duobus, filiquis similibus. Calyce acute quinquifido, basi rotundo, tubo corollae calyce longiore, folliculis longis, acuminatis, polyspermis. *Vinca*; calyce angusto, profunde quinquifido, corolla rotata, glandula in centro quinquangulari, folliculis oblongis, tumidis, vnilocularibus seminibus papposis. *Periploca*; calyce angusto, concauo, quinquifido, corollae tubo breui, cylindrico, glandula in medio fere oblonga, quinquedentata, folliculis oblongis, acuminatis, vnilocularibus. *Cynanchum*; calyce breui, conico, quinquifido, corolla rotata, glandulis in centro floris quinque, ad basin stellatis, intus corniculatis, staminibus tectis corpusculo quinario squamoso, folliculis campanulatis, vnilocularibus. *Asclepias*; calyce angusto, quinquifido, corolla cam-

campanulata, quinque glandulis oualibus et setis totidem in centro floris, folliculis longis, vniualibus, polyspermis. *Apocynum*.

P. 52. *Ordo 5.* flore quinquifido, folliculis quatuor. Calyce angusto, quinquifido, corolla rotata, laciniis expansis, glandulis in centro duabus, folliculis oblongis, vnilocularibus polyspermis. *Stapelia*.

P. 53. *Ordo 6.* flore quinquifido, capsulis seminalibus quinque. Calyce angusto, acute quinquifido, laciniis conniuentibus, corolla pene pentapetala, squamis quinque glandulosis in centro, capsulis oblongis, acuminatis, intus apertis, polyspermis. *Crassula*; calyce angusto, profunde quinquifido, corolla campanulata, squamis nectariferis quinque in centro floris, capsulis oblongis, campanulatis, vniualibus, polyspermis. *Cotyledon*.

Etsi vero hic finiatur volumen nonum, nondum tamen omnes absolutae sunt plantae monopetalae, tres enim in posterum adhuc pertractabit Cl. Auctor earundem familias, quarum corollae in sex, septem et plures partes diuisae inueniuntur. Interim nec hic praeterire possumus, quin moneamus denno, singulas species, quod vix inuenies alibi, singulari icone sisti, vt differentes characteres eo melius appareant. Ex his etiam pleraeque bonae sunt, aliquae mediocres. Optaremus tamen, vt placuisset Cl. Auctori, notas genericas paullo studiosius distinctiusque addere. Nihil enim de staminibus et pistillorum stigmatumque forma notatur, etsi hinc illincque describantur, quas partes, quamuis ad suum systema vix necessarias arbitretur, in tanta luculentorum exemplorum quantitate neglexisse, boni historici non est.

Species non solum omnes hic recensentur, quas Ill. LINNAEUS habet, sed etiam nouae aliquae, vtut paucae, adiiciuntur, quas adnotasse non

poeni-

poeni
quae
quaru
inter
crenat
tantes
apice
cauler
de co
ramor
lam ad
garis
singul
ditur
costis
rugosi
Et au
le lig
bus fa
ferre v

T
omitte
lation
Aucto
lem n
spirali
eum c
cacem
planta
alio n
Ete d
theae
in per
sam h
OGI
rapsic
Vo

poenitebit. Sic inter *campanulas* spec. 21 et 33, Vol. quae vtrique triuiali nomine *saxatilis* dicitur, et VIII. quarum priorem LINNAEUS recenset tantum, ita p. 7. II. inter se discrepant, vt altera folia habeat margine crenata, flores cum foliis alternos, petiolatos, mutantes, coeruleos, altera vero folia inuerse ouata, apice vndulata, margine integra, leuiter villosa, caulem alterne ramosum, floribus pendulis, pallide coeruleis. *Samoli* duas species distinguit, solo p. 19. ramorum diuisorum numero discrepantes. *Primulam aculem*, quam LINNAEUS pro varietate vulgaris adsumit, ob florum pedunculos solitarios, vt singularem speciem describit. Ad *solani* species ad Vol. IX. dicitur *mexicanum*, caule lignoso, calyce et foliorum p. 39. costis spinosis, fructu magno ouali, foliis villosis, rugosis, obscure viridibus, corollis purpureis, fructu aurantii coloris, nec non aliud *trilobatum*, caule lignoso, aculeato, foliis obtuse trilobis, floribus fasciculatis, quod parum a *trilobato* LINN. differre videtur.

Tandem obseruationes aliquas, passim inspersas, omittere nequimus, cum in historica de plantis relatione non negligentem obseruatorem fuisse Cl. Auctorem doceant. In *cuscuta* plantulam semina Vol. IX. lem nudam videri posse scribit, sub forma corporis p. 18. spiralis. De vsu *vucae urfi* in calculo animaduertit, p. 22. eum quidem egregium esse, neque tamen adeo efficacem et mirabilem, vt vulgo creditur, nec non plantam hanc, minus recte cognitam, in horto regio alio nomine fuisse educatam, florentem demum recte diiudicatam. *Andromeda polifolia*, nomine p. 23. theae Indicae cognita, vt remedium diaphoreticum, in pertinaci rheumatismo cum aqua feruente infusam breui restituit nautas et alios, docente Cl. OGILVIO, cuius litterae hic inferuntur. Itidem p. 25. *capsicum frutescens*, quod piper *Cayennense* nominant, Vol. XIV. Pars IV. Qq diure.

- p. 26. diureticum est, et hydropem sanat, sicut *alkekengi* fructus in calculo, maturus cum saccharo comestus, prodest. *Belladonnae* vsum in cancro persanando non omni modo commendandum esse iudicat, venenatam eius vim adferens. Baccae comestae infantes sane ac adultos enecant, vinum acidum aut acetum vim deleteriam eius delet. De *solano* adhuc notamus, Nostrum hoc genus in tria distinxisse, in *lycopersicum*, *battatam* et *solanum*, sicut *pulmonariam*, ob diuersam calycis longitudinem in
- Vol. VII. *pulmonariam* et *pneumariam* diuiserat. *Apocynum*, quod Angli *dogsbane*, ac si canem interficeret, nominat, potius *flybane*, seu muscas occidens, vocari mauult, cum in flore eiusdem muscae pereuntes inueniantur, simulque ab helleboro sese paratum mel accepisse notat, nec odore, nec effectu molestum.

III.

D. CHRISTIANI GOTTLIEB LUDWIG, Ord. Med. in Acad. Lips. Decani. Methodus doctrinae medicae vniuersae praelectionibus academicis accommodata. Lipsiae, in officina libraria Gleditschiana, 1766. 8. pl. 14.

Institutiones vniuersae medicinae in variis libellis academicis hucusque ediderat Cl. Auctor, et ita primas lineas et theoreticarum et practicarum disciplinarum duxerat, sequutus normam, quam in introductione in vniuersam medicinam physiologiae, anno quinquagesimo secundo editae, praemiserat. Cum itaque ab eo tempore omnes doctrinae medicae partes elaboraret et in praelectionibus academicis explicaret, praeterea etiam in exercitio artis et in medi-

medicina potissimum facienda versaretur, et anno sexagesimo quinto etiam institutiones medicinae forensis, vt tertiam partem medicinae practicae ederet, de laboribus incipiendis et de vniuerso disciplinarum medicarum nexu denuo cogitauit. Id vero potissimum curae cordique habuit, vt ordinem doctrinae facilem et certum, ab hypothefibus medicorum, quantum fieri poterat, alienum, in ipsa medicina colenda et facienda recte applicandum eligeret, quam ob rem praecipue de noua in vniuersam medicinam introductione edenda cogitabat. Hac tamen re accuratius perpensa, facile cognoscebat, non tantum tirones in arte medica addiscenda regi et iuuari debere, sed etiam vltiorem huius studii culturam iis commendandam esse, qui artem, quam didicerunt, faciunt, indeque porro ad inuentionem rerum vtilium et ad doctrinam tironibus medicis inculcandam disponuntur.

Ideam totius methodi doctrinae medicae sequenti tabula expressit.

I. In addiscenda medicina.

Cap. I. Succincta artis medicae historia traditur.

II. Definitio medicinae inde eruitur.

III. Res, in quibus medicina versatur, generatim explicantur et tabula synoptica vniuersae medicinae subiicitur.

IV. Disciplinae ad medicinam pertinentes sigillatim adumbrantur.

V. Libri, qui medicinam addiscendam iuant, recensentur.

VI. De indole tironis medici differitur.

II. In colenda medicina.

Cap. I. De dexteritate et officio doctoris medici agitur.

II. De medico inuentore.

Qq 2

Cap. III.

Cap. III. De medico professore.

IV. De medico practico sigillatim differtur.

V. De publica rei medicae cura agitur.

Quo vero totius libelli ratio melius perspiciatur, singulorum capitum contenta breuiter indicabimus.

Caput primum de historia et fatis medicinae tantum summatim exponit, quo primum eius conditio ante et post tempora HIPPOCRATIS inter

p. 13. Graecos et Romanos perspiciatur. Post Christum natum scientia naturalis a PLINIO et medicamentorum recensio a DIOSCORIDE, ex aliorum libris compilata, adumbratur, et GALENI aliorumque medicorum, qui eum sequuti sunt, vtiles et minus saepe vtiles labores indicantur. Barbaries porro in vniuersa Europa regnans et Arabum studia in medicina conseruanda et colenda seculo nono diiudicantur, et simul medicorum barbarorum conamina in restituenda medicina declarantur. Progreditur tandem ad literas humaniores, seculo decimo quinto restitutas, et emolumenta, quae arti medicae inde accefferunt, indicantur, simul vero PARACELSI et chemicorum labores et in his verae medicinae impedimenta ostenduntur. SENNERTI cura in combinandis Galenicorum et Hermeticorum sententiis laudatur, et facies medicinae, post inuentam ab Haruaeo circulationem sanguinis, breuiter proponitur.

p. 21. In *capite secundo* ex diuersa, diuersis temporibus, artis medicae facie definitio generalis medicinae eruitur, quod nimirum *fit cognitio remediorum, quibus morbis medemur*. Proponitur inde distinctio in naturalem, siue empiricam et artificialem, siue rationalem.

nalem. Prior, ex sola obseruatione euentuum enata, aucta et per traditionem continuata est, et remedia, per mechanismum corporis et casum fortuitum inuenta, complectitur; altera in causas inquirat, sanitatis et morbi phaenomena distinguit, inter se comparat et praesidia sanitatis conseruandae et restituendae ex principiis logicis et physico methematicis distinguit et ordinat. Officium itaque medici in duas partes diuiditur, quoniam ille, vt physicus, in indaganda corporum natura sollicitate versatur, vt practicus vero conseruandae et restituendae sanitatis consilia exhibet. Amplissimis itaque doctrinae limitibus accommodata definitio *medicinae* ostendit, esse eam *scientiam eorum, quae in homine sunt*. Potest itaque medicina physica, seu scientia naturalis hominis dici, tum vero non tantum mutationes, quae per corpus humanum, in se consideratum, eueniunt, sed etiam eas, quae per corpora alia, in humanum corpus agentia, efficiuntur, considerat, quae res vltius declaratur et methodus tractandi medicinam breuiter subnectitur.

P. 23.

Caput tertium itaque ex iis rebus, quae medico scitu necessaria sunt, colligit, quasnam doctrinas medicinae tractatio exigit, easque in tabula synoptica adumbrat, quae ab ea parum differt, de qua iam alia occasione diximus *).

P. 28.

Capite quarto haec tabula explicatur, vt summa capita, dignitas et ordo disciplinarum medicarum inde intelligantur. Ad praemittenda generalia, quae eruditionis vniuersae fundamenta sistunt, linguarum veterum et recentiorum studia, historiam, philosophiam, mathesin et praecipue physicam generalem, his superstructam, refert, et porro ostendit, tironem, ad medicinam ducendum, historiae

P. 34.

Qq 3

natu-

*) vid. Comment. nostr. Vol. II. Part. I. p. 143.

naturalis cognitionem, eamque methodicam, habere debere, quo illa cum physica cognitione et speciali quidem trium naturae regnorum combinari possit, et, vti anatome fabricam corporum, imprimis humani, declarat, sic chemia mixtionis indagandae rationem docet. Cum autem potissimum de remediis morborum inueniendis instruendus sit medicus, selectum corporum, quae ad materiam medicam spectant, sibi cognitum faciat et exquisita quaedam simplicia, praeparata et composita medicamenta examinet. **p. 46.** Praemissis itaque his doctrinis, tiro medicus in ipsa medicina addiscenda feliciter progredi poterit. Physiologia est scientia eorum, quae in corpore humano sano eueniunt. Expedit itaque distinctione actionum, vulgo recepta, in vitales, animales, naturales et sexus, ipse disciplinam hanc in quatuor partes diuidit, et generales functiones, quae in vniuerso corpore eueniunt, primum, postea particulares, quae a prioribus diriguntur, considerat, et, idea hominis sani ita delineata, in tertia parte de signis sanitatis, quae in diuersis hominibus diuersos gradus obtinet, exponit, in quarta tandem diaeteticam siue praecepta de sanitate conseruanda ad methodum sex rerum non naturalium subiungit. **p. 52.** Pathologia differentias morbi essentiales et accidentales, causas occasionales, praedisponentes atque proximam, symptomata ad normam actionum sanarum, in physiologia declaratarum, et tandem signa anamnesticum ex causis, diagnostica ex symptomatibus coniunctis et prognostica ex vigore actionum vel aucto, vel persistente, vel imminuto, in quarta parte proponit. Therapia generalis, quae ostendit, quid in aegroto corpore mutandum sit, et quibus auxiliis hoc efficiatur, indicationum rationem in vniuersum considerat, et in sequentibus partibus vitalem, prophylacticam, curatoriam et symptomaticam distinctim

per-

perpendit et, praecipuis remediis commemoratis, contraindicantia vbique subiungit. Theoreticis his tribus medicinae partibus subordinantur tres practicae, clinica nimirum, chirurgia et medicina forensis, in quibus ratio docetur, praecepta artis vniuersalia ad singulos morbos applicandi, et in consultatoria sic dicta medicina euentus singulares, obseruationibus accurate institutis, definiuntur.

Caput quintum praecipuos libros, in quibus p. 60.
principia et fundamenta artis medicae traduntur, proponit, et bibliothecam medicam compendiarum, editionibus praestantissimis laudatis, sistit.

Caput sextum demum de indole tironis, ad artem medicam addiscendam admittendi, agit, et in p. 72.
corporis animique vires inquirat. Ratione corporis vigorem in vniuersum exigit, cum in colenda et facienda medicina duris saepe laboribus se exercere teneatur, imbecillos itaque et visceris labe affectos excludit: sensus externi non solum, sed interni etiam organorum praestantia excitati, exercitio aequali acuantur et conseruentur, qua in re potissimum non ingenii viribus permotus per obiecta externa erret, sed etiam iudicii acumen perficere tentet. Ordo doctrinarum, qui superius traditus est, recte obseruetur, ne tiro in vna, vel altera parte disciplinarum praeparantium haereat, nec nimis festinanter per scholas transeat, nec institutionem doctoris, quam non assequi potest, contemnat, sed vera attentione et repetitione rerum propositarum difficultates superare conetur.

Ad partem secundam postmodum accedit Cl. p. 80.
Auctor, in qua praecepta de arte colenda traduntur. *Capite primo* in dexteritatem eius, qui in scholis medicis recte praeparatus est, et facultatem artis colendae atque faciendae acquisiuit, inquirat et

ita Doctoris medici officium perpendit. Cognitio itaque multarum rerum medicarum in eo etiam ordinata sit, quo conclusiones, ex variis praemissis propositionibus deductas, non solum colligat et suo modo applicet, sed eas quoque, si necesse est, ex principiis deducat: quae res cum ab initio difficilis sit exercitio perficitur. Sunt vero alii praestantioribus, alii moderatis animi viribus praediti, quapropter, quomodo omnes ad ultimum finem accurate ducendi sint, in hoc capite in genere, in sequentibus autem sigillatim consideratur.

p. 86. *Caput secundum* de inuentore medico agit, et in variis sectionibus eius officia disquirat, non solum in vniuersum, sed ratione historiae naturalis in mineralogia, botanica et zoologia, ratione physicae, anatomes et chemiae et tandem de officio compilatorum differit. Nos, qui haec breuiter indicata excerpere et breuius proponere non possumus, specimen tamen in anatomica inuentione dabimus, quam sectione quarta diiudicatam videmus.

p. 117. Corpora naturalia in vniuersum, inprimis vero humanum in fabrica recte disquirendum est, anatomae igitur separatio partium ad compositionis rationem intelligendam dici potest. Haec disquisitio in corporibus ante obitum sanis instituenda est, ne resolutionis morbosae, nec raro verae putredinis vestigia figuram, situm, nexum, numerum et proportionem partium vehementer turbent. Inprimis vero ad situm et nexum partium respiciendum est, per quorum accuratam perlustrationem utiliora recentioribus anatomicis inuenta addita sunt, quam per subtilium partium disquisitionem. Non nisi anatomici, qui sani corporis fabricam recte cognouerunt, ad sectiones cadauerum, morbo defunctorum, et animantium brutorum admittendi sunt, si anatomae practica et zootomia illustrare debet artem medicam.

dicam. Optimum autem esset, si verae obseruationes in operibus compilatis colligerentur, quo norma essent practicorum, qui casu saepe ad noua inuenienda ducuntur. In subsidiis fabricae corporum detegendae dissectio praestantissimum est, iniectiones enim et macerationes nexum partium per contextum cellulosum valde mutant. Si multae partes coniunctae, ad vnam functionem pertinentes, disquirendae sunt, sectio interdum alio, quam haecenus consueto, ordine fiat, quo nexus ratio et reliquae corporum conditiones eo melius pateant. In microscopis obseruationibus exercitati requiruntur obseruatores, ne obscura videndo multa sibi fingant. Rebus nouis inuentis, noua nomina addenda sunt, quae ex essentia corporum sumantur. Et si vero multa veterum nomina minus apta inueniantur, non temere tamen mutanda sunt, cum nimia synonymorum augmenta discentes confundant. In iconibus efficiendis natura rei recte exprimenda est, hoc si attingi nequit, descriptiones accuratae praestantiores et certiores ideam excitant. Cum ex fabrica vsus partium disquirendus sit, hic ab anatomo non citius assumendus est, quam, illa detecta; hoc qui negligit, in ipsa dissectione saepe fabricam non recte detegit, sed fingit. Ab attenta enim phaenomenorum obseruatione dissector saepe ad accuratiores disquisitiones ducitur.

Caput tertium de medici professoris officiis in p. 131. quinque sectionibus exponit, quarum prima de cultura studii vniuersi agit. Cl. Auctor enim ab eorum sententia recedit, qui putant, professores in sua arte excellentes esse non posse, nisi vnam vel alteram tantum doctrinam tractent, cum hi professoris et inuentoris officia confundant, is potius, qui vnam doctrinam tradit, ad principia artis non solum recurrere, sed etiam ad vltimum finem respi-

cere tenetur, ex qua re patet, professoris officium omnino ad vniuersae artis cognitionem ducere. Nec historica tantum cognitio sufficit, sed vera, ubique demonstrationis ratio exigitur, ad quam etiam hypotheses examinandae sunt, quo vniuersae artis systema struatur. Antequam vero hunc laborem fuscipit professor, inuenta aliorum recte diiudicet, cuius rei ratio in altera sectione, in tertia vero solertia in applicandis his inuentis describitur. In quarta sectione de systemate vniuersae medicinae stabiliendo agitur, quod non, nisi ab eo effici potest, qui omnes disciplinas praeparantes accurate peruestigauit, et in medicina ipsa docenda faciendaque occupatus est, quo nexum disciplinarum in theoria et praxi cognoscat, et tirones simili ratione ducat. Haec ideo doctrinae ratio sententiis veris, non opinionibus, suffulta sit. Quamquam autem non ab omnibus professoribus exigitur, vt systema ipsi struant, in explicando tamen systemate alius auctoris cum cura versari debent. Etsi vero nullum systema perfectum dici potest, is tamen ordo doctrinarum, qui omnes corporis sani et aegri mutationes ex principiis physicis, anatomicis et chemicis non separatis, sed coniunctis, declarat, et id, quod ex defectu primae cognitionis explicari nequit, per phaenomena ostendit, eum quidem in finem, vt in applicatione ad disciplinas practicas normam conclusionum exhibeat; verum systema est, quod ex disciplinis theoreticis ad practicas ducit, nec in medicina

p. 139. facienda vsu destituitur. Qua autem methodo disciplinae medicae tradendae sint, in sectione quinta ostenditur. Delineationes integrarum disciplinarum et singularum doctrinarum ideoque nexus rerum proponendarum exhibeatur et repetatur, definitiones reales et verbales tradantur et obseruationibus illustrentur, theoremata eliciantur et in fine animad-

animaduersiones addantur. Explicationes autem succinctae sint et faciles, quo ideae, rebus iunctae, animo recte informantur, in selectis itaque propositionibus vis probandi ostendatur; in controuersis doctrinis praecipui auctores commemorentur et, ubi dissensus confundere posset discentes, non solum rationes dubitandi, sed etiam diiudicandi fundamenta addantur; limites etiam cognitionis definiantur, nec in rebus obscuris docens discantibus persuadeat, se de iis conuictum esse, ne creduli saepe alumni doctrinae excellentiam, quam assequi non possunt, coeci admirentur. Id vero praecipue agant doctores, ut oratio grauitate vocis, res ordine placeant, cum etiam optima disciplinarum fundamenta libris latinis contineantur, latino quoque sermone exponantur.

Caput quartum de officiis medicorum practico-p. 146.
rum in octo sectionibus agit. In eligendo systemate praeceptoris doctrinis inhaereat, easque repetendo, rerum ordinem et nexum sibi imprimat, et ipse interdum breues delineationes doctrinarum efficiat, aduersariis ubique annexis, ne meris nominibus inhaereat. Hunc in finem libros medicos conferat, quorum prudenti lectione scientiam augeat, et veram doctrinae methodum ubique obseruet. His in prioribus sectionibus explicatis, in ter-p. 154.
tia examen aegrorum, caute instituendum, delineat. In principio morbi et ubi symptomatum uehementia omnes perturbat, animos depressos consilio et solatio erigat, vniuersales corporis actiones, vel adhuc integras, vel maxime laesas inprimis respiciat, summe urgentibus effectibus occurrat, et praecipuas causas et symptomata sibi cognita reddat. Si morbus chronicus vel acutus etiam quandam cunctationem admittit, signa accuratius colligat, et ideam generalem morbi sibi formet. Si
morbus

morbus latens altioris indaginis est, dubiam tantum prognosin faciat, symptomatibus grauioribus occurrat et, quid porro inquirendum sit, perpendat. Difficile enim in principio examen morbi, omni attentione adhibita, facilius redditur. Quibus praemissis, Cl. Auctor monet, quomodo alii medici, vel ordines medicorum in consilium ducendi sint. Sectio quarta normam praescribit, quomodo praecipuae res, ad morbos eorumque medelam pertinentes, consignandae sint, quo historiae morborum et medendi methodus melius cognoscatur. Quoniam vero haec varietatibus climatum, tempestatum et vitae generis accommodanda sunt, sectio quinta

p. 169. de his exponit; sectione autem sexta de instruendo medicamentorum et aliorum remediorum apparatu agit, qua in re pharmacopoliorum notitiam sibi comparet, et, cum dispensatoriorum ratio non ubique bene instituta sit, iunior medicus cum pharmacopoeo amice agat, quo medicamenta selecta, quibus in praxi utendum est, bona accipiat. In primis vero in simplicibus et praeparatis medicamentis selectum instituat, in principio praxeos paucis tantum utatur, postea ex lectione librorum plura addat. Specifica sic dicta, hoc est, ea, quae indicationi cuidam therapiae generalis praecipue satisfaciunt, et heroica medicamenta caute examinet, similemque curam in apparatu chirurgico adornando seruet. Sectio septima, de modo inter aegros versandi agit, et speciminis tantum loco ea monita, quae alios medicos, aegros ipsos et amicos aegrorum

p. 189. concernunt, pertractat. Sectio octaua docet, quomodo optimae observationes seligendae et exponendae sint, quo medicus arti reddat, quae ab ea accepit. In aegris nimirum, quorum vitae rationes bene cognoscit et epidemicis morbis attentus sit obseruator et, cum haec in aduersariis suis annotauerit,

uerit, crebrius accidere, et vel simili, vel alia ratione ab aliis practicis obseruari percipiat, alias itaque obseruationes certas reddit, alias falsas pronuntiat, alias limitatione circumscribit. Inprimis vero in signis morborum, ex causis et symptomatibus petendis, attente versetur, et cum aliquo tempore in lectione librorum exercitatus sit, ipse difficiliorem obseruationem in mutationibus morborum eruat, et cum priori coniungat. Quod etiam porro in selectu medicamentorum ex materia medica curam adhibuit, simili ratione, vt therapeuta, vires medicamentorum annotet, et cum aegrorum indolem atque naturam cognoscat, laudatis auctorum remediis veras limitationes addat. Hoc autem negotium, per totum vitae practicae tempus non intermittendum, in primo praecipue decennio in suam tantum institutionem dirigat medicus, nec tum de diuulgandis immaturis huius laboris fructibus cogitet, qui postea, si cum vltioribus aduersariis semel iterumque comparata, et in aptum ordinem redacta sunt, publici iuris fiant. Laudantur varia huius rei specimina, a veteribus aequae, ac recentioribus edita, et quomodo rariores morborum historiae concinnandae sint, quomodo medici, physici et nosodochiorum publicorum curam habentes, ad hoc officium ducendi sint, breuiter ostenditur.

Caput quintum, quod de publica rei medicae p. 196.
cura agit, potissimum de summorum imperantium in iuuando studio medico cura exponit. Vniuersitates literariae sapientissima sunt principum instituta, in iis tamen nemo ad altiora studia admittendus esset, nisi in principiis doctrinae satis confirmatus. Qui in physicis et reliquis doctrinis, eo pertinentibus, satis exercitati sunt, ad oeconomica quoque studia transire, et ex ea parte reipublicae utiles esse possunt, medici vero ex praemissis his disciplinis
salu-

salubritatem prouinciarum dirigant, consilia, de
diaeta ad sanitatem conseruandam apta exhibeant, et
postea ad curandos morbos se conuertant. Ad
omnes vero hos fines assequendos sumtus privati
non sufficiunt, nisi publica instituta in condendis bi-
bliothecis, hortis botanicis, theatro anatomico, et
laboratorio chemico, vniuersitates literarias illustres
faciant, et occasionem largiorem discendi conce-
dant. Cum autem haec publica instituta tantum
doctrinam ipsam concernant, et vltior rerum na-
turae inuentio, et diiudicatio a professoribus non
fatis perfici queat, societates hominum eruditorum
conuocandae sunt, a quibus res dubiae vltius
enodantur, et partes doctrinarum, nondum satis
cultae, disquiruntur et illustrantur. Horum offi-
cium ex idea inuentoris diiudicandum est, nec suf-
ficit, si in dissertatiunculis partes doctrinarum tan-
gunt, sed coniuncta opera disciplinarum physico-
medicarum culturam perficere, et cognitionem re-
rum augere tenentur. Tandem nosodochiorum
publicorum ratio, et in colenda arte et in doctrina
practica per institutionem iuniorum medicorum et
chirurgorum perficienda commendatur.

IV.

IOSEPH. IAC. PLENCK, chirurg. et art. obstetric. Mag. Methodus noua et facilis argentum viuum aegris venerea labe infectis exhibendi, cui accedit hypothesis noua, de actione metalli huius in vias saliuales. Vindobon. 1766. 8. pl. 5.

Debemus hunc tractatum colloquio Cl. MARHERR, cui et hic libellus dicatus est, cum Nostro alius libri occasione, quo mercurii sublimati corrosiui efficaciam disquisiuit, instituto: quippe qui ex maiore mercurii cum saliu et muco, quam cum reliquis corporis humani humoribus, affinitate, efficaciam eius explicandam esse putabat. Quapropter Noster primum cum saliu et muco, dein cum aliis mucilaginosi cum animalis, tum vegetabilis regni, corporibus mercurii mixtionem tentauit. Et quidem cum *muco faucium per excreationem reiecto, cum oui vitello et albumine, cum sanguine eiusque sero, cum bile recente lucii piscis, et cum ichtyocolla frustra*, id eoque colligit Cl. Auctor, mercurium multo maiore cum muco, quam cum aliis animalium fluidis gaudere affinitate atque, si quid insit his, quod mercurium quodammodo suscipiat, illud eorundem mucilagini tribuit. Quam ob causam gummi Arabici elegit, quod cum mercurio per trituram et affusionem aquae paucae ita coniunxit, vt sensim dispareret mercurius, totaque massa in gryseum abiret mucum, nec per aquam diluta, nec conquassata, a vinculo liberaretur, sed illo eodemque colore imbueretur, atque, quiete accedente, gryseum sedimentum quidem, liberum tamen a globulis mercurii et quod, leni concussionem facta, iterum sese cum

p. 2.

p. 3.

p. 8.

- cum aqua combinabat, vasis fundum occuparet. Atque sic per plures hebdomadas hanc mixtionem sine vlla mercurii dimissione obseruauit Noster.
- p. 12. Pergit tum cum *gummi tragacanthae, mucilaginis seminum cydoniorum, farina radices altheae, amylo, manna Calabrina, melle crudo et despumato, cum syrupo simplici, ex saccharo et aqua, nec non aliis syropis e. g. diacodii, violarum cet. cum oleo lini et pinguedine, vel frustra, vel minori, ratione gummi Arabici,*
- p. 17. cum successu pericula facere et concludit ex his omnibus experimentis, ac imprimis quidem a septimo vsque ad decimum quintum, gummi Arabicum proxime cum muco animali conuenire et ad mercurium subigendum omnium omnino esse aptissimum, nec hoc firmum ac tenax vinculum solummodo a mechanica proficisci ratione, nec a lentore mucilaginis tantum pendere, alias gummi tragacanthae s. seminum cydoniorum mucilago, multum conueniens cum gummi Arabico, idem praestaret, sed a vera et genuina mercurii et gummi Arabici prouenire debere affinitate.
- p. 22. Secundum caput continet duodecim observationes practicas, partim a Nostro, partim ab aliis factas et cum Eo communicatas, quae morbos venereos spectant. Purgatis nimirum primis viis, externe et interne hunc gummosum mercurium sine vlla saluatione, nisi mercurius antea in corpus erat ingestus, multo cum successu adhibuit, ita tamen, vt aliorum morborum, simul cum venerea labe corpus inuadentium, rationem habuerit. Vfus enim est e. g. hellebori albi vnguento contra scabiem. In omnibus autem auctam vrinae mucosae, graueolentis obseruauit secretionem, in nonnullis sudorem spontaneum cum leuamine, nunquam autem diarrhoeam, liberam tamen aluum et in iis quoque, qui obstipata alias vexati fuerunt:

nec

nec minus in aliis gonorrhoeam, in aliis fluorem album excitauit. Bubones vero induratos externe mollescere quidem, resolui tamen nunquam vidit.

Ex his nunc, nec non ex aliis, in tertio capite p. 48.
confectaria, ad morbos venereos pertinentia, Au-

ctor proponit, ad demonstrandum, vtrum sua methodus, an aliorum hunc morbum melius tollat? Triplicem Noster, ceteris missis, mercurii exhibendi assumsit methodum, quarum vna in inunctione vsque ad saluationem, altera in inunctione sine saluatione, interpositis purgantibus, tertia in variis praeparatis mercurialibus, ore assumendis, versatur. Quoniam autem saluationem dicit incommodam, periculosam, incertam, nec criticam, ad omnia subiecta non aptam, nec necessariam, altera methodus minus perfectas sistit curationes et tertia plane Nostro displicet, ideoque omnia remedia praeter mixturam Swietenianam reiicit, suam medendi rationem, quae omnibus his caret, semper tuta est, omnibusque subiectis conuenit, reliquis anteposit.

Quartum caput nouas hypotheses de actione mercurii in vias saliales proponit, quae ex affinitate mercurii cum muco, ex mercurii gummosi natura et effectu in organa salialia, ex horum specifica irritabilitate, et mercurii specifico stimulo in ea, ex eius facili et aequabili per vasa itinere et ex mixtionibus ac curationibus antea commemoratis, desumtae sunt. Finem huius libri ponunt formulae mercuriales variae cum gummi Arabico.

Tom. XIV. Pars IV. Rr V. Quae-

V.

Quaestio medica: an cancer vlceraus cicutam eludat? praef. LUD. GUIL. LE MONNIER, auct. et resp. *Car. Lud. Franc. Andry*. Parisiis, 1763. 4. pl. $\frac{1}{2}$.

Primo ponit Cl. Auctor, creatorem hominis gratia, quem sui causa in hoc mundi theatro collocauerit, omnia produxisse: quasdam tamen res ob imperitiam nostram nobis inutiles, multas vero perniciosas esse. Hae venena dicuntur; quorum autem vim vniuersalem esse nullam, plurima exempla probant. Imo multa sunt, nonnullis in medicinam cedere visa: quorum et cicutae extractum aduersus caneros vlceraus refertur. Consultius tamen est, vbi probatiora praesto sunt auxilia, a minus tutis et periculosis abstinere. Historia scirrhi eiusque mutationis in carcinoma exposita, ferrum vnicum eius remedium esse euincitur. Quod cum saepe applicari nequeat, et vnice in mitigandis symptomatibus subsistendum sit, de specifico cogitatum est, quod hodie cicutae extractum proponunt. Cicuta iam olim in tumoribus inflammationibusque hepatis ac lienis vsurpata est: solis tamen succo et radice vsi sunt, quod in extracto partes praecipuae perderentur. Docet enim chemicum examen, graueolentem odorem cito euanescere, vtilioresque partes comburi potius, quam conseruari. Multi miros effectus ab vsu extracti cicutae se vidisse scripsere. In Gallia vel nullus sequutus est effectus, vel sinister, cuius rei veritatem varia laudata a Cl. Auctore exempla euincunt. Scirrhus in vtero, continuato per menses sex cicutae vsu, extractique eius integra libra deuorata, aequae ac antea persistit.

In

In magno, quod Lutetiae est, nosocomio cicutā per octodecim menses in usum vocata, plurimi aegri obire, reliqui languent, sanitas nemini reddita. Scirrhū in abdomine, cicutā per plures menses tentatus est, non leuatus, quin, doloribus atrocioribus red-
ditis, macies aegram confecit. Cancer mammae a PETITO praecisus post nouem menses recrudit; cicutā per annum frustra adhibita, aegra fatis cessit. Cancer vteri quum cicutam Parisinorum elusisset, a STOERKIO extracti Austriacae insignis moles transmissa est; neque tamen felicior euentus subsequutus. Vir quinquaginta annorum, insigni lymphatico tumore vexatus, Austriacam cicutam assum-
sit, adiuncto nonnunquam medicamento, quod *Rotrou* vocant: imminutus est tumor, sed hepar inflammatione correptum, quae die septimo aegrum sustulit. Ab externo etiam usu vertigines ac deliria obseruata sunt. Posslet forsitan culpa coniici in diuersum clima, aut minus exactam praeparationem: sed et extractum, ab exteris transmissum, eadem incommoda induxit. Experimenta Viennensium in dubium vocari nequeunt; neque tamen ex his ad Parisienses concludere licebit, ob temperamenta debilissima et aerem Lutetiae innumeris inquinamenti refertissimum. Belladonnae usus in iisdem morbis ante paucos annos propositus, statim reiectus fuit. Si quid vnumquam, certe succus et radix tantum in usum trahenda videntur, nisi iis plane abstinuisse praestet.

VI.

Histoire de l'Academie Royale des Sciences
et Belles Lettres. Année 1758. à Berlin,
chez Haude et Spener, 1765. 4. Alph. 2.
pl. 17. tab. aen. 9.

i. e.

Historia Academiae Regiae Scientiarum et elo-
gantiorum litterarum. an. 1758. Bero-
lini etc.

In classe philosophiae experimentalis sequentes
commentationes occurrunt:

- p. 2. 1) *Effectus salis alcalini communis in regulum
antimonii.* Auctore Cl. MARGGRAF. Regu-
lum antimonii, ad methodum KUNCKELII para-
tum, cum alcali salis communis aliquoties fudit Cl.
Auctor semperque scorias viridescentes et regulum
magis, ac magis purum obtinuit. Purissimus hicce
regulus non solum fractu difficilis fuit, sed etiam
cum mercurio ope aquae tritus facili negotio cum
eodem connubium iniit. Caeterum antimonium,
cum creta mixtum, fusioni commisit, et ex quatuor
vnciis antimonii cum vncia una cretae fufis, duas
vncias cum duabus drachmis septemue granis reguli
antimonii, rursusque ex duabus vnciis antimonii,
cum drachmis duabus cretae fufis, drachmam vnam
et grana quinque reguli splendentis obtinuit; cre-
tae autem pondere aucto, quatuor nimirum vnciis
antimonii, cum duabus vnciis cretae fufis, ne mo-
leculam quidem reguli antimonii in massa, bene
caeterum fusa, deprehendit, sed totam massam in
scoriam, lapidi cupri vulgo *Rohstein* dicto similem,
abuisse,

abiisse, quae cum limatura martis fusa, regulum denuoque scoriam, praecedenti similem, exhibuerit, notat.

2) *Experimenta quaedam de lapide lazuli.* Au- p. 10.
ctore EODEM. Lapis lazuli, tenuissime comminutus, affusum spiritum salis ammoniaci non mutat; calcinatus colorem coeruleum nequaquam amittit, nec eundem cum spiritu salis ammoniaci affuso communicat. Acidum vitrioli dilutum lapidem lazuli cum effervescentia aggreditur; idem cum spiritu nitri communi et spiritu salis fumante observatur. Lapis hicce, cum dictis menstruis digestus, colorem coeruleum amittit. Solutio memorati lapidis, cum acido vitrioli facta, laminae ferri per guttas instillata ne minimum quidem cupri indicium praebet. Solutionibus, cum acido vitrioli et spiritu nitri spiritu-que salis factis, affusus spiritus salis ammoniaci pulverem album deiecit; sanguinis vero lixivium affusum inprimis ex solutione, cum spiritu nitri facta, praecipitatum coloris pulchre coerulei dat. Solutioni cum spiritu nitri, vel cum spiritu salis factae affusum acidum vitrioli selenitici quidquam praecipitat. Idem fere accidit, si lapis lazuli calcinatus cum dictis acidis commiscetur, praeter id, quod nulla effervescentia oboriatur, omnesque solutiones gelatinosae euadant, cum tamen eadem solutiones, cum crudo lapide factae, dilutae et fluidae maneant. Lapis lazuli aliquoties candefactus inque aqua frigida extinctus, aquam turbidam facit, quae colata cumque lixiuo alcalino mixta, praecipitatum album indolis calcareae dat; aqua superstes euaporata tartarum vitriolatum praebet. Lapis lazuli, igne fortiori in crucibulo per horam detentus, funditur, nec minus in massam spumescentem ex nigro flavam cum maculis coeruleis abit, aliudque

dicti lapidis frustum, fortiore igne fufum, vitrum albescens cum punctulis coeruleis dat. Lapis lazuli calcinatus, cum sale ammoniaco sublimationi subiectus, sublimatum coloris pulchre flauī praebe-; cum sulphure rursusque cum mercurio sublimato corrosuo subiectus, nullam mutationem patitur, neque etiam vlla mutatio, tum in sulphure, tum in mercurio sublimato deprehenditur. Cum sale tartari fufus, in massam porosam, ex viridi flauescens, abit, cumque nitro fufus, massam griseam praebe-; quae adhuc calida, cum aqua destillata mixta, huic colorem coeruleum, in viridem vergentem, tribuit, qui vero, aliquot horis praeterlapsis, rursus euanescit. Nitrum hac fusione in alcali abit, lapisque lazuli colorem coeruleum prorsus amittit. Tandem lapis lazuli, cum frita fufus, vitrum pellucidum coloris citrini, cumque alcali minerali et silicibus calcinatis fufus, vitrum pellucidum album, radios lucis colore rubescens reflectens, cumque borace calcinata, vitrum coloris chrysolithi praebe-; Itaque lapidem lazuli ne minimam quidem particulam cupri, ferrum contra et terram gypseam continere, ex his experimentis Noster colligit.

p. 20.

3) *Examen chymicum minerae argenteae lamellae, vel speciei cuiusdam suberis montani, quod in parua quantitate in fodinis metallicis Clausthalienfibus, Dorothea et Carolina dictis, reperitur.* Auctore Cl. LEHMANN. Minera haec ita describitur: *Est, inquit Noster, species minerae, argentum continens, friabilis, obscure rubra, flexilis, levis, aquae supernatans, digitos colore inficiens, ex paruis, valde tenuibus lamellis, sibi inuicem impositis, composita, cum ochra ferri talcosa ad rubrum vergente, nec non cum parui ulis tenuissimis spati, quarzi, galenae etc. inter has lamellas disseminatis, remixta.* Per sublimationem

tionem disquisita haec minera non nisi paucillum sulphuris exhibuit, atque cum arsenico albo mixta et sublimata, arsenicum aurantii coloris, et cum sale ammoniaco grana aliquot salis volatilis vrinosi et sublimatum coloris aurantii dedit, et cum mercurio sublimato corrosiuo mixta, mercurium sublimatum maximam quidem partem reddidit, sed, aucto calore, grana aliquot cinnabaris praebuit. Caeterum mineram hanc in omnibus hisce sublimationibus facillime fusam esse, Noster perhibet. Minera posthac tenuissime comminuta et sub fornice sub continua agitatione calcinata, odorem sulphuris de se sparsit, et colorem cinereum obtinuit. Calcinata haec, cum plumbo mixta et sub fornice fusa, coniunctionem cum plumbo diu respuit, tandem autem connubium iniit. Plumbum, posthac per cupellationem disquisitum, argentum dedit, ita vt in centum pondio octo fere vnciae computarentur. Porro affusum acidum nitri mineram cum impetu aggressum est, eamque maximam partem soluit, praeter pauca grana terrae albicantis, quae disquisita ex terra argillacea per talcum album, cum quarzo remixtum, producta esse visa fuit. Idem fere accidit cum aqua regis. Solutiones postea colatae et cum alcali remixtae, praecipitatum flauum martiale, ac cum lixiuio sanguinis praecipitatum coloris coerulei dederunt. Affusum oleum vitrioli mineram cum impetu soluit, et odorem vt hepar sulphuris de se sparsit; aqua dein diluta solutio et cum alcali mixta, nihil, nisi minimam portionem terrae cuiusdam calcareae deiecit. Lixiuum alcalinum causticum, cum hac minera per aliquot dies digestum, nihil nisi tartarum vitriolatum exhibuit, ex quo Noster colligit, partem marcasitae sulphureae, in hac minera contentae, solutam fuisse. Spiritus salis ammoniaci mineram non aggressus

est. Ex omnibus his coniiicit Cl. Auctor, mineram hanc ex terra argillacea, cum ochra ferri talcosa et sulphure remixta, constare, ita vt, dum sub lammellarum forma dictae substantiae sibi inuicem imponentur, particulae marcasitae sulphureae, plumbi, calcis et spati vitrescibilis cum pauxillo quarzise interponant. Caeterum mineram hanc, vt matricem pro recipiendo argento considerandam esse, Noster autumat,

P. 34.

4) *Disquisitiones historicae et chemicae gummi copal, quatenus apud pharmacopoeos et mercatores plerumque venditur.* Auctore EODEM. Gummi copal pro specie bituminis a Nostro habetur, quod colorem, mox flauum, ad aureum vergentem, mox album, vel fuscum habet, in frustis plus minus puris occurrit et multum cum succino conuenit. Dubium est, ad quodnam regnum pertineat; dicunt quidem, fluere ex arbore quadam, sed verum copal, quod succino adeo simile est, et a nonnullis fuccinum orientale seu Indicum vocatur, bene distinguendum est ab illa gummi resina, quae itidem copal appellatur, et ex arbore quadam Canadensi, ob id planta copalifera dicta, fluit. Licet autem plures sint, qui de vero gummi copal mentionem fecerint, nondum tamen certo constat, vndenam proueniat. Vt itaque scire liceat, ad quodnam regnum istud corpus referri possit, chemico examini copal subiecit Noster, et haec experimenta cum eo instituit. Copal cum oleo vitrioli, leni igne digestum, soluitur, non aequè a spiritu salis fumante. Spiritus nitri, cum copal digestus, istud non mutat, coctus vero cum eodem limpidam solutionem praebet, qua refrigerata, substantia glutinosa flaua, spongiae instar se separat et menstruo supernatat. Aqua regis illud non soluit, sed cocta cum eo

eo et per coctionem euaporata, corpus glutinosum coloris fusci relinquit. Acetum destillatum et aqua simplex destillata copal non aggrediuntur, acida vero mineralia dulcificata, cum copal cocta, hoc quidem non soluunt, sed in spongiam quasi, et, colore flauo ablato, in massam albam, glutinosam et mollem mutant, quae cum oleo therebinthinae vernicem limpidam bonae indolis largitur. Menstrua alcalina nihil praestant. Affusus spiritus vini rectificatissimus aequae, ac spiritus vini tartarizatus copal non nisi per agitationem, per quatuor horas continuatam, itidemque istud absque agitatione, sola tantum coctione adhibita, maximam partem soluunt, massam tamen albam et glutinosam relinquunt, quae cum oleo terebinthinae cocta, vernicem limpidam, ad fuscum colorem vergentem, praebent. Spiritus vini camphoratus, cum bituminoso illo corpore digestus, et per interualla cum eo agitatus, maximam in partem copal solutum sistit. Optime autem se gerit oleum therebinthinae, itidemque oleum sabinae et menthae, quae cum copal cocta, vernicem claram coloris aurei optimae notae praebent. Olea vero expressa vix quidquam praestant. Accensum copal comburitur, et massam relinquit ex nigro fuscam, splendentem et fragilem, quae, vt copal non mutatum, adhuc electrica est, accensionem respuit, et fundi se patitur, tuncque post fusionem massam relinquit nigram, spongiae instar, quae cum oleo therebinthinae vernicem rubram praebet. Destillatum copal nihil nisi aquam inspidam et magnam copiam olei viridescentis praebet, quod rectificatum colorem pallidiorem obtinet, et per reiteratam rectificationem album prorsus euadit, in aere libero tamen facile colorem viridem recuperat. Oleum non rectificatum cum oleo vitrioli aequae, ac cum spiritu salis fumante mixtum,

conuabium init, et cum hoc quidem non, nisi digestionem per octo dies in loco tepido continuata. Spiritus nitri dictum oleum non soluit, flauum tamen colorem ab eo obtinet. Idem oleum cum spiritu vini rectificatissimo aequae, ac tartarifato per octo dies digestum, non quidem omni ex parte soluitur, sed spiritus vini quidquam tantum extrahit. Si dictum oleum cum oleo tartari per deliquium vel cum spiritu salis ammoniaci simplici miscetur, pauca eiusdem portio soluitur; verum, cum spiritu salis ammoniaci caustico mixtum, statim se coniungit, paulo post autem pars quaedam fundum petit, spiritus vero supernatans colorem pulchre rubescentem obtinet. Oleum et impurum, et rectificatum coniunctionem cum omnibus oleis expressis et aethereis amant. Cum itaque copal quoad figuram exteriorum cum succino et bituminibus conueniat, et, ut succinum in solutione et destillatione se gerat, simileque oleum praebeat, copal pro corpore bituminoso habendum, et cum succino comparandum esse, Noster autumat, excepto eo, quod nullum sal acidum praebeat; hoc autem in succino etiam ad accidentalium referri, vel huic bitumini proprium esse posse, putat. Immo tum succinum, tum etiam copal in ipso ortu resinas fluidas fuisse, per temporis tractum ope acidi mineralis coagulatas, Nostro verisimile omnino videtur.

- p. 58. 4) *Observationes anatomico-pathologicae de praeternaturali abdominis inflatione, a diuersis causis proveniente.* Auctore Cl. MECKEL. Quatuor a Cl. Auctore communicantur observationes, quarum prima hydropis singularis saccati mentionem facit. Abdomine nimirum cadaueris, insigniter tumido, aperto, saccus ingens in conspectum venit, qui propria membrana formatus inque cavitae peritonaei

con-

contentus, a pelui ad costas spurias vsque se extendit, ac totam cauitatem abdominis occupauit, ita vt intestina, hepar et lien ex situ naturali dimota et pulmones adeo compressi et parui apparerent. Dictus faccus intestino colo sinistro et peritonaeo ab vmbilico superiora versus adhaesit. Notatu autem dignum est, peritonaeum integrum fuisse, neque inuolucrum facci formasse. Eum enim propria membrana inuolutum fuisse, neque vllum vas magnum in eo se deprehendisse, Noster perhibet. Sacco aperto quadraginta librae aquae fuscae sensim emanarunt.

Secunda obseruatio itidem hydropem faccatum p. 63. commemorat, qui, abdomine aperto, in cadauere foemineo repertus fuit. Iste nimirum faccus totam cauitatem abdominis repleuit, inferiore sua parte peritonaeo et tubae fallopianae sinistrae adhaesit, et viscera ex situ remouit. Sacco aperto, aqua limpida salsa effluxit, spumescens et argentum colore nigro inficiens: haec aqua cum oleo vitrioli nullam effueruescentiam concitauit, id tamen singulare ostendit, quod, cum antea inodora esset, post admixtionem olei vitrioli pessimum vixque tolerandum foetorem de se spargeret. Ponderus huius aquae viginti quatuor librarum fuit.

Tertia obseruatio tumorem mollem, oualem, p. 65. membranaceum et liquore foetido repletum, describit, qui in ouario dextro cadaueris foeminei repertus, peluis cauitatem repleuit, et superiore sua parte omento adhaesit. Praeterea portio intestini ilei sub tumore ex cauitate abdominis in sacco hernioso, sub ligamento *pupartii* egrediens, gangraenosa, sanguineque plena reperta est. Tandem notatu dignum est, mesenterium intestini ilei singulari modo intortum fuisse, ita, vt omnes eius venae, sanguine insigniter refertae, apparerent. Hanc mesenterii

terii intorsionem saepe in infantum cadaueribus se reperisse, eandemque doloris et inflammationum, omnem medelam respicientium, et mortis ineuitabilis causam esse, Noster notat.

p. 68. Quarta demum obseruatio tumoris praeternaturalis abdominis mentionem facit, cuius causa inuaginatione intestinorum fuit. Ileum nimirum per valvulam coli ad longitudinem pedis in colon se innuauit; caeterum autem coecum ruptum et intestina tenuia insigniter distenta Noster deprehendit. Monet autem Cl. Auctor, mercurium certe, si hoc in casu exhibitus fuisset, malum auctum reddere, et, si aliquid sperandum fuisset, clysmata forte optimum auxilium ferre potuisse, autumat,

p. 71. 5) *Responsio, quam ad dissertationem Ill. comitis RONCALLI de inoculatione variolarum dedit Ill. comes DE REDERN.* In hac epistola Ill. Auctor Ill. comitem RONCALLI, qui inoculationi variolarum aduersatur, de defendenda insitione variolarum hortatur. Rationes medicas autem, cur insitio admitenda sit, non deprehendimus.

p. 89. 6) *Annotationes de vestigiis similitudinis inter corpora regni vegetabilis et animalis.* Auctore Cl. GLEDITSCH. In hac commentatione Cl. Auctor ad propagationem imprimis attendit, ideoque ostendit, omnem plantam per corpusculum quoddam, quod subtilissima futuri corpusculi lineamenta contineat, propagari, idque vel in bulbis vel in caulibus, vel in ramis, vel in aliis plantae partibus residere, idemque non, nisi incremento absoluto, vel maturitatis termino acquisito, ad propagandum aptum reperiri. Ostendit porro, in compluribus plantis propagationem naturalem eadem ratione, ut in animalibus, per semina vel oua fieri, et, licet non-

nonnul
caules
tiones
pagatio
Sic v. g.
pe qua
turitat
apta su
foemin
deposi
lerari,
increm
partes
que h
diuer
inter
certo

6
MAN
Cl. A
torat
ponit
fonte
vnus
xima
etian
fodit
Si fa
bitu
illuc
obte
tere
bitu
sim
run

nonnulla vegetabilia per radices, bulbos, ramos, caules etc. propagentur, hasce tamen multiplicationes ab eodem principio pendere, nec a propagatione per semina nequaquam differre, putat. Sic v. g. plantas annuas cum insectis comparat, quippe quae, postquam per varias metamorphoses maturitatem acquisuerunt, nuncque ad propagandum apta sunt, statim pereunt, quam primum masculus foeminam impraegnavit, et foemella foecunda ova deposuit. Vim autem propagandi interdum accelerari, interdum retardari, semper tamen certum incrementum et praecipuas ad propagandum aptas partes, iam formatas, requiri, monet. Quodsi itaque haec quis perpendat, et ad animalia eorumque diuersitates attendat, eum similitudinem omnino inter vegetabilia et animalia deprehendere, Noster certo persuasum habet.

6) *De bitumine Alsaciae.* Auctore Cl. SPIEL-P. 105.
MANN. Variis locis Alsaciae descriptis, perhibet Cl. Auctor vallem esse, nouem milliaria ab Argentorato distantem, cui nomen *Vallis S. Lamperti* imponitur. In hac valle, vt Noster obseruauit, multi fontes sunt, quorum aquis bitumen supernatat; vnus tamen eorum praecipuus est, quippe qui maximam copiam dicti bituminis praebet. Praeterea etiam in eadem regione terra quaedam vnctuosa effoditur, quae sabulum sistit; bitumine remixtum. Si sabulum hoc bituminosum cum aqua coquitur, bitumen a sabulo separatur, hocque fundum petit, illud vero aquae supernatat. Bitumen, hac ratione obtentum, consistentiam habet, quae inter mel et terebinthinam media est; quam ob rem a Nostro *bitumen liquidum* vocatur. Leni igne coctum sensim induratur, et magis magisque euaporatum, verum asphaltum praebet. Bitumen istud varias sub-

substantias animales et vegetabiles soluit, nimirum tragacantham, anime, bdellium, camphoram, carannam, ceram, colophonium, copal, thus, euphorbium, oleum oliuarum, oleum terebinthinae, ammoniacum, gummi hederæ, laccam, mastichem, myrrham, opopanacem, phosphorum, sagapenum, sanguinem draconis, styracem, taca-mahacam, terebinthinam, neque tamen resinam benzoës, assam foetidam, galbanum et terram laponicam seu catechu. Neque acida mineralia, neque etiam spiritus vini dictum bitumen solvunt. Alkali fixum, cum bituminoso hoc corpore mixtum, et calcinatum, massam dat, ex qua, affusa aqua, sal extrahitur, quod sal digestivum sylvii præbet, manifesto indicio, quod ad formandum hocce bitumen acidum salis multum conferat. Cum alumine calcinatum pyrophorum præbet. Sulphur ab eo minori in copia, quam ab oleis expressis soluitur, in eoque etiam et ambra, succinum, arsenicum solui se patiuntur. Ex libra bituminis per destillationem prodierunt vndecim vnciæ olei empyreumatici, et duæ drachmæ aquæ insipidæ; restiterunt in retorta quatuor vnciæ terræ mortuæ. Oleum hoc rectificatum duas vncias cum duabus drachmis olei ætherei, subtilissimi, aquæ instar, dedit. Hocce oleum, igne admoto, flammam concipit, etiam aquæ supernatans, odorem fortem habet, et ab alcohol soluitur, idemque pro vera naphtha habendum esse, Noster autumat. Oleo hoc educto, aliud oleum ad vncias quatuor in rectificatione producit, quod colorem ex flavo rubrum habuit, hocque Noster cum sic dicto petroleo comparat. Tandem quatuor vncias cum dimidia olei, crassi admodum, odoris ingrati, transillarunt, quod oleo simile fuit, quod ultimo per destillationem ex terebinthina ob-

tine-

tinetur
posse
acidum

MAR
H
st
de
kn
w
n
tu
M
f

M A
H
r
c

P
leg
di
lati
dis
eiu
ran
ce
li
na

tinetur. Itaque bitumen hoc multis vsibus inferuire posse, idemque verum oleum aethereum esse, per acidum salis coagulatum, Noster colligit.

VII.

MARTIN FROBENIUS LEDERMÜLLERS,
Hochfürstlich Brandenburg-Culmbachischen In-
stizraths etc. physikalisch-mikroskopische Zerglie-
derung und Vorstellung einer sehr kleinen Winter-
knospe des hippocastani seu esculi, oder des
wilden Roskastanienbaums, nebst 3 mit Farben
nach der Natur sorgfältigst erleuchteten Kupfer-
tafeln, verlegt und in Kupfer gebracht von Adam
Wolfgang Winterschmidt. Nürnberg, 1764.
fol. pl. 3.

i. e.

MARTINI FROBENII LEDERMÜLLERI,
physico - microscopica anatome et delineatio
minimae geminae hybernalis hippocastani,
cum tab. aeneis viuis coloribus pictis.

Postquam Cl. Auctor suas circa fecale institutas ob-
servationes edidit, et interea varios scriptores
legit, qui in farina castaneae nucis, *marone* vulgo
dictae, meliorem vim nutriendi, quam in secali ipso
latitare autumant, arboris huius fructus eo animo
disquisiuit, num fortasse ope microscopii in interna
eius farinacea substantia aliam et diuersam structu-
ram detegeret, quam in secali, et reliquis eiusmodi
cerealibus. Cumque in hippocastani fructibus simi-
li ratione interna substantia tota, quantacunque fari-
nacea sit, et ipsum Germanicum nomen syluestrem
casta-

castaneam indicet, licet arbores sint in charactere botanico diuersissimae, ita etiam hic praecipue hippocastanum elegit, et admirandam omnium partium, in minima eius gemma iam delineatarum, fabricam disquirere, iconibusque sistere allaborauit. Sumit propterea hyberno tempore gemmam, pisi magnitudinem non excedentem, eamque externe sedecim squamis, viscido humore inunctis, tectam inuenit, quae magis magisque colorem crassitiemque suam mutant, quo propius gemma ad eruptionem suam accedit. Separatis hisce squamis, tota gemma vndique lanuginosa apparet, et hac etiam lanugine remota, gemma circumcirca quatuor foliis rameis inclusa est, spicam floris obtegentibus, in qua spica Cl. Auctor sexaginta octo flores distinctos numerauit. Quae sequitur tabula secunda sstet integrum ramum, foliis et spica floris ornatum, in quibus vltimis praecipue singulas fructificationi inseruientes partes euidentissime cognoscimus, totum vero ramum tenui adhuc lanugine obfessum. Pollinem vero antherarum, microscopii ope disquisitum, opacum partim, partim transparentem Noster inuenit, hancque differentiam ex foecunda, aut minus fertili pollinis huius natura deducit. In tertia demum et vltima tabula eiusque explicatione structuram nucis castaneae, *marone* dictae suppeditauit, cuius farinaceam substantiam ex innumeris particulis vesicularibus constare microscopii ope detexit, totam vero substantiam multo compactiorem subtilioremque esse, quam in secalis aut hordei semine, cognouit. Addit praeterea nonnullas figuras, ortum gemmarum ex intima medulla comprobantes, siue pars rami cuiusdam circa gemmam proruptam verticaliter dissecetur, siue horizontaliter, in vtroque casu medullam protrusam, et in gemma terminatam animaduertere licet.

VIII.

MARTIN FROBENIUS LEDERMÜLLERS
*physikalisch - mikroskopische Zergliederung des
Korns oder Rockens, nebst der Beobachtung sei-
nes Wachsthums mit 4 nach der Natur mit Farben
auf das fleissigste erleuchteten Kupfertafeln; ver-
legt von Adam Wolfgang Winder Schmidt in
Nürnberg 1764. fol. pl. 3.*

IX.

*Ebendesselben physikalisch - mikroskopische Vorstel-
lung und Zergliederung einer angeblichen Roc-
kenpflanze, das Staudten - Stek - oder Gersten-
Korn insgemein genannt, sammt 3 nach der Natur
sorgfältigst mit Farben erleuchteten saubern Kupfer-
tafeln, Nürnberg, verlegt von Adam Ludwig
Wirsing 1765. fol. pl. 3.*

i. e.

MARTINI FROBENII LEDERMÜLLERI
disquisitio physico-microscopica fecalis, vna
cum obseruatione incrementum eius demon-
strante.

Eiusdem delineatio et anatome plantae cuius-
dam, pro fecali habitae, cum tabulis aeneis
vuius coloribus pictis.

Eadem ratione, qua Cl. LEDERMÜLLERUS
hactenus varias obseruationes microscopicas
publici iuris fecit, quarum et nos passim mentio-
nem in commentariis nostris fecimus, vltcrius in
disquisitione minimarum et absconditarum saepe
partium consueta industria pergit, nunc in qua-
Tom. XIV. Pars IV. § § tuor

tuor tabulis, ea, quae in secali detexit, nobiscum communicans, in qua re ita versatus est, vt omnes mutationes huius notissimae plantae, a primo momento, quo germen seminis radículas agere incipit, vsque ad summam totius plantae perfectionem sedulo attenderet, et iconibus illustraret. Praecipua itaque ex diario oeconomico excerpfit, quae ibidem de interna structura seminis, et successiua euolutione huius plantae exposita sunt, quibus suas adiecit obseruationes. Semen huius plantae, terrae mandatum, quandoque intra duos dies germinare incipit, ea cum differentia, vt interdum primo radículas, et dein plumulam, interdum duas has partes simul, emittat. Folia, quando euoluuntur, tenui lanugine, et in vtraque superficie inermibus quibusdam aculeis obfessa sunt, quas animaduersiones in tab. prima variis figuris declarauit, cum situm plantulae seminalis eiusque radículas et plumulam, harumque partium successiuum incrementum, et subsequenter folii euolutionem, oculo armato consideratam, ob oculos posuerit; primum folium, quod euoluitur, concauum et spadiceo colore tinctum conspicitur, reliqua vero, quae sequuntur, statim naturali suo viridi colore insigniuntur. In secunda tabula integrum culmum cum spica delineari Auctor curauit, vbi praecipue annotamus, glumam in exteriori superficie protuberantia quadam, serrae haud absimili, esse obfessam, quae superius abit in apicem, duplici serie aculeorum insignitam. In tabula tertia praeter receptacula seminis, etiam ipsam internam eorum substantiam, microscopio auctam, vidimus, et in addita explicatione legimus, farinam seminum non ex globulis perfecte rotundis, sed ex globulis variae formae Nostrium reperisse, in quibus multi iterum alii minores globuli reconditi sint. Quarta demum tabula naturali magni-

magnitudine fecalis plantam offert, quatuordecim distinctis culmis insignitam, et simul in eadem Noster erucam, fortuito ei oblatam, coloribus pictam, eiusque ampliorem descriptionem in explicatione tabulae adiecit.

Hisce observationibus circa structuram et incrementum fecalis expositis, nunc etiam Cl. Auctor anatonem alius plantae, fecali haud dissimilis, addidit, et simul affinitatem inter gramen secalinum et hordeaceum determinare studuit. Planta, cuius fusiorrem descriptionem variasque figuras Noster dedit, vulgo *Gersten-oder Stauden-Korn* dicitur, et media quasi planta inter secale et hordeum videtur, quoad externum quidem habitum haud ita nimis a vulgari secale recedit, disquisitionibus tamen ab Auctore institutis magis ad hordeum accedit. Non solum enim feminis figura hordeum potius, quam secale ostendit, sed etiam in germinatione eius detexit Noster, primum folium, quod euoluitur, non spadiceo colore, sicuti in fecali fieri solet, esse tinctum, sed albicantem primo, paullo post dilute viridescentem colorem habere, ut adeo hac differentia diuersitatem inter hordeum et secale statim detegere possimus. Quo vero de reliqua similitudine inter gramina secalina et hordeacea quodammodo determinetur, varia vulgaria Cl. Auctor examini subiecit, et in omnibus fere eandem evolutionis et incrementi rationem se obseruasse testatur, qualem in secale descripsit; praeter quod in secale prima folia semper spadiceo colore tincta sunt. In tribus vero hisce tabulis singulas dictae plantae partes, a prima evolutione usque ad summam perfectionem conspiciamus depictas, et praecipue in tab. secunda nostram admirationem mouet embryo, siue plantula seminalis, in qua par-

tes, fructificationi inferuientes, omnes iam perfecte delineatae existunt, et ita quidem, vt antherae cum staminibus ex parte superiore plantulae seminalis exoriantur, pistilla vero in parte inferiore eiusdem sedem suam habeant, et ibidem in innumeras ramificationes distribuuntur.

X.

De melancholia et morbis melancholicis. Tomus Primus. Lutetiae Parisiorum, apud P. Guillelmum Cavelier 1765. 8. Alphab. 1. pl. 3. (Auctore Cl. ANNAEO - CAROLO LORRY, M.D.)

Quo maioribus morbi quoddam genus obscuritibus premitur, eo maiorem sane laudem meretur is, qui in fontes illius altius penetrare, difficultates curatius rimari et maiorem ei lucem afferre tentat. Hoc egregie a Cl. Auctore factum esse, testatur hic liber, cuius summam pro dignitate argumenti et ipsius libri paulo copiosius, quam alias fieri solet, exposituri sumus *.

P. 2. In *introductione* Cl. Auctor melancholiam latissimo sensu appellat *illam mentis imbecillitatem, a corporis vitiato habitu oriundam, in qua fortiter concuti-*
mur

* Cum studii nostri laborumque horum Sodalitatis quidam, ex muneris, quo per nouem annos fungitur, ratione fruatur opportunitate magnum melancholicorum maniacorumque numerum quotidie obseruandi; atque cum sciamus, eum, arte medica praevolentem, multum de hoc argumento iam dudum cogitasse, plurimum quoque experientia edoctum literis consignasse, tandem plus centum et viginti cadavera eiusmodi morbo defunctorum curatius discussisse, recte et prudenter nos acturos esse putauimus,

mur ab obiectis, aut externis, aut ab imaginandi vi effectis, ita, ut iam impossibile sit, ideis inde natis obfistere, ab iis auelli, aut contra ratione tendere; et sic a strictiore BOERHAAVII definitione in eo recedit, quod nec omnes, qui timore aut moestitia praeter rationem afficiuntur, et melancholico morbo laborant, vni et eidem ideae perpetuo affixos, nec vere deliros dici posse arbitretur. Ad mentis vero illam imbecillitatem alios a natura ita constitutos esse censet, ut omnes, ac singuli caussarum externarum incurfus illos commoueant, hinc summe mobiles sint, quasi neruosum genus ad omnia mouendum habeant; in aliis contra, a robore nativo per morbum deiectis, turbatas corporis functiones mentem efficere erroris participem. Hinc omne illud, quod sensorium commune e statu sano deicere potest, eique imbecillitatis notam imprimere, inter melancholiae causas refert, binaque eius genera distinguit, quorum vnum a solidorum, alterum vero a fluidorum vitiis repetendum sit, ex quibus utrisque tertium exsurgat genus forsitan frequentius caeteris. Ipsa igitur tractatio in duas partes diuisa est, in quarum prima *melancholia a solidorum vitio, seu neruosa*, in altera vero *melancholia humoralis* exponitur.

p. 6.

Neruosae igitur melancholiae essentiam in cap. I. expensurus Cl. Auctor ad solidorum affectiones tum in statu naturali, tum praeternaturali, illorum scilicet

p. 10.

Ss 3

cet

mus, si ei librum hunc prouoluendum et in epitomen redigendum daremus, ea freti spe, ut de utilitate huius libri, si laudaretur, eo certius lectores nostri persuasi esse possent. Hac occasione simul spei faciendae idem amicus nobis dedit libertatem, se propediem, quae cum de applicatis remediis in hoc morborum genere obseruauerit, tum in dissectionibus cadaueribus reperierit, publicae luci esse exponiturum.

- p. 15. cet actionem vel auctam, vel imminutam, vel prorsus peruersam respicit. Sic ab actione tonica cum mechanica tensione coniuncta deducit maiorem partium vibratilitatem; unde illa mobilitas nascitur, quae melancholiae fundamentum praebet, et quae causa est variarum sensationum, sympathiae, habitus corporum diuersi, ex consuetudine, seu repetitis causarum insultibus exorti, et quos in habitum *inertiae* et *conuulsium* dispescit, atque huius mirum adducit exemplum feminae illustris, quae omnem cibum auersari, potumque horrere gloriabatur, et ad
- P. 33. cuiuslibet conspectum conuellebatur. * Sensilitatis mobilitatisque auctae varii sunt effectus, quorum praecipuus spasmus est, quem excipit atonia, seu partium quaedam relaxatio.

P. 42. *Melancholia spasmodica in cap. 2. vero is morbus dicitur, in quo mens aegri debilitatur, afficitur corpus spasmis sine ulla alia labe, quae a cognito mechanicae animalis vitio pendet, et cuius sedes in sensus atque motus organis est quaerenda.* Et cum propter sensus atque motus torporem et inertiam, quae huius morbi causa esse nequit, partis vitalis actiuitas et vis vel intendi, vel prorsus perueri queat: inde deducit *melancholiae spasmodicae species*, alteram in aucta neruorum actiuitate positam, alteram in eorundem motuum peruersione, tertiam denique ex utraque compositam, quae ultima, vtut insignem in neruis mutationem supponat, caeteris tamen frequentior sit. Hinc omnes neruorum morbos

* Habitum conuulsium in Germania et speciatim in Saxonia superiore non adeo frequentem, longequemitiorem ac in Gallia obseruari, ex eo patet, quod in proctotropheo Waldheimensi, utpote aegrorum huius generis refertissimo per integrum nouennium vix bina vel tria eiusmodi exempla annotari potuerunt.

morbos, si eos exceperis, qui a torpore pendent, ad melancholiam Noster refert. Hos vero ab humorum morbis differre, ex eo euincere studet. quia 1) fere omnes caussae, quae morbum hunc incendunt, vix vllum in humores imperium exercere possint; quis enim iram, metum, amorem, vel odorem narcissi tuberosi in humores agere credat, cum tamen omnes totum corpus in conuulsiones rapere possint? 2) quia eadem caussae vno oculi ictu, aut ocyus, totum corpus conuellant, id quod caussae, in humores agenti, nullatenus competere possit; 3) quia in hac melancholiae specie, modo absit caussa conuellens, functiones omnes coeteroquin rite peragantur, absolutoque paroxysmo, corpus p. 48. perfecte sanum relinquitur, nec vlla pristinae labis vestigia remaneant, praeter defatigationem.

Melancholiae spasmodicae descriptionem, quump. 51. vniuersalis dari nequeat, incipit Cl. Auctor capite 3. a simplici ac primaeva illa specie, quae a nervorum actione tantummodo intensa pendet, et hanc ex tenello corporis habitu affectibusque animi tristibus iniuriis externis illi accedentibus cognoscere docet. Alterius vero melancholiae speciei ortum multo obscuriorem, ex tensionis seu vibratilitatis habitu, perversionem sensus atque motus inducente; 2) ex partis alicuius debilitate, discordes necessario vibrationes in vniuerso nervorum systemate producente, et 3) ex habitu otii deducit. In priori specie obseruari dicitur timor immodicus a caussa leuissima, ira vehemens, sed facile deferuescens, in altera vero chimerae omni prorsus ratione destitutae, animi affectus sine vlla caussa orti, et delirium pertinax de re quadam, menti altius infixum, in quo a mania differt. Ex quibus tertia species, ex utroque genere caussarum complicata, facile intelligi poterit. Symptomata hinc utriusque communia et propria describuntur. p. 58.

tur, v. g. cordis palpitaciones ad minimum pavoris insultum in priori, sine causa vero in posteriori, et animi deliquia, quae variis exemplis illustrat; vrinæ tenues limpidissimæ vtrique communes, posteriori vero diarrhoeæ variæ, aeris tum infra, tum supra eruptiones quasi perpetuæ, lacrymæ inuoluntariæ, feminis effusiones sine ullo concupiti obiectu intuitu. et obscœni liquoris e mulierum genitalibus per spasmum effluxus. Morbi vero, in summo gradu constituti, symptomata in priori specie non solum enarrantur variisque exemplis illustrantur, sed etiam ad hoc melancholiæ genus referri posse, putat Auctor, malum illud tristissimum rarissimumque, quo aeger quodcunque ante oculos versatur, imitari conatur. Sic vidit Noster mulierem, nunc sanatam, quæ quoties puteum spectabat, in quem se ancilla ante oculos præcipitem dederat, ad se ipsam quoque præcipitem deiiciendam innita quasi cogebatur. Pergit dein Cl. Auctor ad alterius speciei, in summo gradu constitutæ, symptomata, inter quæ hoc nostram potissimum excitat attentionem, quod nulla mere spasmodica melancholia perpetuo et sine interuallis diuexet, sed hoc signo præcipue ab humoralis differat, nihil mali relinquens præter sensilitatem summam inter vacua, quæ habet, interualla. Diu durat vterque morbus, et plures per annos sensim sensimque inualefcit, tandem alius accessit et degener fit, hinc omnia, quæ melancholiæ succedunt, mala ad compositam referuntur, excepta tamen vasorum ruptura, ad sensilitatem et debilem ac tensam fibrarum crasin reuocanda. Compositæ tandem melancholiæ, præter alios morbos, febrem nerueam dictam succedere, atque hanc post leuiores insultus tandem vehementer erumpere, delirium obscurum, conuulsiones, mox phrenitidem atque

p. 65.

p. 71.

atque mortem inferre, atque hoc stadium huic soli febris proprium esse.

Inter *causas melancholiae nerueae procathartici* p. 83.
cas cap. 4. numerat Cl. Auctor aeris variatam conditionem, calorem et ariditatem loci, in quo viuitur, hinc nullibi magis exquisitum graduque vehementius melancholiae nerueae genus reperiri contendit, quam inter Asiae australis populos, praecipue inter illos, qui ex Europae septentrionalis regionibus istuc aduecti viuunt. Minerarum viciniam, halitusque ex paludibus noxiis forsan vnam e causis esse autumat, cur sua Britannis competat melancholia neruea. Porro huc reducit alimenta acria, potulenta spirituosae, venena, aut medicamentorum, quae in nervos agunt, opii, solani furiosi, moschi, croci abusum, variarum excretionum naturalium suppressionem, vel nimiam profusionem, siue sponte ortam, siue praepostere accitam, subitas et magnas humorum iacturas, inprimis sanguinis, vnde declaratur, quare, quod historia constat, vulnerati et sanguine exhausti heroes interdum fiant pusillanimes. Quae a mente profiscuntur causae, sunt profunda meditatio, (hinc litteratis adeo frequens neruea melancholia,) ira furens, laetitia immoderata, amor et flagrans coeundi libido, metus et moestitia. Nihil magis vero totum partium pessundat, quam alternae viuidarum animi affectuum, sese mutuo excipientium, vices, hinc levis et inconstantis animi homines melancholia facillime corripiuntur. Ad particulares vero causas, quae nunquam simplicem melancholiam nerueam, sed semper alteram progignunt, referuntur ventriculi dolores, iecinoris linenisque affectiones, renum p. 99.
 mala constitutio, vt et calculus, cerebrum et partes femini, aut recipiendo, aut eiiciendo in utroque sexu destinatae, quae cuncta variis non solum exemplis Cl. Auctor illustrat, sed quoque, quomodo
 Ss 5 singulae

singulae causae noceant, lucide commonstrare allaborat.

p. 103. *Signorum melancholiae nerueae diagnosticorum cap. 5. et 6. constituuntur duo genera; alia, quae solummodo morbi praesentiam, alia, quae diuersas eius causas indicant. Ad illa pertinet 1) mentis debilitatae error, qui apparet nimia sensilitate, dum mens omnibus rebus, gratis aequae ac ingratis, nimium commouetur; 2) impar relatio motuum, siue muscularium, siue tonicorum et obiectorum, quae in corpus aut mentem agunt, e. g. spasmodum, convulsuum motuum, palpitationum cordis, et similitum symptomatum, ab exigua causa, vel post leuem auditum strepitum ortorum; 3) excretiones peruersae: lacrymae copiosae, urinae limpidissimae et copiosae, saliuu guttatim affluens aquosa, aut succus ventriculi, vomitus vi eiectionis, 4. atonia, effectus vehementium spasmodum. Haec vero, causarum indicia, Cl. Auctor in tres classes diuidit, quarum prima eas continet causas, quae intra corpus admissae, ita in neruos agunt, ut quaelibet proprium sibi symptoma, propriam diagnosin vindicet, seu, quae ab alimentis, medicamentis, venenis, nimis euacuationibus varii generis, a pulueris sternutatorii etiam abusu * pendet; secunda eas, quae sensus primario afficiunt, vel ab animi influxu in corpus feruntur e. g. sui ipsius odium, amorem, admirationem: quorsum referuntur mala perpetrati sceleris conscientia, vana superstitio, erotomania, furor vterinus, enthusiasmus atque ecstasis; tertia demum illas, quae non in vniuerso corpore, sed in singularibus partibus resident, atque ab earum actione peruersa proficiuntur, e. g. ab*
vtero

* Vilitati pulueris sternutatorii abusu, tam epilepsiam, quam ipsum furorem mirum in modum augere nos in ptochotropheo Waldheimensi creberrima experientia edocti, certo asseuerare possumus.

vero, a calculo in renibus, vel vteribus haerente, a quo saepe nerueam melancholiam ortam esse narratur.

Progreditur hinc Auctor in *capite 7. ad diuersa* p. 159.

symptomata, quae nouum nomen melancholiae nerueae imponunt, et ad morbos, qui eam excipiunt. Neruea melancholia; mutato tantum nomine, in foeminis non nunquam affectionem hysterica constituit, si symptomata huius morbi, aut conferta, et cum quadam vehementia breuibus interuallis recrudescunt. Haec vero vel vno impetu faeuit, acuti morbi in modum, vel statis et regularibus paroxysmis febris intermittens aemula reuertitur, vel anomala et irregularis, paroxysmos abnormes concitat. Prior, cum a causa vehementiori oriatur, reliquis curatu est facilius et huc reducenda esse cataleptiarum et longarum inediae exempla, Auctor putat. Alterius causam, ut omnium morborum p. 163.

periodicorum, in neruis quaerendam esse perhibet, cum nerui quotidie eadem hora in eodem statu reperiuntur. De tertia notauit tantum id, in quo a melancholia simplici differat, fateturque se inter hypochondriacos, simplici affectu laborantes et neruea melancholia vexatos, nullam huc usque differentiam deprehendisse. Maniacorum vero mere nerueorum p. 164. memoriam integram, iudicium facile et liberum esse asserit, solam imaginationem laedi. Atque hanc esse, vel cum affectu, ut ab amato aut occupante obiecto nullatenus diuelli possit; vel sine affectu, ubi ad omnia indeterminatim mens insanit; hinc quoque maniam nerueam aliam esse perpetuam, aliam intermittentem, eamque aut periodicam, aut anomalam. Nunc causas rimatur, cur plures melancholici nunquam ad maniam usque euehantur, alii vero facilius et quasi subito corripiantur insania; inde tamen non satis concipi posse asserit, quomodo haec

- haec perpetua sit, illa intermittat, nisi dicatur, interruptam reuiuiscere ex occasione, qua data, erumpit, absente, conquiescat. In neruea autem mania inesse semper aliquid conuulsui, eandemque, cum affectu ingente stipatam, incedere, hinc nulli mortis cupidinem maiorem, quam sibi saepius conciscant, quasi illos nunquam poena deferat. Signa vero, vt internoscatur, humoralisne sit mania, an neruea, admodum difficile colligi possunt. Melancholiam nerueam tandem excipiunt 1) febris lenta neruea 2) marasmus s. phthisis neruea et 3) paralysis atque hydrops, qui partim tonum auctum, partim contra fractum pessundatumque exhibent. Sic commonstrat Auctor, febrim lentam melancholiae inueterascenti succedere, in principio quidem vix cognoscendam, praesentiendam tamen ex languore quodam animi et corporis, ariditate cutis, dolore artuum osteocopo cet; existentem et confirmatam indicare pulsus vacillantis frequentiam, summae debilitati consociatam, atque illam vel intermittentem vel continuam esse; abire saepe inopina sanatione in statum sanitati propriorem, si excitantes causae femouentur, v. g. si laetitia excipit moerorem. Si autem ingrauescat, nullaque fiat a cute exhalatio, cachexiam huic feбри cum febre cachectica succedere, quam excipit hydrops, vel si sit siccitas, melancholia humoralis. In felicissima vero terminatione in phthisin et febrim hecticam abire, quod ex adiuncto calore, qui prius constans non erat, et ad vesperam ingrauescente, auctaque
- p. 176. aegri confidentia, cognoscitur. Hanc vero eas praesertim causas mature inducere, quae corpus quasi perpetuo erethismo, vt moeror, tristitia etc. strungunt. Quos vero acris aliqua materies phthisicos effecerit, illos ad hanc tabem non pertinere perhibet. Aegros fere omnes ad frigus nimis impation-
- p. 179.
- p. 184.
- p. 186.

tes eff
plures
nem
forman
tia ab
aliquid
perfect
adhuc
post p
paraly
facile
graen
niae t

tur.
lum
intem
ta c
runt.
mis
AET
PAU
LII
WIL
bilis
tent
men
cere
tur.
spir
quo
diss
ner
ven
run
get

tes esse, cum intus quasi frigescant. Sine febre plures per annos persistere, cum febre autem ad finem tendentem saepius phthiſeos suppuratoriae formam induere. Cum paralysis ex Nostri sententia ab atonia fibrarum dependeat, et in ipsa origine aliquid conuulsivum habeat, raroque absoluta atque perfecta occurrat, ab eiusmodi hominibus saepius adhuc actiones, sed conuulsivae et quasi per saltum, post praegressum tremorem, peraguntur. Ex hac paralyſeos natura vero circuli sanguinis retardatio facile concipi potest, ex qua vel stagnatio, gangraena et sphacelus, vel promptior, vel facilior atoniae transitus in hydropem.

In parte altera de melancholia humoralis exponi p. 191. Veteres melancholiam inter morbos non solum ab humorum vitio repetendos, sed etiam ab intemperie humoris naturae affinis, et inter elementa corporis constituti saepe ortam esse asseverarunt. Recenset igitur Cl. Auctor cap. I. ex antiquissimis scriptoribus HIPPOCRATIS, GALENI, AETII, ARETAEI, ALEXANDRI TRALLIANI, PAULI AEGINETAE, ex recentioribus FERNELII, SENNERTI, PARACELSI, HELMONTII, WILLISIIQUE de humoris melancholici, et atrae bilis natura, melancholiaeque causis et sedibus sententias, quae; licet multum discrepent, omnes tamen in eo conveniunt, ut causa morbi huius extra cerebrum sit quaerenda, a qua illud demum laedatur. Ex recentissimis temporibus SYDENHAM spirituum ataxiam generandi huius morbi incusat, a quo vero HIGHMORUS et FR. HOFFMANNUS dissentiant, qui, quamvis spirituum ataxiam in genere non negaverint, huius tamen morbi sedem in ventriculum hypochondriorumque confinia posuerunt. Adeoque nunc duplex opinio medicorum viget, aliorum, qui melancholiam pro simplici solidorum.

rum vitio habent, aliorum, qui in ea efficienda sanguinem crassum, viscosum, terreum, circa aut venae portarum, aut vteri ostia haerentem, admittunt. BOERHAAVIUS tandem atram bilem e tenebris rursus eruit, eique nouam formam dedit. Miratur vero Cl. Auctor illum vnicam tantum melancholiae ideam suppeditare adeoque eum videri cum Stahlianis consentire. Verum assentitur BOERHAAVIO neganti, melancholicum humorem inter humores naturales recenseri posse, cum ille semper soboles sit vitii corporis.

p. 227. *Melancholiae igitur et atrae bilis existentiam* commonstraturus in capite 2., primum ad sanguinis, deinde ad bilis naturam respicit Auctor; hinc primo loco ostendit: proportionem partium sanguinem constituentium variare, nunc plus esse partium terrestrium, crassiorum, nunc aquei liquidi. Liquida quaeque, rapido motu circumacta, si heterogeneis consent partibus, adipisci acredinem quandam, alcaliscentem scilicet volatilem. Hinc in eo sanguine, qui multum exercitatus est, plus procliuuitatis ad putredinem obseruari, quam in eo, qui tardiore motu incedit. Minus quoque a motu dilutum esse cruorem, magis ergo solidis foetum partibus, hinc variam pro varietate motus sanguinis densitatem. Melancholiam quamque ab alacritate cessante principium sumere. Alacritatem vero peruiam atque meabilem omnium vasorum conditionem, tenacitatemque debitam, fluiditate temperatam, in liquidis supponere. Quodcunque ergo, aut vasis meabilitatem aufert, aut liquidis debitum tenorem impedit, illud alacritatem simul tollere. Humorum autem eam conditionem veteres spissam simul atque acrem voluisse, in qua ingens motus difficultas sit, eamque adustionem et incinerationem vocasse. Huius autem duplex genus sedulo distinguendum

1) ab

1) ab iis caussis, quae, dum motum intendunt, tenuitatem etiam principiis sanguineis imper-
tunt, 2) earum, quae liquidioribus ablatis, te-
nuitate imminuta, spissitudinem augent. Priores
causae densitatem sic dictam inflammatoriam accen-
dunt, posteriores spissitudinem piceam, viscidam
conciliant, quam melancholiam licebit nuncupare.
Hinc in illa tenacitate aquea liquida admissa iungun-
tur massae sanguineae difficilius, faciliusque effluunt,
et 2) ut spissitudo inflammatoria facile in melanco-
liam transit, sic fieri potest huius in illam transitus.
Hoc autem pendere a motu nouo solidis quacun-
que de causa impresso. Si vero solida ad nouum
motum non irritentur, massam spissiore, non au-
cta solidorum actione, constituere et frigidum et
siccum humorem veterum. Perseuerante hac san-
guinis conditione, coctiones necessario vitari, hinc
chylum spissiori liquori non admisceri, sed per te-
nuiora vasa maximam partem effluere. Inde vero
vitali animali fluido defraudari fibras, arescere, in-
firmari. Arefactas fibras viuaciores concipere oscil-
lationes, debilitatas infirmiores. Hinc spissitudini
melancholicae iungi melancholiam nerueam, id
quod binis exemplis illustrat. Alteram vero melan-
choliae et bilis atrae speciem oriri a bile acri vitelli-
na corrupta. Bilem in hepate secretam tenuissi-
mis constare partibus, hinc facile resorberi et in
sanguinem refluere, et quoad colorem in porraceam
vitellinamque abire posse, quod ii, qui viridia euo-
munt, probant. Causas, bilem in acre acidum con-
uertentes, ad quatuor capita reducit; 1) vitia san-
guinis, glutinoso spontaneo abundantis, atque v. g.
chlorosin, insonte vtero, in melancholiam immo et
maniam saepius degenerem producentis; 2) he-
patis et organorum eiusdem secretioni et asserua-
tioni inseruientium, cum v. g. bilis sola stasi sine
vlla

vlla acidi miscela viridem * acquirat colorem;
3) contentorum in stomacho et intestinis v.g. abul
acidorum; 4) caussarum qualiumcunque in reliquis
corporis partibus habitantium concursus v. g. vi-
ridium vomitus post capitis vulnera grauiora. In
atrum vero verti liquamen, partim ab iisdem cau-
sis intensioribus factis, partim vero a lienis affectio-
nibus, quibus soluuntur, si materia nigra per diar-
rhoeam secedit; sic Noster quoque hystericam vi-
dit, quae sub paroxysmi solutione vrinam atram,
atramenti instar redderet, in alia atra bilis cum in-

p. 247. signi leuamine ex vtero exiit. SIMSONI sententiam, sanguinem extrauasatum, stasi atrum factum, atram bilem mentiri, in variis quidem casibus concedit, aliis tamen refellit, notasque affert, quibus atra bilis a sanguine atro distingui potest. Scilicet sanguinem atrum copiose dilutum lintea macula obscure rubescente, atram bilem contra vtut copiose dilutam macula flaua, non nisi frequente saponis vsu deletibile inficere. Odorem nigrae bilis, tum vomitu, tum per aluum emissae, ad nares fortiter acescere, qui sanguini putrefacto competere non possit, et in foetidissimum vertatur, si atra bilis vl-

P. 253. cerando sanguinem eliciat. Ostendere dein ^{acid} studet

* Solam stasin bili viridem, ne dum atrum, colorem non
necessario conciliare, nos inter alia quoque edocuit
sestio viri 54. annorum, a pueritia stupidi, maxime
iracundi: et inter epilepticos insultus demortui, in
cuius ductu cystico vnus ex quinque lapidibus bac-
cae rubi magnitudine et figura, coloris straminei, fir-
missime incarceratus omnem bilis cysticae exitum
prorsus impediuerat. Vesicula ipsa vero turgidissi-
ma, loco bilis, et quidem ex hac hypothese, viridis
vel atrae, vncias duas cum semisse liquaminis can-
didissimi, viscidissimique pellucantis, nequaquam
acidum spirantis, albumini ouorum recentium ratio-
ne consistentiae simillimi, continebat.

acidi, intra vasa actionem suam exercentis, existentiam ex iusculorum sepositorum acescentia tanta, quae etiam ebur, vt in lacte, emolliat. Hanc acescentiam sanguinis a chyli acore proficisci arbitrat. Ex virus cancrofi, scirrhus emollientis et in pessimum vlcus conuertentis, efferuescentia cum terreis, ex ossium emollitione, quae a solis acidis * emolliri possint, variisque testimoniis exemplisque, acidum diu in corpore et praecipue pituita glutinosa inuolutum latitare posse demonstrantibus, patere putat, veteres nequaquam vanos fuisse, cum hinc nigrum humorem, illinc melancholiam, ex vtrisque vero natam atram bilem distinguerent, quod etiam aliis, cuiusque harum trium specierum exemplis, a se ipso obseruatis et visis, vltius illustrat.

In *caussas capite 3.* inquirens, quae melancholia p. 264. producant, triplicem earum indagacionem instituit, 1) quae a porraceae bilis corruptione 2) a pituitae acris vitio, et 3) ab vniuersa sanguinis crasi, melancholicum vitium contrahente, pendent, quas rursus in duplicem classẽ diuidit, vt alias ab internis dispositionibus, morbosum statum constituentibus, alias vero ab externis, vndiquaque nos ambientibus insidiis deriuat. Sic in senibus aliquando morbis inflammatoriis; sic ipsi morborum acutorum acrisiae; sic et viribus ab iisdem morbis exhaustis, vt et morbis, a venenato miasmate pendentibus, v. g. variolis, melancholia facile succedit. Chronicos vero morbos triplici ratione ad humorem

* Acidum vero, si vnquam, certo rarissime, emollitionis ossium causam esse, iam dudum demonstrauit Cl. LUDWIGIUS in diss. de laesa ossium nutritione Lips. 1759. Vid. etiam Commentar. hor. Vol. IX. pag. 141 sqq.

rem melancholicum producendum conferre, 1) si morbus singularis ex visceris alicuius obstructione vel functionis laesione vniuersalem inducat, 2) si secretio naturae familiaris intus retineatur, et 3) si fermentum aliquod, in sanguine enatum, intra molem cohibeatur, aut in partem aliquam contra naturae institutum depellatur, Ostendit dein, quomodo hepatis et praecipue lienis obstructio humoralem melancholiam gignat. Lienis morbum prolixè describens ex veterum sententia, praecipue ex colore vultus lurido et atro, sublatoque hypochondrio sinistro cognosci posse statuit, * viditque lienem tanquam vesicam aere plenam, qui discissus, quasi aere explosio, concideret. Ex altero genere haemorrhoidum secretionem, aut interruptam, aut suppressam ideo ad hunc morbum concitandum plurimum conferre arbitratur, quia 1) plethoram et inde sequentia mala infert, 2) hanc praecipue in hepar, lienem atque ventriculum defert, et 3) miasmata impura, alias cum haemorrhoidibus excreta, totum corpus inficiunt, id quod

p. 280. variis exemplis illustrat Tertium tandem genus a miasmate venenato, intus cohibito, pendens, in varias classes rursus dispescit, sc. 1) in illa, quae solida sine magno quidem dolore aut febre, importune tamen, vellicant, pungunt, stimulant, orto enim graui dolore, aut febre, melancholia soluitur, vt v. g. erumpente podagra, vel febre acuta, saepius fieri solet; 2) quae stimulant aequè solida, ac in fluida agunt, vt v. g. lues venerea, lepra, papulaeque melancholicae, pruritus enormes excitando;

3) quae

* Ex his signis iudicaturus, in ptochotropheo Waldheimensi si vix vllum lienis morbo laborantem agnosceret, cum tamen in numerosis melancholicorum dissectionibus varios lienes, morbose affectos, licet non aere distentos, inuenerimus.

3) quae in fluida potius, quam in solida agunt, quod fit ab humoribus, qui facile ad acescentiam vergunt, v. g. a lacte grauidarum, aut puerperarum, si acore reliquum inficiat sanguinem, a lue scorbutica. Praedispositionem vero ad humoralem melancholiam in indole, a sex rebus non naturalibus enata, quaerendam esse arbitratur. Sic atmosphaeram Angliae frigidam et humidiores melancholiae nerueae, aridiorem e contrario calidarum regionum temperaturam humoralis magis fauere ex copiosiori morborum istorum prouentu ostendit, concedit tamen et acerrimum frigus ad melancholicum humorem producendum concurrere posse. Plurimum etiam nocet et gignendo huic morbo potissimum inferuit victus durior, tenacior et copiosior, praesertim ex acescentibus et immaturis fructibus, subitus a victu leuiori ad duriores, a labore et exercitio ad otium transitus, animi tristitia pathemata, veneris praeposterus usus, purgantia remedia quaecunque, acrium spirituosorum, praesertim vinosorum, opii, narcoticorumque abusus.

De melancholiae humoralis sede agitur in capite 4. p. 285.

Quamdiu humor melancholicus cum sanguine per totum corpus oberrat, dispositio tantum, non vero ipse melancholiae morbus adest; proxima vero est stagnatio; cerebrum ceu debilissima pars resinosa et piceae sanguinis crassi diathesi facillime cedit. Et cum facies in nullo alio, ac in hoc morbo, ita cum interioribus consentiat, haec in his aegrotis, aut magis, aut minus lurido colore indubitata latentis in cerebro mali signa prodit, licet causa eiusdem ab abdominali vitio pendere possit. Hinc grauidas saepe melancholicas fieri, saepiusque iis foedari faciem, rarissimo exemplo nobilissimae foeminae, triginta circiter annos natae, grauidae, Auctor comprobat, cui parum melancholicae, septimo

graviditatis mense facies sensim nigerrimo colore ad collum usque obducta fuit, intactis oculis intactoque labiorum rubro limbo, qui partus tempore sudore nigro, lintea atramenti instar tingente, maximam partem et biduo post lochiis rite fluentibus prorsus ablatus est. In altera vero hanc proxime secuta graviditate, redeuntem hanc faciei nigredinem primi abortae tertianae febris insultus penitus sustulerunt. * Tertia demum et frequentissima melancholiae sedes ea sunt viscera, quae ad bilis secretionem, aut per se, aut inito cum hepate commercio concurrunt. Lienem vero tanto volumine intumescere autumat Noster, ut eo tanquam zona cingantur homines, tantaque celeritate detumescere, ut saepe receptaculi ad instar videretur constitutus; sua vero tumefactione ita intestina comprimere, ut flatus et borborygmi ab eo exire dicti sint sub nomine rugituum lienis, id quod nos in tanto melancholicorum confluxu, creberrimisque eorum dissolutionibus nunquam observasse, ingenue fatemur. De atra bile vero mota asserit, venenum melancholicum, si aliquid acredinis natiuae conceperit, glandulas lymphaticas inficere, lymphae spissiori inhaerere, et si ab occupata sede deturbetur, miserrime alias,

* Nos Cl. Auctoris observationes nequaquam in dubium vocamus, miramur vero, nos per integrum novennium inter plus, quam quingentos melancholicos maniacosque, ne unum quidem faciei nigredine notatum conspexisse, licet facile concedamus sub finem morbi, faciem, cachectico paulloque in ictericum vergente colore foedatam, deprehendi. In principio vero et statu morbi saepius per plures iuvenes et puellae, quin immo foeminae hoc morbo per decennium et quod excurrit, conflictatae, tanto adhuc venustatis decore praeditae conspiciuntur, ut plures alias eiusdem aetatis, sanissimasque pulchritudinis forma longe antecellant.

alias, attamen aut structura, aut vsibus anologas * partes inuadere, id quod notabili funestoque exemplo illustrat.

Melancholiae humoralis signa et symptomata ca-p. 308.

*p*ite 5. expositurus, tria stadia persequitur 1) incipientis, 2) adultae et 3) inueteratae. Describit igitur, quomodo praedispositi ad hunc morbum cognoscendi sint, et licet saepe aliena larua indutus, incedat, hoc tamen sibi proprii habere, quod frigoris vndequaue diffusi speciem praebeat, nec vllam afferat febrilis incendii ideam. Omnibus vero, quibus malum epigastricam regionem et vtrumque hypochondrium obsidet, commune fere esse enormem, immo ad ipsam tangentis manum saepe stupendam pulsationem, qua vniuersum abdomen concuti videatur, quam ab ipsa aorta deriuat. Si vero melancholia sit in vteris, symptomata eadem, quae in melancholia neruea obseruari, differentia ab exeunte humore albo, caussisque praegressis sumta. Quos caussa, vniuersum corpus occupans, diuexat, illos in primo morbi stadio summe macilentos esse contendit. His etiam proprium esse, cutim foedissime deturpari; humore enim ad cutim delato, intolerabilem oriri pruritum, hinc a scalptura fissuras vlceraque produci maligna, vix sanationem

T t 3

admit-

* Sic nos in quatuor maniacis eiusmodi glandulas infarctas, grani milii et cannabis magnitudine, innumerabiles, et tanta copia in externa superficie ventriculi totiusque intestinorum canalis; in binis vero ex his non solum in hoc, sed etiam in tota peritoneae circumferentia, in vtroque latere omenti mesenteriique, nec non in tota superficie diaphragmatis, abdomen respiciente, et inferiore hepatis superficie inuenimus, vt nullibi locus, nummuli magnitudine, ab iis liber deprehenderetur, quarum quaedam lentis magnitudinem aequabant, et in vnico cadauere nigro colore praeditae conspiciebantur.

admittentia, (id quod in ptochotropheo Waldheimeisenfi vix vnquam fieri meminimus,) si vere hac via omne malum exhauriatur, quod euenisse vidit Noster, hoc non nisi summa cutis iactura fieri. In altero stadio vix aegrotant miseri, sed vni iam ideae eique moestissimae affiguntur. Aliquando tamen subito erumpit melancholia, quod duobus sat notabilibus exemplis illustrat. Ordinis vero gratia melancholiam nunc praesentem et iam confirmatam duplici in stadio considerat Auctor. 1) decursus scilicet et 2) degenerascentis atque ad aliquem terminum tendentis. Incipit autem ab ultimo, utpote leuiore, signaque, quibus breuiter minatur a vulgari melancholia distingui possit. Illi sunt: frigora huc et illuc decurrentia, saepe cum enormi glaciei sensu in hac vel illa parte, ad ossa vsque interiora penetrante, cui succedunt calores incerti, et paulo post symptomata, parti, per quam debet humor melancholicus exire, propria. Aut enim ad cutem * deferitur, aut ad glandulas, aut vias, quibus intestina patent, affectat, quae omnia vna cum vomitu nigro satis clare describit exemplisque illustrat. Si vero per aluum solam fertur humor ater, modo grumofus apparet, quasi e sanguine concreto formatus, et vero sanguine mixtus, modo sincerus; prodit etiam specie picis liquidae, abrafaque secum ab intestinis glutina et mucaginem loco natuam auerhit, quae vero excretio raro ultra septem dies perdurat. Noster quoque talem exire vidit, qualis euomitur, ramentorum nigrorum summe dilutorum specie, et saepe sine ulla violentia symptomatum per menses integros.

Feminis

* Huic forte oculi annumerari possunt. Vidimus enim niam sex et quot excurrit mensium, atrocissima oculorum inflammatione breui temporis spatio felicissime terminari et prorsus euanescere.

Feminis vero humor ater exit ab vtero per septem, aut nouem dierum spatium. Viris quoque rarius, feminis autem frequentius melancholia per vesicam et vrinās expurgatur, fluxu per aliquot dies durante. Qui vero humoris exitu non liberantur a morbo, horrendis tandem symptomatibus conficiuntur, quae Noster in quatuor diuersis sectionibus et quidem 1) de symptomatibus hypochondriorum et abdominis, 2) partium in thorace contentarum, 3) capitis, 4) cutis et artuum vltius profequitur, quae cum omnia hic recensere nequeamus, quaedam saltim exempli loco commemoraturi sumus. Notamus ergo, hypochondriorum sublationes inter nostros rarius obseruari; nostris quoque melancholicis rarius contigit, vt ab aluo deposita peius, sed plerique e contrario melius se habere videantur. Symptoma illud, quo exquisitè melancholicus post emissam aluum tota abdominis parte sinistra, ab epigastrio ad hypogastrium aere turgeret, depressa interea dextra eius parte, nullo modo explicari posse arbitratur. * Miramur vero Cl. Auctorem inter haec canalis intestinorum symptomata vermes

T t 4

prorsus

* Nos quidem hoc symptoma nondum obseruauimus, quod vero illi non adeo difficile videbitur extricatu, qui ex crebrioribus eiusmodi cadauerum dissectionibus miras illas intestinorum tam inter se, quam cum peritoneo, mesenterio praecipuisque visceribus per innumerabiles membranas, concreciones constrictionesque, modo per vniuersum abdomen, modo in vno tantum latere deprehendendas, mirasque coli tam praeternaturales expansiones, quam aberrationes a situ naturali, dum nimirum non solum sub hepate saepius iterum ad coecum vsque descendit, et hinc vel statim rursus ad hepar ascendit, vel hypogastrium transuersim peragrans, in sinistro demum latere versus lienem ascendendo consueta via terminatur, sed etiam saepe numero prope finem ex pelui

prorsus omisisse, qui tamen haud raro atrocissima symptomata, quin immo mortem adferunt. * Symptomatibus partium in thorace contentarum. Noster annumerat asthma periodicum conuulsuum et obseruauit aliquoties sine vilo tumore aliquam anginae speciem per decem menses integros, quae deglutioni ** plus morae, quam doloris iniiebat. Sic quoque mulierem cognouit, quae sputa nigra, puluere atro obsita, longum per tempus expuerat, summaque anxietate ad scrobiculum cordis ingenteque suffocatione matutino laborabat. Ex symptomatibus capitis est melancholicus

capitis

pelui resta rursus versus (vmbilicum ventricolumque adscendit, ibique, curuatura sinistrorsum facta, in peluim regreditur, rite cognouerit.

* Lumbricos enim sub finem morbi crebrius ex ore reici, non adeo rarum est. Vidimus maniacum, exulceratione leuiore nam labiique superioris fere continua vexatum, qui primo vulgo sic dicto crampe admodum dolorifico vnus, hinc et alterius manus brachiique afficiebatur. Simili dolore haud ita longe post pes vterque atque crura corripiebantur. Hunc statim excipiebant conuulsiones atrocissimae totius corporis, et continuae per plures dies, inter quos summosque cruciatus eiulatusque aeger magnam lumbricorum vim sensim euomens, miserrime exanimabatur. Cadauere aperto, inter alia notatu digniora, rarissimo, et quantum scimus, nunquam antehac cognito exemplo, tres quoque magnos lumbricos mortuos vesiculae felleae vna cum bile, haeccum salitorum muriae, quoad colorem et consistentiam, simillima, inclusos, sectione deteximus.

** Sic vir per plus, quam decem annos perpetuo maniacus, ex longo iam tempore incontinentia vrinae vexatus, nuper sub lenis febriculae insultu tanta deglutiendi difficultate absque vlla inflammatione, tumore aut dolore per quatuordecim dies laborabat, vt, quidquid deglurire conabatur, per nares redderet, inter quae, excrementis sine sensu sedentibus, mortuus est.

capitis dolor frequens, et levis coryza, capitis a somno surgentibus grauedo, difficilior ad quascunque serias res attentio, non nisi capitis dolore luenda. Ad ea quoque refert absurdorum adpetentiam, quam raro in viros cadere autumat, nos vero in viris quoque pluries iam obseruauimus. Inter symptomata externa cutis et artuum praeter colorem, maculis foedatum, refert tumores duros cum scabritie quadam coniunctos, tenaces, rebelles, quibus Noster in milite totum dorsum conspersum vidit, qui, imprudentius cauteriis tractati, breui mortem accelerarunt. Omnium vero pessimum esse maculas, quae in gangraenam, sphacelum, aut vt veteres vocabant, in cancrum abeunt. Vidit Noster virum, qui, progrediente malo, in gangraenam siccam incidit, qua per triennium depastus occubuit.

Quum tandem Cl. Auctor *capite 6. melancholiae* p. 359.

humoralis in alios morbos abeuntis, symptomata explicare studet, incipit ab insania, quam dicit esse corporis aegrotantis conditionem illam, in qua iudicia, a sensibus oriunda, nullatenus, aut inter se, aut rei repraesentatae conueniant. Varias huius species recenset, hic vero de ea tantum agit, quae melancholiae succedit, asseritque, imaginationis viuaciorum impetum inter alia recte inter praedispicientes ad insaniam causas recenseri. Nimis vero generaliter eloquuta esse videntur, quae in P. II. Cap. III. p. 284. iam attulit, *neminem melancholicum, neminemque, quod hic repetit, maniacum nasci* *.

T t 5

Raro

* Ex ipsa enim Cl. Auctoris in limine huius libri data melancholiae definitione, quod sit *mentis illa impellit, a corporis vitioso habitu oriunda*, etc. iam satis patet, multos eiusmodi imbecilles, et a pueritia sic dictos stupidos, quibus ptocrotropheum Waldheimense

Raro ipsi primaria maniae causa intra cerebrum hospitari videtur, recensitis itaque causis, quae primo melancholicis, atra bile laborantibus, maniam accersunt, duplicem symptomatum classem constituit, quarum altera incipientem, altera confirmatam comitantur. Suadet iis, qui curam suscipiunt, sedulo animaduvertere, quo delectentur, quid fugiant maniaci. Sic vix vnum reperiri asserit, qui tabaci puluere, etiam ante inassuetus, summopere non delectetur, quod experientia confirmari etiam nos obseruauimus: vix vllum quoque esse perhibet, quem non, momento saltem temporis, sonus instrumenti musici perceptus e furore reducat. Et quamquam multa absurda perpetrant, aliqua tamen

heimense vere abundat, nasci, sed praeterea quoque vere natus maniacus hic nobis innotuit. Femina enim adhuc dum superstes, satis succulenta atque robusta, quadraginta annorum, continuo ridens, et absurdissima quaeque loquens, caeterum corpore sana, ante 12 vel 13 annos post partum laboriosissimum filiae primogenitae in mentis imbecillitatem, seu stupiditatem quandam incidit, quae summopere aucta est, cum, durante bello, filia a caesa arbore matris incuria miserrime periret. Postea breui ante mariti obitum rursus, grauida facta d. 20. Ianuar. 1763 puerum absque vllius adminiculo sola mirando modo peperit, vere maniacum. Is enim, cum die 24. Octobr. 1763 vna cum matre in ptotchotropheo hoc reciperetur, tanta musculorum artuumque vi, tantaque ferocia praeditus erat, ut saepius a quatuor robustis feminis non satis coerceri posset. Aut enim absque vlla ratione in cachinnos prorsus immodicos soluebatur, aut ira percitus quicquid in manus incideret, vestes, lintea, lectulos, ceu filum tenue discerpebat. Scamna, mensas, quin immo parietes adscendens, nunquam solus relinqui poterat. Postea vero dentitionis difficultate, cum non nisi duos incisorios inferiores ostenderet, in marcorem phthisinque incidit, qua die 9. Aug. 1764. suffocatus obiit.

men non sine conscientia malefacti agere, hinc si latens adhuc conscientiae sensus rite excitatur, eum ad sanitatem restituendam conferre posse credit. De prognosi agens monet, plures esse morbos, qui, p. 378. dum insaniam tollunt, mortem inferunt, hinc vulgatum illud, insanos, ad mortem proximos, ab insania liberari, non de omnibus valere, recte annotavit. Insanos longaeuos, si iuvenes melancholia humoralis correpti fuerint, rarum esse perhibet, nos tamen ex ptochotropheo Waldheimensi plura exempla in contrarium proferre possemus. Morbo acuto incidente, eos obire ex melancholia mota, incrementum vero sensim insaniae causa, convulsionibus corripitur et decedere post insultus aliquos epilepticos. Quosdam apoplexia, plures vero subita placidaque morte sublato vidit. Cadauerum lustrationem sibi vix in vno aut altero licuisse fatetur. Pergit ad melancholiam, in hydropem, aut phthisin abeuntem. Hydropem ab indurato hepate et alio quocunque abdominis viscere deriuat. Vidit quoque Noster spasmodum quoddam genus, ad diaphragma saeuens, abdominis molem arctare, sanguineoque latici obicem ponere, ita ut hinc nasceretur hydrops, nulla interius sensibus patente obstructione, quod ex aperto cadauere constitit. Phthisin vero, a melancholici humoris influxu pendentem, nec simplicem, nec uniformem esse, pro maiore minore indurationis vel erosionis ratione. Ad duo vero tantum capita referri posse, siccam nimirum eamque, quae corpus non sine ingente humorum vi exeunte perimat. Siccam, quam cum variis exitus modis describit, vix aliud symptoma habere quam cum moestitia atque desperatione coniunctam marcescentiam, quae tamen sub finem morbi omnino fere disparet. Hanc siccam vero phthisin aliquando, quasi subito, in humidam verti, tuncque leni titillatione

latione fauces irritari, ingentemque exire aquae copiam, vt inunctione mercuriali saluantes crederes. Marcorem vero in dies auctum, non, vt in vulgari phthisi, fiduciam simul atque spem relinquere, sed cum desperatione perpetua coniunctum, eidemque hoc proprium esse, quod dolores ad articulos ingrauescant, ingens sputorum copia acescentium exeat, et sub finem tantummodo striae sanguineae remixtae appareant. Progreditur denique Auctor Cl. ad melancholiam motam, seu in morbos acutos abeuntem. His dissoluitur quidem tenax melancholica visciditas, augetur vero acrimonia. Hinc nullibi vehementior omnium symptomatum excandescencia. Post signa igitur, ex quibus atram bilem motam adesse, cognosci potest, ostendit, saepe ipsam in stomacho scenam peragi, vnde vomitus atri lethales; quorum bina exempla Ipse vidit Cl. Auctor. Dysenteriam ab atra bile natam, non tormenta solum, sed saeuissimos cruciatus, dirasque conuulsiones inducere. Atra bilis in hypochondriis inflammata, sublati et extra retractis hypochondriis, vehementissimum sibi dolorem adiungit comitem iisque pus, bile atra mixtum, biduo ante mortem infra exit, aliquando tamen acerrima pars, ad cerebrum delata, pessimam phrenitidem inducit, quae rursus varie terminatur. Quotiescunque vero atra bilis thoracem occupauerit, immobiles et quasi lapideos fieri pulmones; hinc quasi iunctam peripneumoniae orthopnoeam compositum morbum facere, quem cita mors excipit. Cum HELMONTIO vero credit, non necesse esse, vt partes atrae bilis ad cerebrum deferantur, cum ipsa neruorum vacillatio mentis imperium destruere possit. Duplex igitur ab atra bile mota pendere posse phrenitidis genus, alterum cerebro proprium, alterum a partibus incipiens a cerebro diffusis. Anthrax, gangraena,

graena, sphacelus, a caussis internis subito cum ipsa morte apparentes, ad effectus bilis atrae motae recte a Cl. Auctore referri videntur.

XI.

ANTONII DE HAEN S. C. R. A. Maiestatis
 Consilarii et Archiatri Med. Prof. Prim. etc.
 Pars nona rationis medendi in nosocomio
 practico. Viennae Austriae. Sumptibus Her-
 manni Iosephi Krüchten. 1764. 8. pl. 19.
 Pars decima ibid. 1765. 8. pl. 21. tab.
 aen. IV.

Pergit Cl. Auctor in declarandis variis doctrinis, P. IX.
 quae ad medicinam practicam certiolem et ex-
 cellentiolem reddendam pertinent, et cum in hac
 parte de dubia diagnosi in multis morbis agat, in pri-
 mo capite historias morborum et sectiones cadaue-
 rum praemisit, quas succincte descriptas, breuius re-
 petere haud possumus, praecipua e secundo capite
 indicaturi, in quo pathologicam considerationem
 subnectit.

In genere monet viscerum situm in diagnosi p. 51.
 formanda probe attendendum esse, quanquam ex
 peruerso saepe situ haud paucae fallaciae occur-
 rant, inprimis in morbis epigastrii, si hepatis moles
 ventriculum in sinistrum latus protrudit, vel eun-
 dem a diaphragmate remouit, ideoque oesophagum
 multum protrahit. Et ventriculus saepe nimis ex-
 tensus dextrorsum vergit, saepe in intestini formam
 contractus est. Ex his aliisque differentiis viscerum
 apparet, quam caute in morborum sede definienda
 versandum sit, neque tactu factam disquisitionem
 sufficere. Hepatis etiam plura mala sunt,
 quae icteritius color non comitatur. Facies florida
 erat

erat aegro, in quo post mortem hydrope pectoris, et membrana externa lienis vere cartilaginea inuenta est, et cum pectoris inflammatoriis morbis in superiori capite duorum aegrorum mentio fit, in quibus lien cum eius membrana in pultem conuersus est.

P. 56.

Tumor infimi ventris ex varia viscerum labe, quid? quod ex rene aut vesica, vltra modum extensus, obseruatus est. Hydropis pectoris praesentia signis suis non cognoscebatur, respiratio quidem difficilis et anxiosa, tussicula inanis, tumor hypochondriorum sine tumore reliqui infimi ventris, diarrhaea et diuresis solatium afferens aderat, nocturna tamen anxietas et tumor oedematosus in primis manuum praecipua sunt signa. Et pericardii hydrope, vel per se, vel hydrope pectoris iunctus in signis suis saepe fallit, cordis enim quasi in aquis natantis perceptio eiusque palpitatio in iis deficiunt, in quibus tamen post mortem aqua inuenta est.

P. 61.

Quaquam vero pulsatio tumoris aneurysma prodit, fallit tamen, alia interdum pulsantis tumoris causa reperta. Matrona 59. annorum inter alia morbi signa, tumorem in infima et sinistra epigastrii regione haud procul ab umbilico pulsantem tactui offerebat, sectio autem cadaueris declarabat colon longitudine quatuor latorum digitorum diametrum sesquipollicis habuisse, partique ampliatam tantam vtrinque angustiam adfuisse, ut aer non nisi vi per eandem impelli expellique possit, pulsus itaque perceptus ex arteria quadam mesocolica in tumore excurrente, minime tamen ab arteria, in tumorem extensa, percipiebatur.

P. 63.

Gastritis valido ventriculi dolore et ingestorum reiectione per vomitum, ut signis pathognomonicis cognoscitur, foemina tamen, hoc morbo affecta, post-

postquam ab initio sponte septies vomuerat et aluum deposuerat, postea tamen vsque ad mortem alimenta appetebat et retinebat, quanquam ventriculus post mortem inflammatus inueniebatur. Mitimus, quae de fallacia signorum in paraphrenitide et in sanguine, variis in morbis e vena misso, erudite proponit Noster, addamus potius pauca de pulsu in peripneumonia. **GALENUS** et plurimi, p. 78. qui cum sunt sequuti, in hoc morbo pulsum mollem dicunt, quod pulmo non nisi a pituitosiore et crassiore sanguine inflammari queat, Noster vero sua et aliorum obseruatione comprobatur, pulsum in hoc morbo, vt in reliquis inflammationibus, durum esse, concedit vero tum, cum sanguis non amplius celeri cursu per pulmones fertur et morti iam proximus est aeger, mollem pulsum obseruari.

Etsi vero quis obiicere Cl. Auctori posset, his dubitationibus incertam magis fieri medicinam, assumtis tamen opinionibus nihil concedendum esse ostendit Noster, sedulo potius in indagandis morborum historiis et sectionibus cadauerum versandum, et dubitationes ideo eruendas esse, quo fallacias, saepe obuenientes, euitemus.

Capite tertio refert Noster, se hoc anno, nec p. 93. in nosocomio, nec in aliis consultationibus petechialia et miliaria exanthemata obseruasse, non quod Viennae extinctum sit contagium, cum alii medici, qui regimen, a Cl. Auctore traditum, negligunt, huius morbi praesentiam declarent. Confidentius igitur et assensu aliorum medicorum suffultus, sententiam suam, alibi prolatam, de causis horum exanthematum in regimine et medicamentis calidis bezoardicis positis, tuetur, eaque nunquam critica pronuntiat.

p. 103. Capite quarto de systemate Halleriano, sensibilitate scilicet et irritabilitate, in variis corporis animalis partibus negata, vel concessa, vterius disputat Noster idque omni modo euertere studet. Commemorat calculosum, qui nullos dolores in rene sensit, etsi renes HALLERO sensiles dicuntur, et aliorum calculosorum dolores satis noti sunt. Neque approbat Noster sententiam MORGAGNII, qui tumores, lente ortos sine dolore, subito ortos maxime dolorosos dicit, quod experientia saepe contrarium ostendit, in causis potius applicatis nunc doloris absentia, nunc eius ratio quaerenda est, quod etiam de ligamentis et tendinibus valet, et postquam de dolore, in genesi abscessuum praesente et deficiente, ex mente HIPPOCRATIS egit, cutem ipsam, quae sensilis est, aliquando insensibilem deprehendi affirmat.

p. 122. Cum et inflammatorium tumorem interdum sine sensu esse credat Noster, tractationem suam ad pleuram dirigit, quam euidenter in viro triginta nouem annorum inflammata vidit. Febris acuta primum, dein pleuritis e vita sustulerunt hominem, nec sine peripneumonia, quam teste ROERHAAVIO non solum, ut epigenomenon pleuritidis, sed aliorum quoque morborum inflammatoriorum assumit. Simili etiam ratione peripneumoniam, quae cum duritie pulmonum est, ob frictionem, pleuram laedentem, ut epigenomenon peripneumoniae pleuritidem considerat. Quoniam autem TISSOTUS, HALLERI systema defendens, varia argumenta ex MORGAGNII epistolis, ut commentario N VALSALVAM affert, haec studiose repetit Cl. Auctor et in suas partes trahit, quae fusius proposita, repetere non possumus, lectori potius liberum relinquimus, cui sententiae ex obseruationis MORGAGNII faueat.

Ad

Ad irritabilitatem cordis, ex sanguine natam, p. 194.
redit tandem Noster, et cum HALLERUS cor in
homine demortuo non raro inane esse dixisset, con-
trarium, vel propria experientia conuictus, vel MOR-
GAGNII et VALSALVAE observationibus edoctus,
statuit, indeque irritabilitatem cordis a sanguine non
deduci posse affirmat.

Caput quintum de morbo ileo agit, et experi- p. 203.
menta cum machina, ad hunc morbum soluendum
apta, prosequitur. Meminit periodici morbi in ho-
mine triginta annorum macilento, et ex Onaniae
vitio languido, cui primum niue abdomini circumda-
ta, paulo post potu aquae frigidae, alio tempore cortice
Peruiano, alio, fumo herbae tabaciano immisso, me-
dela facta est; gelida aqua vero, herniae vmbilicali
foeminae quinquagenariae applicata, leuamen non
attulit, sed postquam cataplasmata emollientia ap-
posita sunt, gangraena herniae et emphysema totius
corporis enata sunt, intestino, in hernia contento,
inflammato quidem, nondum tamen gangraenoso.
Frigus in his morbis constringendo et roborando
agit, et dubium est remedium, quod, si obex remo-
ueri nequit, gangraenam letalem infert. Progre-
ditur ad nouum examen machinae, per quam aqua
ad morbum ileum tollendum in anum iniicitur, de
qua iam alibi egit. * Refert duas curationis histo-
rias, ex Italia cum eo communicatas, quae felicem
euentum in hominibus declarant. Ipse vero expe-
rimenta continuauit in canibus, in quibus aliquo-
ties ex voto successerunt, amplissime tamen recen-
set tentamen, vbi ruptura ieiuni et, vti videtur, parte
intestini

* Rat. Med. Part. VIII. p. 240. vid. Commentar. nostr.
Vol. XIII. p. 444.

intestini a mole aquarum distenta, alteraque vicina compressa, euenit. Concludit itaque Noster a periculo non alienum esse tentamen, inprimis, si aquae vrgentur, et tum maxime timendam esse rupturam, cum valuula coli, vt alia occasione dixit, in viuis nimis resistit.

- p. 234. Caput sextum varia proponit. Agit de febribus continuis remittentibus haemitriceis, epidemice grassantibus, in quibus post antiphlogisticorum vsum, cortex Peruvianus utilis inuentus est, lenia tamen laxantia non intermissa sunt. Fomenta aquae simplicis calidae continuata in morbis vlcerosi cutaneis laudat. Endemias in Austria ophthalmias et alia oculorum vitia, inde nata, variis remediis corrigere docet, et commendat tentaminis loco applicationem bilis piscium quorundam, inprimis mustelae fluuiatilis, simili ratione iuscula viperina in variis cacochymiis et ostracodermata in rachitide commendat. Effectus tristes arsenici albi crystallini in foemina recenset, vbi praecipue post vomitus consopitos paralysis crurum inducta est, praeter alia decoctum brassicae ex mente TACHENII et vim electricam, sed frustra tentauit; pediluua ex floribus chamomillae, sambuci ac lauendulae et decoctum ex taraxaco, nasturtio, sassaparilla et liquiritia vfu se probauit. Vuae vrsi vfu in calculosis porro se commendauit, dummodo in systemate vrinoso interno nulla labes a calculo, vrina retenta et pure inducta est. Forte vaccinium foliis buxi simili ratione tentari posset.

- p. 259. Caput septimum nonnulla de insitione variolarum proponit. Affert nimirum varia exempla variolarum homines altera vice inuadentium, interdum exitu letali, interdum mitiori, interdum grauiori morbo

morbo subsequuto, et repetit suas antea iam factas conclusiones: vanam scilicet esse securitatem eorum, quibus insitio aut nullas, aut paucas induxit variolas; duram sortem esse parentum, qui naturali via seruatum prolem vident, artificiali occisum; insitas nullam habere securitatem, nec alteras variolas benigniores esse. Repetit praeterea multa alia, quae contra inoculationem iam monuit, et cum interea litteras responsorias Cl. TRAILLES ad quaestiones, super inoculatione propositas, acceperit, et ille non nisi limitatum iudicium exposuerat, nonnulla ex his profert, attamen semper contra inoculandi rationem inuehitur, de quibus tamen, cum noua argumenta haud proponat, nihil amplius monemus.

Progredimur potius ad partem decimam, in P. X. cuius capite primo de colica pictonum differitur. Pergit nimirum Cl. Auctor in declarandis morbi huius phaenomenis, et historiam morbi pictoris tradit, qui, cum in coloribus cerussam et cobaltum crebrius tractasset, colicis paroxysmis vexatus, eos sexies superauerat, in septimo et sequentibus paralyxis accessit, qua curata, in decimo paroxysmo periit; accesserunt ante obitum praeter alia symptomata amaurosis, ischuria vera, conuulsiones. De vario ventriculi situ nonnulla monet, et cum inde reliqua viscera in situm praeternaturalem protrudantur, liquet omnino a sede tumoris et doloris aegerime viscus, primario affectum, definiri. Colon describitur et tab. I. delineatur, quod a coeco usque ad flexum sub liene tympaniticum erat, aere vehementer expansum, reliqua portio multum angustata conspiciebatur; etsi vero passim quaedam intestini partes expansae erant, breues tamen, et coarctatis interceptae, inueniebantur.

p. 23.

Secunda morbi historia quadragenarium virum, qui cerussam in vsus pictorum crebrius tractauerat, sistit: hic, colica pictorum affectus, vnum alterumque paroxysmum et incipientem paralyfin superauerat, diuque, quod cerussam non tractauerat, a symptomatibus liber factus erat, hoc tamen labore iterum incepto, auctos morbi impetus senserat et tandem conuulsus, perierat. In sectione cadaueris praeter alia, a nobis non repetenda, ventriculorum, a colo depresso, eumque in exterioribus tunicis, non adeo in interioribus inflammatum, expansiones et contractiones praeternaturales in ileo, et aliquas eius partes, bile tinctas, quae certe rariora observata sunt; porro coecum adeo extensum, vt in quolibet dimensione octo pollices aequaret, sinistram vero coli partem, in variis intervallis et contractam et extensam, vsque ad rectum inuenit et tab. II. delineauit. In hoc quoque cadauere inflammationem pleurae vniuersae a iugulo ad costas et diaphragma adeo distinctam conspexit, vt menyngum cerebri iniectione, ex voto succedens, vix pulchrior esse possit.

p. 40.

Tertia morbi historia pharmacopoeum qudraginta quatuor annorum, colica pictorum, ex suis symptomatibus cognita, crebrius affectum, adducit, qui subitanea morte sine vlllo symptomatum sensu periit. In causis enumeratur vini Austriaci abusus et coctio emplastrorum, quae plumbi calces excipiunt. In cadauere ante sectionem, quadragesima octaua hora post mortem institutam, artus omnes flexiles et faciem floridam conspexit Noster, oculis tamen turbidis et obfuscatis. Abdomine inciso, sanguis, copiosius effusus, apparebat, cuius causa in hiatu venae cauae mox sub diaphragmate deprehensa est, quamque Cl. Auctor pressioni viscerum valide versus diaphragma adscribit. In situ canalium alimentorum maxima varietas detegebatur, quae tabula III. del.

Helicæata est. Coecum, maxime ampliatur, ubi iam in colum mutatur, in angustum canalem abiit, qui sursum ascendens et iterum reflexus, in insignem iterum amplitudinem extensus erat, ita, ut coecum et colon expansum peculiari quadam membrana cohaerent. Coli dextra pars et media zona maxime ampliata ad flexum sinistram, sursum quidem versus lienem, sed paulo post iterum deorsum, dextrorsum et retrorsum flectebatur et, cum sinistrorsum iterum duceretur, maxime angustum reddebatur, breui tamen parte coli, sub liene denuo expansae, longa postea succedebat angustia; in flexibus vero ad os ileum sinistram quatuor contracta loca, cum expansis alternantia, inueniebantur, antequam ad rectum accederet. In hoc cadauere etiam duodenum singulari modo in amplum cauum expansum et usque ad sedem coeci intestini depressum erat.

Plures nunc aegros, colica pictionum affectos p. 52. et curatos, Noster subnectit, nos vero, his praetermissis, pauca ex pathologicis monitis addimus, quae capite secundo traduntur.

Plumbi effectibus hanc colicam adscribendam p. 79. esse, ex historiis morborum descriptis patet, quae in re vinum, plumbo mangonifatum, quoque accusandum est, quod Noster ex iis praecipue, quae Cl. GAUBIUS in actis Harlemensibus exposuit, repetit, et postea medicamenta, ex plumbo parata, accusat. Foeces, globulorum instar formatae, certum signum intestinorum contractorum exhibent, tubercula vero ad carpum genita, incerta sunt. Inter symptomata conuulsio, multis lethalis, et paralytis saepe obseruata est, etsi interdum incompleta, icterus in multis, in aliis ischuria, vnico autem exemplo amaurosis superueniens declaratur.

p. 104. Quod ad morbi curam spectat, oleosis post opiata et purgantia maximos effectus tribuit, electricitatem tamen simplicem, non auctam, cum fructu admoueri monet

p. 115. Caput tertium praecipuam quandam morbi historiam de tetano refert. Figulus erat, qui, quod plumbum tractabat, colica pictonum laborauerat, et opificio suo ideo valedixerat, attamen maxillae tetano, rigiditate dorsi incipiente et difficultate deglutendi tentatus, exhibitis variis remediis, v. c. fomentis, camphora, electricitate, aliisque alibi commendatis, nullum leuamen sensit, die septimo potius febris se iunxit, variisque conuulsionibus aliisque symptomatibus usque ad vicesimum diem agitatus, obiit. Totus fuit a morte rigidus, ita, ut tentamina ferme omnia ad veram mortem euincendam instituerentur. Sectione cadaueris facta, sub dura et pia matre serum effluxit, et haec sanguine turgida vasa ostendit, ventriculi cerebri vacui, plexus autem choroideus pallidus et hydatidibus refertus erat, in abdomine varia leuiora, a situ naturali aberrantia, inuenta sunt, praeterea intrasusceptio ilei, diu sine incommodo tolerata, et quaedam angustiae ad flexus coli sinistros inferiores.

p. 130. In capite quarto tetanus morbus accuratius consideratur. Recensentur ideo praecipui, qui de tetano scripserunt auctores, ex quibus patet, interdum esse morbum vniuersalem, in quo corpus non conuellitur, sed recta extenditur, quibus species antrorsum, retrorsum et ad latera factae extensionis et partium quoque singularium v. c. maxillae adiunguntur. Recensentur postea causae ad repletionem et inanitionem, praecipue autem ad acrimonias varias pertinentes, et symptomata, vel spasmi

mi val
mira
gnos
bi du

repet
ster in
ex H
missis
mater
genit
ue m
sam,
nam
visam
enim
calcu
uend
ipsius
ex di
vrina
Rece
quae
quam

tano
imm
absc
cuan
et fe
gluti
in m
hori
lam,
fort
Tet

mi validi, vel spasmodum prodromi, diuerfos aegros mira diuersitate inuadentes, commemorantur. Prognosis etiam et ratione dierum et ratione exitus morbi dubiam esse illico patet.

Curationis postea rationes ex variis auctoribus repetuntur. In primis vero studiosius inquit Noster in vrinam geniturae similem, quae in his aegris ex HIPPOCRATIS obseruatione effluit, et, praemissis variis commentatorum sententiis, arbitratur, materiam albam, mucosam, crassam, adeoque semini genitali similem, siue vrina, siue alui depositione, siue molestis cum flatibus, siue etiam vomitu emissam, hic intelligendam esse. Transit inde ad vri-
p. 146.

nam arenosam, in aegro, supra descripto, quoque visam, et confitetur se deceptum fuisse. Arenae enim in vrina eorum, qui nec nephritici sunt, nec calculosi, deprehensae, bonum signum morbi soluendi esse, ex sua aequae ac aliorum obseruatione et ipsius MORGAGNII assensu cognouerat; sed, vt ex diario patebat, aeger, supra nominatus, arenulas in vrina quotidie ferme reddidit, tandem tamen obiit. Recenset sub finem insignem copiam remediorum, quae huic aegro applicata et propinata sunt, quam selecta, sine omni tamen effectu.

Subiungit tandem Cl. Auctor quasdam de tetano obseruationes. Abscessum ad fauces causam immobilitatis maxillae fuisse narrat, quae tamen, abscessu rupto, leuata est. Foeminam, validis euacuantibus antea tentatam, inuasit morbus spasticus et febrilis, inter symptomata tristissima accedebat deglutitio, saepe cohibita, et spasmus maxillae. Et si vero in mortua os sponte aperiebatur, asserit tamen et octo horis a morte praeterlapsis, sic clausam fuisse maxillam, vt non, nisi vi summa adhibita, aperiretur. Erat forte rigiditas musculorum post mortem inducta. Tetani saepe recurrentis causam ex putrilagine pri-
p. 182.

marum viarum deducendam in homine, intemperatius viuente, ostendit, morbis autem, diarrhoea crebrius recrudescente, solutus est. Iuuenis contagio venereo affectus et mercurio sublimato curatus, tetanum maxillae expertus est, opio et camphora, nec non cataplasmatibus ex fimo equino sanatus. Tandem tetanum ex podagrica materia, epispasticis potissimum curatum, recenset.

p. 194. Caput quintum de febre miliari ac petechiali agit, vbi Cl. Auctor denuo exclamat, se miliaria exanthemata, nec hoc anno vidisse et aliorum quoque testimonia affert, qui, quod simili ratione aegros methodo antiphlogistica tractant, eundem morbum, alias frequentem, non amplius obseruauerunt. Cum itaque sententiam suam, saepe propositam de exanthematibus his non criticis, magis magisque confirmatam inueniat, nunc demum, cum obiectiones Cl. PRINGLE in morborum castrensiu descriptione, quas in Anglica operis editione legere haud potuit, in Gallica versione perspexit, eidem plenius respondet. Quod vero haec exanthemata ex obseruatione Anglorum critica pronuntiantur, Noster non nisi ad certam et continuatam experientiam prouocat, et, qua ratione eam inuenerit, describit, cunctaque argumenta breuiter repetit, quae in praecedentibus tomis contra miliaria, vt critica, proposuit. In ea, vt nobis videtur, opinione versatur, se solum obseruasse, huius morbi genesin ex peruersa aegros tractandi ratione, vt Viennae, sic et alibi, deriuandam esse.

p. 221. Haec in genere monet postea vero ad singula Cl. PRINGLE argumenta attendit, quae, cum controuersae summorum virorum sententiae sine obscuritatis vitio repeti nequeant, mittimus et tantum indicamus, disputari de differentia miliarium et febris

febris carcerum, de vsu camphorae in malignis, de sede petechiarum et miliarium in diuersis integumentorum partibus, de differentia miliarium et petechialium et praecipue de sanguine putrido vel inflammatorio in his morbis, de vsu emeticorum in acutis et quid sit turgere HIPPOCRATIS, quae cuncta sigillatim perlustrari merentur.

Caput sextum tandem varia proponit. **Vuao** p. 273.
 vrsi virtus contra calculum nouis et ab aliis quoque propositis obseruationibus confirmatur. Examen chemicum vires plantarum non declarare ostenditur, nonnulla, quanquam minus definita, de genesi calculi proferuntur. Puerorum rhachiticorum sensum varium in contrectatione partium experimenta de sensibilitate partium dubia reddere dicitur. **Ob-** p. 283.
 seruationes de pulmone sanguine obstructo et cordis sinistro ventriculo tamen pleno **HALLERI** sententiae opponitur et exemplum pleurae intense inflammatae commemoratur. Afferit praeterea **Cl. Auctor** varia ex libris recentioribus, quae Hallerianam sententiam de irritabilitate et sensibilitate inuertunt.

Fel mustelae piscis in maculis oculorum et albugine, et in morbis pulmonicis, maxime autem p. 293.
 inflammatoriis, kermes minerale et stibium diaphoreticum non ablutum, egregios effectus praestitisse narratur. Neque nocet hoc stibium, si cum acidis exhibetur.

Curam haemorrhagiae pulmonis et ventriculi p. 300.
 gelida aqua egregie iuuari, obseruationibus illustratur, sed cum metus sit, copioso et gelido potu inflammationem moueri posse, Noster monet, venae sectionibus nimium motum sanguinis refrenari, et haemorrhagiam ipsam impetum sanguinis in nimis debilem conuertere. Sub finem varia colligit **Cl. Auctor**,

quae contra inoculationem eiusque vltiorem administrationem monenda erant.

XII.

Tal, om Nervers allmänna Egenskaper i Män-
niskans kropp, hållit för kongl. Vetens-
kaps Akademien, vid Praesidii nedläggande
den 26. Ianuarii 1763. Och, jämte Utkast
h'l nervernes särskilda anatomiska beskrif-
ning, utgifvit af ROLAND MARTIN, M.
D. Anat. et Chirurg. Professor. Stockholm,
tryckt hos Direct. Lars Salvius 1763. pl. 15.
8. mai.

i. e.

Sermo de functionibus neruorum corporis
humani generatim, habitus d. 26. ianuarii
coram Regia academia scientiarum, quum
praesidis munere defungeretur. Adnectitur
tentamen descriptionis neruorum specialis ana-
tomicae. Auctore ROLANDO MARTIN.

Quum in omni re anatomica sagacitatem et per-
tiam eximiam Cl. Auctor scriptis suis declara-
uit, tum hoc ipso, quod modo indicauimus, se in
neruorum scrutinio sollertem, cultrique anatomici
vfu, in iis eruendis, exercitatum, et in libris, qui ad
anatomem eorum pertinent, legendis indefessum
fuisse, abunde testatus est. Functiones neruorum
delineare aggrediens, non id quidem sibi, aliorum
suo ingenio indulgentium exemplo tribuit, vt cere-
bri et neruorum structuram in vltimis suis stamini-
bus eruat, et clarissimam de functionibus animali-
bus luc accendat. Feliciorum autem longe in
abditae

abditae huius rei indagine successum expectat, nisi plerorumque mos esset, communes naturae leges rigore nimio ad corpus nostrum applicandi, quod ipsum, utpote machina animata, non potest, non leges sibi vindicare proprias, nec cum aliis convenientes.

Merito praemisit Noster structurae encephali, adiunctaeque medullae spinalis et nervorum, ex iis procedentium, pro scopi sui ratione considerationem, quum omnis physiologia anatomiae luce indigeat. Ob defectum igitur huius auxilii non mirum, quod veteres naturae indagatores in tot errores inciderint, qui vel diuersa vocis nervorum significatione, et vario de eorum origine conceptu manifesti euadunt.

Medullam cerebri ex meris vasculis non minus, ac corticem eius constare, persuasissimum sibi Noster habet; nec opus videtur LISTERUM et VIEUSSENIUM refutare, qui fungosam naturam illi adscripsere, vel ARGENTERIUM et STAHLII affeclas, qui pro substantia solida eam habuerunt, vel MALPIGHIUM, cui ex glandularum congerie constare verosimile fuit; et sic de reliquis sentit. Fauere huic sententiae amplitudinem arteriarum, quae caput et quidem recta linea absque multorum ramorum in via dispendio adeunt, cordis viciniam et copiam assurgentis sanguinis existimat; quae omnia prout structuram, recipiendae tantae copiae humorum aptam, supponunt, aptissime autem vasculosa habetur: ita horum vi fit, ut sanguis non copiose modo, sed etiam velociter et ea tenuitate, quae in corde occurrit, sursum pellatur. Quum praeterea diu oculis vascula conspici possint, quid impedit, quo minus et ibi adsint, ubi oculorum acie destituimur. Accedunt flexus trunci arteriosi, antequam cranium intret, copia ramorum intra

intra caput, tenuitas membranarum, anastomoses et gyri, et ipsa intestina referens cerebri externa forma; quae iunctim eo redeunt, ut secretio commode peragi possit.

p. 18. Limitem indagini nostrae, si vasculorum tractum in cerebro prosequimur, ponunt lineae quaedam rectae albae, vel canales, iuxta se inuicem positi; qui tam exiles videntur esse, ut secretum iam quidum contineant. Vnde nihil reliquum scrutantibus est, quam ut de eminentiarum, fouearum, sepimentorum, in encephalo obuiorum, natura dispiant; quarum partium utilitas, licet nostram notitiam lateat: non tamen potest esse exigua, quum omnibus hominum cerebris competunt, et inter eminentias istas utriusque lateris varias mutuas quidam nexus obseruetur.

p. 20. Transitus ab hisce ad ipsas cerebri propagines, siue nervos fit, quos negat Cl. Auctor communio- nem quandam, quae ipsum animae domicilium constitueret, inter sese in cerebro habere, quum e contrario seorsim et ex diuersis punctis promanent. Quae ab auctoribus variae, tanquam animae sedes, assignantur encephali partes, hasce ideo ista praerogativa exuit, tam quod et sine vitae iactura laesae fuerunt, quam quod harum quaedam in animalium cerebris deficiunt. Interim simplicitati animae aduersatur, dispersam per totum corpus eam existimare, tanto magis, quum ligatus nervus infra vinculum omni sensu destituatur. Hinc Nostro vero videtur simillimum, encephali totius parti medullari actiones animae adscribere.

In nervis ipsis et solidas partes et fluidum, quod in illis latet, seorsim examinat. Quoad istas compagem, quousque oculis percipi potest, tam ante, quam post egressum a cranio et spina vertebrali, perpendit putatque eiusdem indolis finem eorum

in

in parte, ad quam tendunt, quam originem esse. Ex canaliculis numerosis constare, subtilissimum p. 27. liquidum continentibus, multis argumentis probabile redditur, et quam fallax BELLINI et asseclarum eius fuerit opinio, quod scilicet chordae essent, ostenditur. Expositis variis istis de natura fluidi p. 37. neruei sententiis, diutius paullo illam expendit, qua electricae indolis esse statuitur. Quae vero haud minus Cl. Auctori displicet, quum electricus ignis intra canales quosdam sese contineri non sinat; ictus electrici eosdem omnino in nervos, ac in alias partes effectus exferant, et nervus insuper, qui iustam humiditatem adhuc seruat, pristinam vim ignem electricum deriuandi demonstrat, siue ligetur, siue disseccetur, modo posteriori casu extrema disiuncta mutuo sese attingant; quod nouo experimento Cl. WILKE, physices lector Stockholmien- sis, confirmauit. In eo vero subsistit Cl. Auctor, quod nerueum fluidum pro materia habeat peculiaris omnino et, a reliquis omnibus diuersae, naturae. Quod vi ista insigni, quam fluidum istud exercet, et quae in quibusdam morbis increscit, velocitate, qua voluntati nostrae obtemperat, et com- motionibus animi excitatur, subtilitate, quae tamen non tanta est, vt canaliculorum cancellos transiret, puritate denique summa, qua fit, vt ipsa nihil- sensus imprimere queat, euincitur.

Quaestio ista, vbi fluidum nerueum, quod se- p. 61. mel ex medulla cerebri emanauit, subsistat, ita excutitur, vt vero simile fiat, partem eius per extrema neruorum et per cutis poros exundare; vnde virium prostratio ex protracto labore et sudoribus nimis oriri videtur, annuentibus obseruationibus Cl. Archiatri Suecici BAECK et Cl. MECKEL, qui in aethiopibus nigredinem non tantum in corpore mucoso cutis, sed in ipsa cerebri medulla et ter- mine

- p. 46. mino corticalis partis animaduverterunt. Ob
miam vero fluidi huius subtilitatem dubitat, an
cum humoribus aliorum vasorum sese commisceat,
et vna cum hisce circuitum absoluat. Nec isti
subscribit, qui per singulares nervos fluidi nervi
secreti partem reuehi existimant, quippe quum
omnes nervi vnā eandemque ex medulla origi-
nem habeant, et nihil discriminis ratione stru-
rae inter istos appareat.
- p. 47. Discrimen inter nervos sensorios et moto-
rios exploditur, et ad motum, praeunte ^{HAT-}
LERO, modo velocitatem et vim maiorem fluidi
nervei requiri ostenditur. Sedulo quoque sensili-
tas a vi irritabili distinguitur, quam postero-
rem soli fibrae muscolari et Noster adiudicat.
- Nimis profusa nostra fieret oratio, si quae
Cl. Auctor de diuersa nervorum magnitudine et pro-
gressu, dispersione, plexibus, gangliis, flexioneque
varia docte sciteque, non vnice insistens praecello-
rum vestigiis, sed ipse sua in observando dexterita-
te et ingenii acumine vsus, monuit, explicare co-
naremur.
- p. 59. Consensus vero licet inter nervos exi-
stat, communionem tamen fieri sensus et dolo-
ris inter remotas partes ob ramorum quandam
coniunctionem, negat. Nam omnes nervi ex ipsa
medulla propullulant, et eorum integumenta sensu
destituuntur, cui accedit, quod sensus nunquam in
vnico modo nervi puncto sese exserat. Sed ad
nexum potius, qui in ipsa nervorum origine in cere-
bro locum habet, in hoc ipso effectu respici iubet.
Sparsim postquam de sentiendi et motum inducendi
vi nervorum egerit, tandem de vi ista, externas ima-
gines animae imprimendi, disputat. Mentio quo-
que breuiter fit remediorum, quorum efficacia
in nervos et cerebrum praecipue sese declarat, et
morborum, qui affectis nervis eorumque fonti origi-
nem

nem debent. Inter hosce quoque cancer memoratur, quem a neruorum vitio prouenire non omnino absonum Noster iudicat, incremento eius celeri, dolore diro, tenacitate mali et virtute narcoticorum remediorum inductus.

Excipit disquisitionem praecedentem anatomica neruorum descriptio, quae sola nouem fere plagulas complet, profutura iis vel maxime, vt opinamur, qui in cadaueribus neruorum scrutiny occupantur. Initium fit a nouem istis neruorum paribus, quae cranium perforant. Horum octauo adiungit par accessorium, etsi commodiorem illi locum inter neruos, e medulla spinali progredientes, tribuat. Post nonum, par intercostale persequitur, in cuius termino inferiori super osse sacro negat, se semper arcum istum a WILLISIO, VIEUSSENIO, WINSLOWIOQUE descriptum inuenisse. Tum ad triginta ista medullae spinalis paria progreditur, et diuersas eorum propagines ad diaphragma et artus expendit. Vbiuis praeterea, quae ipse de hisce obseruauit, auctorum dissensus, quoad denominationem, ortum, nexum aliaque momenta significat.

XIII.

Tal om den rätta Alderdomens ärnaende, hål-
lit för kongl. Svenska Vetenskaps Aca-
demien vid Praesidii nedläggande, den 4
maii År 1763. af DAVID SCHULTZ, M.
D. Artis obsecrtriciae Professor et Director
Regius. Stockholm, tryckt hos Direct.
Lars Saluius, 1764. plag. 3. oct. mai.

i. e.

Sermo de optima ad senectutem perueniendi
via, habitus in confessu academiae Regiae
scientiarum Sueciae, quum praefidis munus
deponeret a DAVIDE SCHULZ.

Texere hic pergit, quam ante aliquod tempus te-
lam inceperat Cl. Auctor, vt qui, diaeteticis
praeceptis, tenellae aetati maximae opportunis, olim
ab eo delineatis *, iamiam ea persequitur, quae
inde ab ea aetate, qua homo de rebus suis ipse di-
spicere incipit, vt ad senectutis eiusque viridis via
pandatur, obseruari debent. Neglectu enim com-
modae diaetae longe plures homines, quam conta-
giosis morbis vel inopinata morte, intereunt.

p. 2.

Prima Auctor Cl. cura infantum, ad decimum
quartum vsque annum, diaeta dirigenda occupatur.
In hocce stadio victum blandum et sapidum, cre-
brius, sed parca quantitate ingestum, exercitatio-
nem corporis liberam et somnum satis protractum
commendat, quorum omnium necessitatem ex ipsa
corporis in ea aetate indole declarat. Merito vitu-
perat parentum et praeceptorum morositatem et
inscitiam, qua vel minis et ictibus mores infantum
corrigen-

* vid. Comment. nostr. Vol. XI. p. 412.

corrigere vel intempestiua festinatione doctos 'eos reddere satagunt. Vnde fieri non potest, quin et animi alacritas pereat, et intellectus memoriaeque vis obtundatur. Quae censura, etsi inprimis ad morum doctrinam, ideo tamen et ad medicos pertinet, quod non nisi sub connubio animi parati laetique corporis salubritas seruetur, timore vero, vi adhibita, et vita sedentaria, tam valetudo corporis, quam animae vires labefactantur, ob debilitatos iamiam neruos, conpulsiuis morbis obnoxii euadunt, et quum corpus eorum succosum, nec libero aeris puri et frigidi vsu, nec iusto motu fruatur: exanthemata, bubones, alui profluvia et vermes gignuntur, praecipue si eundem victum, quem adulti, firmum scilicet varieque mixtum et calida natura instructum, ingerunt. Ex diuturna praeterea intra clausum conclaue commoratione imbecilles et aeris vicissitudinum impatientes fiunt.

p. 5.

Noua mala sese exserunt ex iisdem saepe fontibus inter decimum quartum et vigesimum vnum aetatis annum, quo vitae spatio sentiuntur calor, antea non perceptus, noua desideria et nouae secretiones, et haemorrhagiis variis homo a vi exaestuantis sanguinis patet. In hac ipsa aetate praesertim insignem sollertiam, tam quoad animae, quam corporis salubritatem, procurandam Noster requirit, quum vitia, alterutrius generis contracta, ob terminum incrementi iamiam natum, dein corrigi nequeunt.

p. 7.

Virilis aetas inflammationibus magis et febribus vehementioribus obnoxia est. Et quoniam sanguis non ea amplius facilitate, deficiente praesertim motu necessario, superiora petere potest, ac antea, haemorrhoides eam vexant. Et ob rigorem partium solidarum maiorem chronici morbi facilius radices agunt. Eo autem omnis in vitae genere cura tum

dirigenda est, vt ne fluidae et solidae corporis partes nimis celeriter coeant vel rigescant.

p. 9.

Senes vero, qui repuerascere quasi incipiunt eandem quoque normam obseruare oportet, quam infantili aetati prospicit. Caueant scilicet sibi ab acri iniuriis, restringant eadem ratione, qua annis crescunt, ciborum copiam, vtantur cibus digestionis facilis, quum duriores, nec vacillantes dentes et edentulae maxillae, nec ventriculus ferant, caute spirituosae vsurpent, abstineant a curis seuerioribus, somnum protractiorem sibi indulgeant, et in laboribus vires probe suas explorent. Ad commoda tamen senectutis referendum, quod saepe immunes permaneant contagiorum et epidemicorum morborum.

Non acquiescit autem Auctor Cl. iis momentis recensendis, quae ad singulae aetatis naturam vitiaque committi solita et praecepta diaetetica continent: sed, praemissis hisce, generales, quae cuiuslibet vitae generi conferunt, regulas praescribit. Quarum quasdam modo huc transferre ex eleganti auctoris commentatione licet.

p. 15.

Potus calidos cuiuscunque generis repudiat, vtpote quum relaxandi vis, etiamsi theae, coffeae, vel succoladae miscela fiat, persistat, quae ipsa miscela vitio sibi genuino non caret. Butyrum recens, nec liquefactum ob nutriendi et emolliendi facultatem commodum habetur, quum liquefactum vel rancidum labefactet ventriculum et sanguinem acrem et ad putredinem procliuem reddat.

p. 21.

Vitum animale, cuius varia praeparationis genera Cl. Auctor studiose explorat, eatenus praefert vegetabili, quoniam contrariorumque opinionem facilius concoquitur. Barbarorum exemplo, quin et infantum confirmatur, cruda vegetabilia sine sanitatis offensa edi posse. De pane triticeo vis aluum obstruendi notatur, et conuenien-

uenie
rum i
imper
nem p
came
pue v
fidias
purga
vsus
dam
form
ribus

Diff
ch
Pr
w
V
pl

A
rit,
tur i
clau
cant
dat,
e co
lage
tem
qua
ab a
ipfa
cali,

uenientissimus panis durus more veterum Sueco-
rum iudicatur. A miscela autem nimia ciborum
impense dissuadet. Leuiorum malorum sanatio-
nem prout Auctor Cl. mauult naturae, quam medi-
camentis committi: ita in iis horum vsum praeci-
pue vituperat, qui iisdem futuras valetudinis in-
sidias auertere conantur. Displicent igitur Nostro
purgantia, sudorifera, venaesectiões, acidularum
vsum et reliqua, quae, statim anni temporibus, a quibus-
dam adhibentur. De tabaco pariter, siue fumi
forma ore hauriatur, siue in puluerem redactum na-
ribus attrahatur, durius sentit.

p. 24.

p. 33.

p. 34.

XIV.

Dissertatio inauguralis medica, sistens examen
chemico - medicum aquae acidulae vulgo
Pinkenfeldensis dictae, Auctore IGNATIO
WETSCH Austriaco e St. Floriano 1763.
Vindobonae typis Georg. Lud. Schulz, 8.
pl. 2. c. tab. aen.

Aqua haec ex Hungaria, vbi in comitatu *Cassri*
ferrei, prope oppidulum *Pinkensfeld* scatu-
rit, Vindobonam, qua octo lapidibus distat, adfer-
tur in lagenis, vti Cl. Auctor queritur, non probe
clausis. Multo aere elastico, quem spiritum vo-
cant, quique concussione lagenae se prodit, abun-
dat, et postquam auolauit, flocci maiores minoresue
e colore profunde flauo subrubescētes in fundo
lagenarum reperiuntur, aquae autem, per aliquod
tempus liberiori aeri expositae, innatat pellicula,
quae ablata denuo renascitur. Syrupus violarum
ab admixta hac aqua sensim viridescit, aqua autem
ipsa cum instillatis acidis efferuescit, affuso vero al-
cali, lactescit. Solutiones metallorum, si aquae
minerali

p. 8.

p. 11.

minerali guttatim admiscuntur, turbantur, aquamque pariter lactescere faciunt. Metalla vero, quae antea soluta fuere, plumbum scilicet et lithargyrium subalbido, mercurius subflauo, et argentum

p. 17. subgryseo colore praecipitantur. Lixiuum tamen alcalinum, cum sanguine bouino paratum, et aquae instillatum, secundum experientiam, quam Cl. MARGGRAF primus patefecit, nullum ferri contenti indicium, quum aqua post instillationem non coeruleum, sed lacteum acquisiuit colorem, praebuit.

p. 21. Sal decoctu paratus, ad alcalinam vergit indolem, cum acidis enim efferuescit, et perfecte saturatus, medium salem efficit: quemadmodum et terra, ex aquis producta, eiusdem est naturae. Ochra tamen quam flocculi subrubescences, ex aliquot lagenis collecti, dederunt, addito sebo, igne valido tractata, verum exhibuit ferrum, quod eo magis mirandum, quod lixiuum alcalinum, vt modo comperimus, ne vestigium quidem latentis in aqua reliquerit ferri.

p. 25. Colligit igitur Cl. Auctor ex memoratis experientis, in aqua hac acidula contineri sequentia: 1. spirituosum aliquod fugacissimum; 2. terram specificam alcalinam; 3. alcali minerale; 4. ochrae martialis parcissimam copiam. Quod autem huic aquae, eiusque inde parato sali, acidum vitriolicum Cl. Auctor prorsus deneget, concedere ideo ei non possumus, quia neque terra alcalina, neque ferrum in aqua sola solui potest: vt nihil dicamus de sale, coctione parato, qui licet ad alcalinam, vt Cl. Auctor vult, vergat naturam, tamen facili encheiresi, accurata nempe abolitione alcalini adhaerentis et praedominantis, nouaque, vt vocant, crystallisatione, in verum salem medium amarum, qui ex acido vitriolico et alcali minerali constat, et qualem

lem
nent
Et
dula
oriu
bus
mod
dub

A
mi
ner
flu
con
seq
17
Qu
pr
sit

ni
m
se
p
d
d
t
i

lem omnes fontes minerales acidulaeque continent, potest mutari. Hisce praesuppositis, Cl. Au- p. 28.
Et tandem quaestionem mouet: an non hae acidulae in acido primarum viarum, et morbis inde oriundis, in pituita, et inde pendentibus affectibus, in obstructionibus viscerum aliisque eiusmodi aegritudinibus possint tentari? de quo non dubitat, praesertim si ex ipso haurirentur fonte.

XV.

Noua physico-medica.

Academia scientiarum, inscriptionum et elegantiorum litterarum *Tolosana* duo proposuit praemia, iis promissa, qui prae ceteris optime explicauerint, 1) *cur fluida in tubulis varii generis lente fluant*; 2) *quae sint signa, ex quibus contrahi ssurae in corpore humano cognosci et quomodo mala, quae eas sequi solent, auerti possint*. Hoc pertinet ad annum 1769, illud vero ad hunc, quem agimus annum 1768. Quibus legibus eos se adstringere oporteat, qui praemia haec promereri cupiunt, alio loco expositum est.

Qui sint praecipui characteres terrarum Occitaniae inferioris? quae illarum vitia, progignendo frumento minus commoda, et quo modo ea corrigi queant, se edoceri optat Regia scientiarum Societas Mompeliensis, et huic problemati praemium anni 1769 destinauit. Commentarii, de hac re conscripti, ante diem octauum mensis septembris 1769, sub conditionibus consuetis, mitti possunt ad perpetuum huius Societatis Secretarium Cl. R A T T E.

Academia elegantiorum litterarum, scientiarum et artium *Massiliensis* etiam in annum 1769 duas exposuit
X x 3 quaestio-

quaestiones, quas, si exploratae et solutae fuerint, sperat, multum utilitatis patriae esse allaturas. Quae-rit vero 1) *quae sint causae, cur piscatus in oris maritimis Prouinciae sit tam imminutus, et quibus auxiliis fieri possit abundantior?* 2) *quae sit optima methodus vini Prouincialis parandi et tractandi, tam quoad usum, quam exportationem.* Opus est, ut ante calendas ianuaras anni 1769 commentarii Academiae tradantur. Serius qui missi fuerint, praemio exclusum iri Academia declarauit.

Regia quoque scientiarum et artium Academia *Metensis* in annum 1767 proposuerat quaestionem similis argumenti: *quae nimirum sit optima methodus vina agri Metensis parandi et tractandi*, atque ut totius quaestionis ambitus intelligeretur, simul declarauerat, se velle, ut in explicanda hac quaestione praecipue de maturitate vuarum, de fermentatione vinosa, de iis mutationibus, quibus vina sunt obnoxia, et de remediis illas praecauendi exponeretur. Accepit etiam Academia super hac re varia scripta, inter quae tria potissimum magnam, tum physicae, cum oeconomicae scientiae peritiam auditorum prodebant: attamen, quum nondum quaestio proposita ita sit explicata, ut plana, confirmata confectaue dici possit, atque quum spes sit, fore, ut partim ii, qui in missis commentariis hanc rem reliquis accuratius tractarunt propiusque tetigerunt, longiori ad cogitandum tentandumque concessio tempore, in hanc rem altius penetrare possint, partim alii inuitentur ad ea, quae ipsis de hac re constent, colligenda conscribendaue, et ut demum nihil in hac re supersit reliqui: Academia consultum duxit, eandem quaestionem denuo proponere, nec prius, quam die 25 mensis augusti anni 1769 merenti praemium est adiudicatura. In mittendis commen-

comme
omnes
PRE
rii sur
1769,
nomin
monet

mensis
rat, q
quide
solet,
repor
GEU
etiam
prae
censu
Quu
sat e
prio
tur
Soci
cun
sept
le f
sim
tiqu
hor

uu
ra
re
tu

commentariis eae leges sunt obseruandae, quae omnes Academiae postulant. Litterae nomine D U P R E' DE GENESTE, perpetui Academiae Secretarii sunt inscribendae, ipsique ante calendas iulias 1769, solutis antea sumtibus, qui cursus publici nomine exiguntur, tradendae. Praemium est aurea moneta quadringentarum pondo Gallicarum.

Praemium, quod Societas scientiarum *Harlemensis* huic 1768 anno et ei argumento destinauerat, quod de illa anginae specie agit, quae lente quidem oriri, nihilo tamen minus mortifera esse solet, et cuius alibi * vberior a nobis facta est mentio, reportauit die 24 mens. maii Cl. V. M A T T H I A S G E U N S, Medic. Doctor Groeningensis. Fuit etiam inter reliquos commentarios alius, quem prae ceteris Societas applausu suo non indignum censuit ideoque argentea moneta constituit ornare. Quum vero simili sententia, sc. *in magnis vo'uisset, sat est*, bini commentarii essent notati et Auctor prioris scriptionis nullam adiecisset schedulam, igitur eius nomen penitus lateat, in publicis nouellis Societas notum fecit, illum commentarium, cui secundarium hoc constitutum est praemium, viginti septem conflatum esse paragraphis, ex quibus facile suum tractatum cognoscere poterit Auctor, qui simul valdopere rogatur, nolit gloriam docti expertique viri fugere, nec patefacto nomine, licet exiguum, honorificum tamen et publicum recusare praemium.

Propositum etiam est ab *Eadem* Societate nouum problema, quod ad annum 1770 est annumerandum. Optat nimirum Societas, vt determinaretur, *quid requiratur ad artem obseruandi et quantum haec conferat ad animum expoliendum et perficiendum.*

Xx 4

* Comment. hor. Vol. XII. p. 536. et XIV. p. 547.

ciendum. Tractatus conscribendi sunt vel teutonice vel belgica vel gallica lingua et ad Societatem ante initium anni 1770 mittendi. Quale et quantum praemium huius rei causa ab Academia expectare liceat, et quibus legibus se accommodare si opus habent, qui de hoc praemio certabunt, alio loco* a nobis est narratum.

Problema, quod ad proximum 1769 annum pertinet, non est, cur repetamus, cum in praecedenti parte** illud exposuerimus.

Caesareo - Regia Societas agriculturae et scientiarum, quae *Clagenfurti* in Carinthia conuentus agere solet, nuper die 5 maii mensis sententiam tulit de iis scriptis, quae acceperat super problemate, in annum 1767 proposito et ab Ea unanimi consensu id scriptum praemio dignissimum iudicatum est, quod hac sententia; *Point de succès sans experience* insignitum erat et cuius adiecta schedula resignata nomen continebat CLAVIER DU PLESSIS à la Poste restante à Touraine. Quaesiverat vero Societas, *quinam essent optimi modi prata Carinthiae fertiliora reddendi eaque augendi.* Secundarium praemium, quod *accessit* appellatur, adiudicavit FRIDERICO MAYERO, verbi diuini ministro Kupferzellae in principatu Hohenloico - Waldenburgico.

Ab *Eadem* Societate etiam in hunc annum proposita est quaestio, cui dirimendae rerum physicarum et oeconomicarum periti operam impendere sunt inuitati, scilicet demonstrare, *utrum cibare pecora in stabulis, an pascere lucrosius sit, tum quoad finem, cum quoad usum reliquum, qui ex pecoribus prouenit.* Annum ab Augustissima Imperatrice constitutum praemium et huic quaestioni nunc addictum mone-
ta est aurea, pondere triginta sex aureorum.

In

In conuentu publico a Regia scientiarum Societate *Gottingensi* mense h. a. februario celebrato Ea rationem reddidit praemiorum, quae tunc temporis distribuere promiserat inter eos, qui ex eius arbitrio proposita argumenta curatius tractauerint. Ex quibus quum vnum tantummodo ad nos attineat, in eo acquiescimus vtpote studio nostro propiori. Recordentur igitur Lectores nos supra * narrasse ab hac Societate quaeri: *num utile sit, alternis annis in eodem agro diuersa serere genera frumenti, farris, tritici et hordei, quorum cultura et indoles interna similes succos ad incrementum exigunt?* Sed ad dubiam hanc rem respondit omnino nullus.

In eodem conuentu haec Societas nouum exhibuit argumentum, e physicis doctrinis depromptum, et quod illustrando generationis operi inferuire poterit. Multum quidem illud conuenit cum eo, quod Societas paullo post eius instaurationem proposuerat, atque denuo repetierat. Quum vero argumenti nimius ambitus ei dimetiendo plures et maiores obiecisse videatur difficultates, quam vt superari potuissent, arctioribus eandem rem limitibus nunc coegit, adeoque explicatu faciliorem reddere studuit ea ratione, vt tantummodo quaereret: *quae sit prima forma oui et embryonis in animalibus quadrupedibus a primo impraegnationis die ad vsque decimum sextum.* Hoc argumentum pertinet ad annum 1769. Praemii loco soluentur aureorum Hollandicorum quinquaginta. De reliquis, quas obseruare conuenit, legibus constat,

Regiam scientiarum Societatem *Hafniensem* tantam pecuniarum copiam ex singulari clementia et literarum studio a Potentissimo Danorum Rege dono accepisse, vt ex eius redditibus tria constituerentur

Xx 5

praemia,

* Vol. hoc p. 175.

praemia, totidem problematibus proponendis supra * a nobis narratum est. Nunc accepimus ab hac Societate tria viris doctis proposita, quorum duo, quum a nostris doctrinis paululum aliena et ex mathematicis et historicis petita sint, silentio transimus. Tertium vero, quod utique ad illustrandam physices quandam partem utile esse poterit, apponimus. *Factis scilicet iam iam nonnullis tentaminibus, declinationem acus magneticae eiusque variationem a priori computandi desideratur optima huius calculi methodus, selectissimis observationibus superstructa et exemplis locorum australium aequinoctialium et borealium in utroque haemisphaerio comprobata.* In explicanda hac re scriptorum arbitrio datum est, uti vel lingua latina, vel gallica, vel teutonica, vel danica. Praemium, ad quod adspirandum exteris et indigenis ius est aequale, exceptis Societatis membris, moneta est aurea pretio centum thalerorum, quales Danicis quotidiano sunt in usu. Conscripti tractatus ante finem mensis martii 1769 ad Societatis Secretarium Ill. virum HELMSTIERNA, Potentissimo Danorum Regi a consiliis sanctioribus, sunt mittendi, ita tamen, ut solutum sit, quod cursus publici nomine debetur. Exigit etiam Societas, ut in celandis auctorum nominibus et notandis commentariis eae seruentur leges, quae apud alias Academias esse solent solennes. Finito mense maio eiusdem anni, praemia in conuentu publico merentibus sunt adiudicatura.

Societati naturae indagatorum *Gedanensi* ante aliquod tempus demortuus IOANNES SAMUEL VERCH, Consiliarius Aulicus Ducis Saxo-Vinariensis, qui Gedani natus erat, insignem pecuniarum copiam testamento reliquit, ea conditione, ut redi-

tuum

tuum pars praemiis impenderetur, quibus afficerentur tractatus et scripta, res explanatura, quae utilitati publicae et inprimis patriae inseruire possint. Huic itaque consilio et voluntati testatoris satisfactura iam anno praecedenti Societas, promisso quinquaginta aureorum Hollandicorum praemio, hanc rem physicis atque scientibus quibusque proposuerat disquirendam, ut *modus indicaretur, quo nimia aggeratio sabuli, e mare in littus eiecti, maiusque incrementum puluinorum in eo isthmo, qui prope Gedanum mari Baltico et sinui Venedico interiectus, germanice Nehring appellatur, impediretur atque praecaueretur, et quae deinde essent commodissima minusque sumtuosa auxilia, quae malo huic mederi possent.* Nunc relatum legimus hoc praemium in conuentu publico die 10 mensis maii h. a. adjudicatum esse IOANNI DANIELI TITIO physices Professori Ord. Vitembergensi.

Eadem Societas in hoc conuentu ex redditibus eiusdem legati tria promisit praemia, anno 1770 exhibenda, totidemque propositis problematibus copiam fecit scientibus quibusque illa quaerendi. In primo postulatur certum auxilium, quod lignum quercus et pinus, partim pauimentis, scalis cellarum subterranearum et aliis aedificiorum partibus dictum, partim palustribus terrae locis, vel ipsi aquae immissum e. g. in cataractis, propugnaculis, aquae ductibus et pontibus, a putredine atque efflorescentibus fungis custodiat? Alterum eo redit, num ex situ montium seu ex lamellis terrae signa possint erui, ex quibus locus, ubi succinum occurrit, definiri queat? deinde quomodo illud commodissime, facillime et minus sumtuose, remotis impedimentis e. gr. aquis, effodiatur. Vltimum versatur in inuestiganda nitri murarii causa, utrum illa in lapidibus seu calce, seu utroque simul, an in aliis posita sit causis et quaenam sint optima remedia, quibus

*bus id partim a muro exstructo abigi, partim ab ex-
struendo arceri possit?* Egit quidem iam de hac re
D. HIRSCHING in *Franconica collectione observa-
tionum* Vol. I. Part. 2. Sect. 2. et Vol. X. P. 22. Sect. 2.
atque varia exposuit remedia. Quum vero illa va-
riis in locis, imis potissimum aedificiorum contigna-
tionibus, ob magnam e proxima terra continuo ad-
scendentis humiditatis copiam, frustra applicentur,
non dubitavit Societas eandem rem denuo propo-
nere, hac tamen conditione, ut, qui de hac re sunt
exposituri, non tantum remediis, ratione effectis,
sed potius experientia confirmatis studeant. In
scribendo uti rogantur, vel teutonice, vel latine, vel
gallica lingua, et litterarum charactere lectu facili.
Auctores nomina sua, dignitates et domicilia designa-
bunt in schedula, sigillo obsignanda, cui extrinse-
cus inscripta sit sententia eadem, qua commenta-
rius est notatus. Hi ante calendas mensis septem-
bris 1769 ad Virum Consult. WEICKMANNUM,
I. V. Licentiatum et Societatis Secretarium sunt mit-
tendi, ita tamen, ut nulli eorum causa Societati
oboriantur sumtus. Dies ultimus mensis februarii
1770 distributioni praemiorum est constitutus, quo-
rum singulum erit viginti quinque aureorum.

Regia Academia scientiarum *Holmiensis* in pu-
blico conuentu, mense aprili celebrato, sententiam
suam publicavit de iis scriptis, in quibus proble-
mata, annis 1766 et 1767 proposita, varii explanare
conati fuerint eruditi. Quaquam vero nullus ex-
pectationi Academiae fecit satis, tamen cum non
nulli proposita argumenta propius tetigissent, osten-
saeque peritia haud mediocri aliquem mereri vide-
rentur assensum, monetarum aurearum loco iis da-
tae sunt argenteae, quarum sex, inter alios, reportavit
IACOBUS VENTURA, Abbas Venetus, qui de
argumento

argumento, in annum 1767 proposito, egregie egerat. Soluendum itaque adhuc dum restat problema, quod anno 1766 erat destinatum: *quae sit optima ratio piscinarum constituendarum, in quibus pisces ali possunt.* Repetit etiam Academia problema, alio tempore propositum: *quae sint auxilia maxime idonea, quibus deleri possunt ea insecta, quae arborum folia et flores destruunt?* et *quomodo illa potissimum Vddeualliae in praefectura Bohusiae applicari possint?* Anno autem 1768 hoc propositum manet argumentum: *qui sit optimus modus apes fouendi, et qua ratione maximi ab iis capi possint fructus?* Praemium, duplicato pretio, est moneta aurea viginti aureorum pondere.

Ab Eadem Academia in hoc conuentu sociorum numero adscripti sunt EDUARDUS SANDIFORT, Med. Doctor Hagae comitum; PETRUS L'ARCHEVEQUE, architectus, Holmiae commorans, natione Gallus; IOANNES IACOBUS REINHARD, a consiliis intimis marchionis Badeno-Durlacensis; IOANNES ANDREAS MURRAY, Med. D. et Prof. in Academia Gottingensi; NICOLAUS CHRISTIAN FRYS, Episcopus Laponiae Noruegicae, denique PETRUS IOSEPHUS MACQUER, Chemicus et Socius academiae sc. Parisinae.

Libera Societas oeconomica Petropolitana inter alia problemata, quae ad nostrum institutum parum pertinent, etiam hoc proposuit, ut rationibus, ex physices et morum doctrina petitis, demonstraretur, cur consuetudo, inter vulgum ruralem antiquitus seruata, incremento generis humani valde noxia sit, cum rustici filiis suis impubibus maturas collocant puellas, quae illis statura, viribus et annis longe maiores sunt, quod vero ab his fieri solet huius lucri causa, ut operarum suarum numerus augeatur. Praemium est aurea moneta

moneta duodecim aureorum Hollandicorum. Conscripti de hoc argumento tractatus ante calendam martias 1769 Societati sunt tradendi.

In Academia *Wittebergenfi* adiit Vir Cl. ADOLPHUS IULIANUS ROSE, Philosophiae ac Medicinae Doctor munus Professoris medicinae extraordinarii die 27 mensis maii 1768. programme, vbi de *differentia fibrae in corporibus trium naturae regnorum* disseruit et ad orationem *de medico, prae ceteris humani corporis fragilitatem intelligente*, audiendam inuitavit.

In Academia *Tubingenfi* Vir Cl. PHILIPPUS FREDERICUS GMELIN Chemiae et Botanices Professor Ordinarius, Regiae Societatis scientiarum Londinensis Socius die nono mensis maii 1767. mortem cum vita commutavit, cuius vitam et scripta in posterum trademus.

Nuper retulimus Vir Cl. ADAMUM NIETZKI * abiisse in Academiam *Altorfinam*, munere Professoris Medicinae Ordinarii ornatum, ideoque et nostrum duximus cum lectoribus communicare, ob infirmam valetudinem eum Halam iterum petiisse.

In Anglia Eques IOANNES PRINGLE, Medicinae Doctor, cuius praeclarae scientiae medicae fama omnem implevit Europam, nuper archiater Augustissimae Principis *Walliae* est denominatus.

Cum Io. Schreuderus bibliopola Amstelodamensis egregium illud opus: *Recueil des Memoires de l'Academie Royale des sciences*, quod in Batavis centum voluminibus in 12mo recusum fuerat, a multis

* vid. Comment. nostr. Vol. XIV. p. 554.

multis
publici
anno
nuare
ne.
prim
et no
merca
qui c
fiteri.

Mem
R
ch
d

M
toru
est.
quib
que
inge
nae
cede
tere
ro c
arab
tem
tas
clar
non
stan
sim

multis negligenter emptum fuisse intellexisset, boni publici causa decrevit, reliqua exemplaria inde ab anno 1725 offerre iis, qui seriem tomorum continuare neglexerunt, facta dimidii pretii deminutione. Licebit autem hac eius benevolentia a die primo octobris huius anni per octo menses uti, et nomina Amstelodami, aut Lipsiae tempore mercatus, aut apud aliarum urbium bibliopolas, qui cum Schreudero haec communicant, profiteri.

XVI.

Memoria PAVLI GOTTLIEB WERLHOFII,
Regis Britanniae Consilarii aulici et archiatri, Societatis Regiae Londinensis et Academiae Imperialis nat. curiosorum Sodalis.

Magna omnium consensu gloria WERLHOFII fuit, et vera quidem illa, si quidem gloria multorum magnorumque meritorum fama peruulgata est. Et habuit profecto omnia WERLHOFIUS, quibus bene de genere humano mereri posset, iisque ad bene merendum usus est. Contigerat ei ingenium, quod et sua sponte ad elegantiam doctrinae ferretur, et, cum institutionem nactus esset, cederet facillime, seque in omnes formas mutari pateretur. Nam cum, praeter necessarias docto viro et aetati nostrae linguas, orientis etiam literas, arabicas nominatim, cognitae haberet, non contemnenda quoque carminum scribendorum facultas in eo fuit, quam collectio etiamnum reliqua declarat: cui, quod HALLERUS praefatus est, quis non laetetur, aut notatu dignum dubitet, duos praestantissimos medicos etiam in alio literarum genere similes fuisse? Si WERLHOFIUS non omnem vim
Halle-

Halleriani carminis expressit, at, iudice tamen HALLER O, pura est oratio, numeroſe cadens, apte compoſita, ipſique verſuum exitus ſimiles diligentiam et ſtudioſum produunt. Quae omnia ſi in quopiam coniuncta ſunt, non ſolum beneficae naturae laudem; quae noſtra non eſt, nobis conciliant; ſed recte uſurpatae facultatis honeſtam gloriam pariunt, multamque bene de aliis merendimateriam continent. Nec vero ita ſe huius venuſtatis amor per animum WERLHOFII diffuderat, ut ſeueritati doctrinae locus nullus relinqueretur; verum, ut proſecto ſe res habet, molliri animum his deliciis, parari ad multa alia, acui et incendi debere ſtatuerat, ac tum demum verum ex iis capi fructum, cum fatigatus quis labore atque contentione humaniſſimam recreationem quaereret, aut ineptis doctrinae contemtoribus oſtendere vellet, quam facile elegancia cum ſubtilitate coniungi poſſet. Foret hic locus, de vberriſſima WERLHOFII doctrina artis ſue medicae ſcientia et libris dicendi, niſi diu iam inter principes Europae medicos locum ei conſentientis fama adſignaſſet, conflata illa tum innumerorum aegrorum gratis laudibus, tum, quod multo maius eſt, ipſorum medicorum incorrupto et poſt mortem quoque eius conſtanti iudicio. Omnino enim neminem audiuiſus, ne arti quidem deditum, qui, cum de WERLHOFIO iudicaret, reprehendendum quidquam, aut excipiendum, multo minus erratum putaret. Sed huius tam conſentientis iudicii ea ſemper potiſſima cauſſa nobis viſa eſt, quod tum quoque, cum aegrorum curis omne tempus ei eripiebatur, tamen animum ab arte faciendâ ad contemplantum auocauit, ut rationi primum locum tribueret, eam experiendo muniret, ſed inter experiendum quoque rationis atque cogitationis magnam eſſe vellet auctoritatem.

Cuius

Cuius sententiae nostrae si quis certum pignus postulet, ei nihil melius, quam *Werlhofianas observationes de febribus* commendare possumus, quo libro nihil facile melius in hoc genere nouimus, siue quis ordinem velit, siue diuersarum in tanta similitudine febrium perspicuam distinctionem, siue ipsum dicendi genus dilucidum, et, vt in tali disputatione, probabile, siue denique fidem, observationi arcte adstrictam, sine opinionis libidine. Erat igitur faciendae artis ita peritus, vt omnino omnem operam curandis aegris impendere debere videretur; sed idem doctrinae causarumque adeo intelligens, vt nemo melius docere artem posset. Praeclare vero cum medicina ageretur, si doctores tales ei omni tempore contingerent. Non solum enim vanitate opinionum ita liberari posset commode, et ad certam rationem propius adduci; sed capere etiam permagna incrementa ex eorum studiis, qui agendo naturae vias persequerentur, cogitando autem imitari recte discerent, et obseruare sine periculo fraudis. Haud paulo minora vero illa bona WERLHOFII fuere, quae vel sola hominem admirabilem reddunt; sed si ad superiora accedant, tum illud nescio quid praeclarum efficiunt, vt et possis, et velis bene de aliis mereri. Omnibus paratus erat, omnibus facilis et comis, etiam pauperibus, et sine spe lucri. A quot quantisque et coram et per literas consultus est! Tamen respondit, et ita quidem, vt confirmati animo aegri facilius iam morbos laturos viderentur, cum humanissima esset responsio, remedium autem simplex et parabile. Nihil in suadendo sibi arrogauit, sed adquiescere aegrotos cum fiducia iis iussit, quae iam alius suassisset; aut cum remotus ipse loco non pernoscere naturam omnem morbi aegrorumque posset, aliorum iudicio consilia sua examinari, mutari, probariue passus

est, nihiloque minus denuo suasisit. Inter reges et principes cum versabatur, urbanitas artem adiunxit, ars urbanitati pretium addidit, vitata omni iactatione. Omnino enim oderat temeritatem eorum, qui omnia rata certa et firma habent, ac specie reconditae sapientiae spem aegrorum allecant. Idem odium ambitiosi obsequii erat: didicerat enim, dignitatem artis seuerasque eius praescriptiones aduersus libidinem aegrorum et mollietiem constanter tueri. In suscipiendis amicitiiis prudens et grauis, in gerendis fidelis fuit, omnisque eius vita honestatis significatione plenissima. Num ergo inexpectatum est, vitam eius aliorum commodis augendis consecratam fuisse, qui, cum posset, etiam vellet inseruire ceteris? Quid religionis amorem et intelligentiam dicamus, sine qua cum omnis illa doctrinae honestatisque commendatio inter nos inferiore loco ponitur, tum in vniuersum tot libidinum et cupiditatum impedimenta tolli nequeunt, aut non aequae facile, aut parum idoneis de causis. Ille vero vsque eo progressus est, vt quamdam Pauli epistolam in vsus suos commentario illustraret, quem qui viderunt, non contemnendum iudicarunt. In quo etsi dubitari potest, vtrum magis scientia miranda sit, an religionis exercitium seuerum laudandum, tamen videtur posterioris ratio potius habenda, cum numquam diuulgare librum et demonstrare scientiam voluerit, sed ipse his cogitandis occupari, et quae intellexisset, mandata chartis in promptu semper habere. Ac talem rerum diuinarum cogitationem per omnem vitam efficacem fuisse, certum est.

Iam videamus, quae vitae talis praeparatio fuerit, aut quae adiumenta reperiri possint in iis, quae inde a natalibus ei euenere. Quod si maiorum exempla ad imitandum valent, multos habuit WERL-
HOFFIUS,

HOFIUS, quos exprimeret, in his MEIBOMIUM,
 ipsumque parentem, IOANNEM, iuris professo-
 rem primum in academia Helmstadiensi, et consi-
 liarium aulicum Brunsvicensem, a quo an. 1699.
 d. 24. martii Helmstadii genitus est. Accessit ad
 haec domestica incitamenta summorum virorum
 disciplina, ingenique conformatio: nam inde ab
 anno aetatis 18, praeter BOETTICHERUM
 GACKENHOLZIUM et SPIESIUM; alterum etiam
 MEIBOMIUM atque HEISTERUM audiit, qui vnus
 si discipulo tali contigisset praeceptor, tamen gloriae
 amplitudine incendere eum, ac disciplinae prae-
 stantia prouehere potuisset. Sed eidem HEISTE-
 RO et MEIBOMIO debuit vberiore facultatis
 exercendae occasionem, cum ab utroque in societa-
 tem agrorum curandorum assumptus sit. Eo facilius
 ergo potuit Helmstadiensem academiam cum Peina,
 episcopatus Hildesienensis oppido, commutare, quo
 ann. 1721. artis faciendae causa migravit. Et
 quamquam tunc, vel a fortuna ductus, vel occasio-
 ni obsecutus, abstrahi a literarum splendore videba-
 tur, et ad artis faciendae necessitatem adigi, tamen
 seruauit animum, literarum amantem, nec nisi loco
 ab academia seiunctus est: neque enim, si quis semel
 bona doctrinae degustauit, ita diuelli ab ea potest,
 vt non vbique ad eam reditus detur; nec ita est qui-
 busdam oppidis doctorumque hominum coetibus
 alligata eruditio, vt, modo fideles nos nacta sit cul-
 tores, comitari nos in quemlibet locum, et in ipsam
 solitudinem recuset. WERLHOFIUS ergo totum
 illud tempus in scriptione libelli collocavit, qui flo-
 rentem tunc Stahlianam rationem excuteret dili-
 gentius: quod ipsum ea de re scribendi consilium
 et liberalem fiduciam indicat, et literarum studium
 indefessum, nisi vero dicere contra magnos viros,
 et tum dicere, cum dominantur, vnusquibet pot-
 est.

est. Minuit tamen hanc fiduciam dissuadentium amicorum prudentia, qui ipsam consilii honestatem, ut sit, trahi facile in reprehensionem posse vererentur; certe gloriae fructum intercipi nollent invidia, odio et indignatione Stahlianarum partium. Indo placuit ei scribere *de medicina sectae methodicae veteris, eiusque usu et abusu*, quae disputatio doctoratus capessendi causa an. 1723. Helmstadii defensa est. Altero anno post, innotuerat enim de eo fama, Hanouerae, in illustri loco et inter plures, artem facere iussus, non solum satisfacit eorum expectationi, a quibus vocatus erat, sed studia etiam Helmstadiensium erga se allexit, qui et ei optabilem eiusmodi professorem medicinae, et potissimum hanc personam imponendam putabant, qui ab illa literarum vniuersitate doctrinam et docendi veniam accepisset. WERLHOFIUS tamen, fortasse alienior a crebriore suarum rerum commutatione, coeptum semel cursum vitae tenendum putauit, nec umquam eo se adduci passus est, ut ad docendum se conferret. Neque tamen per omne illud tempus intermisit, etiam scribendo aliis prodesse. Quaedam eius disputationes *actis medicis Edimburgensibus* insertae sunt; sed multo plures *commercio literario Noribergensi*, omnes ipso dignae, arti vero utiles. Incidit etiam inter eum et HAHNIUM, medicum Vratislauiensem inter Silesios, controuersia. Quod enim HAHNIUS variolarum morbum eundem esse statuerat cum veterum anthracibus seu carbunculis, restitit WERLHOFIUS singulari *disquisitione medica et philologica*, quae vtriusque morbi discrimen constitueret. Et quam ipse in oppugnando modestiam adhibuerat, eadem ab HAHNIO exceptus est, ut vere appareret, rei et veritatis causa ab utroque disputatum esse. Nos vero, cum de scientia eius atque in arte facienda studio ac felicitate iam dixerimus, fa-

cile

cile i
dedic
bat,
perel
forun
Gott
rege
libron
NUS
doct
in m
quid
iam
fuit
man
alia
pars
min
tota
nita
dun
qua
lari
ant
lysi
a n
gre
den
vici
exf
to
viu

ve

cile intelligimus, cur in hoc genere, cui se totum dedicarat, et quo literarum omne studium referebat, excellere tantopere potuerit. Vnum illud superest, fuisse eum socium academiae naturae curiosorum, societatis regiae Londinensis, et teutonicae Gottingensis atque Lipsiensis, denique an. 1740. a rege Britannico archiatrum electum. Quidquid librorum *Werlhofianorum* exstat, colliget WICHMANUS, medicus celeberrimus, et tam optabiles tantae doctrinae fructus, dispersos nimis et absconditos, in manus eruditorum hominum tradet, de quo nos quidem nobis vehementer gratulamur, et editori iam ante permagnas gratias agimus. Haec ergo fuit vita viri, tota illa, ut diximus, ad vnam normam et eodem consilio acta. Si non in alia atque alia loca vocatus est, aut adeo transiit, in quo magna pars hominum splendorem quaerere solet, at nihilo minus consilia eius ab omnibus expetita sunt, et tota Germania Werlhofianae doctrinae ac humanitatis particeps fuit. Quod qui minus splendidum putat, gloriam in aliis rebus ponere videtur, quae tamen omnis virtute animi, meritis et populari fama continetur. Finem vitae aliquot annis ante, quam adfuit, insanabilis dextri lateris paralysis praedixit, cuius causam WERLHOFIUS ipse a materia podagrica repetere solebat, quae retrogressa spinalem medullam affecerat. Relaxatis tandem omnibus nervis, totoque corpore tremante, victus est vi morbi, ac d. 26. iulii an. 1767. placide expiravit, dignus tam longa vita, aut adeo multo longiore. Sed in pectoribus nostris aeternum viuet.

Index librorum, quos edidit Cl. WERLHOFIUS.

Diff. inaug. de medicina sectae methodicae veteris eiusque usu et abusu. Helmst. 1723. 4.

Obferuationes de febribus, praecipue intermittentibus et ex earum genere continuis deque earum periculis ac reuerfionibus praenofcendis et praecauendis, per medelam tempeftiuam, efficacem, adaequatam, candide et perfpicue propositam ad viros clariffimos et experientiffimos auctores commercii litterarii Norimbergensis, qui problema propofuerant de febribus intermittentibus foporofis et apoplecticis etc. Hannou. 1732. 4.

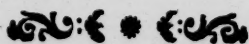
Cautiones medicae de limitandis laudibus et vituperiis morborum. ibid. 1734. 4.

Cautionum medicarum tres fectiones, fiue animaduersiones de limitanda febris laude et censura corticis Peruuiani, quibus obferuationes de febribus illuftrantur defendunturque aduerfus cenfuram difputatoris FR. A. GOELICKE de laude febris valde fufpecta. ibid. 1734. 4.

Medicinifches Bedencken von den fogenannten Hinbrüten in einen Schreiben an den Herrn Paftor TEUBNER. ibid. 1734. 4.

Difquifitio medica et philologica de variolis et anthracibus, vbi de vtriusque affectus antiquitatibus, fignis, differentiis, medelis differit etc. Accedit RUD. AUG. BEHRENS diff. de affectionibus a comestis mytulis, ibid. 1735. 4.

Obferuationes, quae partim actis medicis Edimburgensibus, partim commercio literario Norico funt insertae, ideo non indicauimus, cum earum collectionem in operum editione, fupra commemorata, expectemus.

XVII.

Continuatio indicis scriptorum physico - medicorum, quae anno 1764 prodierunt.

Tal innehallande nagra Anmärkningar om Insektene hallet för K. Vetensk. Academien d. 7. martij 1764. af Commissarien CAR. CLERK, da han intog sit rum sasom K. Academiens Ledamot, Stockholm, 8

Medicus veritatis amator et apollineae artis alumnus, Auctore CLERC, Moscou. 8 mai.

An Inquiry into the structure of the Human Body, relative to its supposed influence on the morals of Mankind. By CHARL. COLLIGNON, Cambridge and London, 3 mai.

Nosocomii ciuici Pazmariani annus medicus tertius, siue obseruationum, circa morbos acutos et chronicos ab HENR. IOSEPH. COLLIN factarum. Pars prima, Vindobonae, 8

MATTH. COLLIN ad E. G. BALDINGER epist. qua demonstratur, pustulas miliares male a quibusdam medicis factitias et symptomaticas dici, ib. 8

Lettres de M. DE LA CONDAMINE a M. le Doct. MATY, sur l'état présent de l'inoculation en France. 1) sur la defense provisoire de l'inoculation; 2) sur l'avis demandé par le Parlement aux Facultés de la Médecine et de la Theologie, au sujet de l'inoculation; 3) sur ce, qu'on doit attendre d'Arret definitif du Parlement au sujet de l'inoculation; 4) notice des ouvrages, qui ont paru depuis un an pour ou contre l'inoculation; 5) sur les trois dernieres assemblées de la Faculté de Medecine, à Paris, 12

Traité pratique sur la goutte et sur les moyens de guerir cette maladie, par M. COSTE, nouu. Edit. corrigé, ibid. 12

Trattato pratico sopra la Gotta e sopra i rimedi, per
guarire di questa malattia, del Sgr. COSTE, pré-
sentato in Ital. da GIORN. BAT. MERCUSI,
D. M. in Lucca, 8

DOMINICI COTUNNI de ischiade nervosa com-
mentarius, Napoli, 8. c. t. aen.

Discorso della Irritabilità d'alcuni Fiori nuovamente
scoperta, d'il Conte GIOV. BATT. DAL COVOLO,
in Firenze, 8. c. tab. aen.

HENR. IO. NEPOM. CRANZ stirpium Austriarum
fasciculus II. Vienn. Austr. 8. c. tab. aen.

The virtues of Cinnabar and Musk against the bite of
a maddog; by JOSEPH DALBY, Birmingham,
4 mai.

MARC. CHRIST. CAIVS. DAME disp. inaug. si-
stens diiudicationem placidam obiectionum, quae
contra theoriam, originem caloris, ex attritu de-
ducentem, adferuntur, Gött. 4

BERN. DAVANZATI BOSTICHI, la coltivazione
Toscana delle viti e d'alcuni arbori, con i princi-
pi dell' agricoltura e della vegetazione del Sig.
HOME, in Venezia, 8

HENR. FRID. DELIUS disp. inaug. de efflorescen-
tia labiorum. Resp. *Salomo Cellarius*, Erlang. 4

Eiusdem disp. inaug. de excretionem sincera infida.
Resp. *Iac. Frid. Braun*, ibid. 4

Eiusd. disp. inaug. sistens experimenta et cogitata
circa lixivium sanguinis. Resp. *Georg. Chph. Wei-*
mannus, ibid. 4.

Eiusd. disp. inaug. sistens experimenta et conie-
cturas circa sedimentum olei vitrioli album. Resp.
Ioh. Ge. Iahn, ibid. 4

Eiusd. disp. inaug. de febre asoda. Resp. *Paul.*
Lipszky, ibid. 4

Eiusd. Progr. de pulsu intestinali, ibid. 4

HENR.

HENR. FRID. DELIUS disp. inaug. sistens theses, ex
vniuersa medicina selectas. Resp. L. w. Steeb,
ibid. 4

*Von den Mitteln zur Frölichkeit, nach den Gründen
der Arzneygelahrheit. Nach einer lateinischen Ab-
handlung des Herrn Hofr. und Prof. DELIUS
übersetzt und vermehrt, Nürnberg, 8*

Le Gentilhomme Cultivateur, ou Corps complet
d'Agriculture, traduit de l'Anglois de M. HALL,
et tiré des Auteurs, qui ont le mieux écrit sur
cet Art; par Mr. DUPUY DEMPORTES, Tome
VIII. à Paris, 4. av. fig.

*Eiusdem libri in forma duodecima, Tom. XV, XVI,
ibid. av. fig.*

Lettre a M * * * sur la mortalité des Chiens dans
l'année 1763; par M. DESMARS, à Amst. et
Paris, 12

Discours sur les Epidemies d'HIPPOCRATE, par
le même, à Berne, 12

FRANCISC. OLIVER. DEWEZ disp. inaug. de rha-
chitide, Viennae, 8

Memoire concernant differens remedes pour les
maladies veneriennes, par le Sieur ROGER DI-
BON, Chirurg. à Paris, 8

10. LUD. DIETRICH diff. inaug. de haemorrhoi-
dibus cristatis, Altorf, 4

FRANC. MICH. DISDIER de costarum fractura,
theses anatomicae et chirurgicae. Resp. Io. Bur-
galieri, Paris, 4

Manuel de Botanique, contenant les propriétés des
plantes utiles pour la nourriture, d'usage en me-
decine, employées dans les arts, d'ornement pour
les jardins, et que l'on trouve à la campagne aux
environs de Paris; par M. DUCHESNE, Fils, à
Paris, 12

SAM. DURAEUS diss. de casu inuentorum fertiliss.
mo. Resp. *Olaus Meurling*, Vpsal. 4

Eiusd. diss. de elasticitate aquae. Resp. *Car. Pet.
Fernberg*, ibid. 4

Eiusd. diss. de rarefactione aeris in antlia pneuma-
tica. Resp. *Dan. Hallencreuz*, ibid. 4

Eiusd. diss. de usu ac praestantia physices, P. 2. Resp.
Pet. I. Tillæus, ibid. 4

Oeuvres anatomiques de M. DUVERNEY: conte-
nant ses observations sur le cerveau et les orga-
nes des sens, sur la poitrine, le coeur et les pou-
mons, sur l'estomac, le bas ventre et les parties
de la generation. Avec les autres traités du
même auteur, tant ceux, qui avoient déjà été
imprimés, que ceux, qui n'ont point encore pa-
ru, nouvelle Edit. à Amsterd. Vol. I. II. 4. av. fig.

10. PETR. EBERHARD diss. inaug. de caussis au-
ctae sensibilitatis generatim. Resp. *Io. Ludou.
Haake*, Halae, 4

Eiusd. diss. inaug. de morte subitanea absque vilo
manifesto laesionis in corpore signo. Resp. *Io.
Georg. Chph. Zarnack*, ibid. 4

Gleanings of Natural History, containing figures
of Quadrapeds, Birds, Insects, Plants, etc.
Most of which have not, till now, been either
figured or described, with descriptions of eighty-
five different Subjects, designed, engraved, and
coloured after Nature, on fifty-two copper-plate
prints. Part III. by GEORGE EDWARDS. (*Ang-
lice et Gallice*) Lond. 4 mai. c. tab. aen. viu. colo-
ribus pictis.

D. MARTIN FRIEDR. LUDW. EISFELD über
das Angenehme und Unangenehme bey Ausübung der
Geburtshülfe, an den Herrn D. IOACH. FRIEDE-
HENKEL in Berlin, Quedlinburg, 8

P. EKERMAN diff. de purpura eiusque vsu ac pretio apud veteres. Resp. Pet. Tillaeus, Vpsal. 4.

IOH. THEOD. ELLERS *physicalisch, chymisch, medicinische Abhandlungen aus den Gedenkschriften der königlichen Academie der Wissenschaften herausgezogen und übersetzt von* CARL ABRAHAM GERHARD, zwey Theile, Berl. Stett. und Leipzig, 8. m. K.

Die längst gewünschte Cur des so fürchterlichen und von vielen vor unheilbar geachteten Schaarbocks, durch wenige, doch gewisse, sichere und gar nicht kostbare Mittel etc. nebst einer kleinen Schiffsapothek, von CHRIST. ERNST ENDTER, Hamburg, 8

ABRAH. ENS de morbo boum Osteruicensi propeste non habendo. Edit. III. auctior, Regiomonti, 4 mai.

TOSS. IOS. PASCHAL. ERNON diff. inaug. de amaurosi, Argentor. 4

IO. FRID. FASELIUS diff. inaug. de hydrophobia. Resp. Adolph. Traugott Otto, Ienae, 4

Eiusd. diff. inaug. de medicamentis refrigerantibus. Resp. Io. Gottfr. Hartig, ibid. 4.

Eiusd. Progr. II. de vasis corporis animalis aereis, ibid. 4

Traité des maladies les plus frequentes a Surinam, et des remedes les plus propres a les guerir, suivi d'une dissertation sur le fameux Crapaud de Surinam, nommé *Pipa*, et sur sa generation en particulier, av. fig. en taille douce; par M. PHILIPPE FERMIN, à Maastricht, 8

ANT. FERREIN quæst. med. an in parte mortua sectio post syderationem. Resp. Car. Lud. Franc. Andry, Paris, 4

LAUR. FERRET quæst. med. an chirurgia recens instrumentalis antiqua perfectior. Resp. Franc. Thierry de Buffy, ibid. 4

Obfer-

Observations particuliers sur la Medecine et la Chirurgie, l'Art des Accouchemens et les maladies veneriennes, avec des reflexions en faveur des jeunes Praticiens, par M. FICHER DE FLUY, M. D. à Paris, 12

IO. BAPT. MONTECOT FRAIROT diff. de viribus vitalibus, Monspel. 4

IO. LUDOLF FRANK diff. inaug. de liquore amni, Götting. 4

Dizionario compendioso di Sanità, che comprende l'esatta descrizione di tutte l'umane malattie, e de' Rimedi sperimentati da' piu celebri Professori, illustrato di osservazioni jatrofifiche dal Dot. FUSANUCCI, Tom. I. II. III. in Venezia, 8. Vol. 3.

PET. ADR. GADD. Upmuntran och Underrättelse til nyttiga plantagerers widtagande i Finland. P. II. Abo, 4

Eiusd. Akerbrukets Chemiska grunder, IV Delen, blandade akerjordmonens rätta Känning och förbättring. Resp. *Stenius*, ibid. 4

Eiusd. diff. Försök at utmärka rätta sänings-tiden. Resp. *Iac. Herm. Gadd*, ibid. 4

L'Art de convertir le cuivre rouge, ou cuivre de Rosette en laitton ou cuivre jaune, au moyen de la pierre calaminaire, de le fondre en tables, de le battre sous le martinet, et de le tirer a la filiere; par M. GALLON, à Paris, fol. c. tab. aen.

MICH. NICOL. GANTER disp. inaug. sistens diagnoses morborum pectoris, Viennae, 8

ANT. GARNIER quæst. med. an febri malignae vesicantia? Resp. *Franc. Portier*, Paris, 4. (*Prodiit iam ibid.* 1741. 4. *Auctore et Resp.* ANT. BERGIER, *Praef.* ANT. FERREIN.)

Formules de medecine, latines et françoises, pour le Grand-Hotel-Dieu de Lyon; utiles aux Hopitaux

pitaux des Villes et des Armées, aux jeunes Médecins, Chirurgiens, Apoticaire, aux Personnes charitables et aux Habitans de la Campagne; par PIERRE GARNIER, nouv. Edit. revue, corrigée et augmentée par M. L. GARNIER, à Paris, 12

Essays on medical subjects, originally printed separately: To which is now prefixed an Introduction relating to the use of Hemlock and Corrosive sublimate; and to the Application of Caustic Medicines in Cancerous Disorders; by THOM. GATAKER, London, 8

Reflexions sur les préjugés, qui s'opposent aux progrès et à la perfection de l'inoculation, par M. GATTI, à Bruxelles, 12

Fortsetzung der Abhandlung von der Materia medica des Herrn STEPH. FRANZ GEOFFROY, 7der Theil, von den Thieren. Aus dem Französischen übersetzt, Leipz. 8.

Histoire abrégée des Insectes, dans la quelle les Animaux sont rangés suivant un ordre methodique; par M. GEOFFROY, D. en Med. Tom. I. II. à Paris, 4 mai. c. tab. aen. 22.

G. F. GEORGI diff. de regione Wermelandorum metallica, olim *Wermelands Berg* dicta, et oppido Philippstadio. Resp. *Er. Fernow*, Vpsal. 4

Recueil de 730 planches, contenant les figures des plantes et animaux utiles en medecine, gravées en taille douce, sur les desseins d'après nature de M. GERSAULT, Tomes V, à Paris, 8 mai.

MAXWELL GERTHSHORE diff. de papaueris vsu tam noxio, quam salutari in parturientibus ac puerperis, Edimburg, 8

IOAN. GESNER diff. phytographiae sacrae Pars practica IV. Tiguri, 4

De

De vva vrsina eiusque et aquae calcis vi lithontriptica nouae animaduerfiones, experimenta, observationes MICH. GIRARDI, Patau. c. tab. aen.
Nützliche und durch die Erfahrung bewährte Vorschläge, bey heftigen und geschwinden Feuersbrünsten Häuser und Mobilien sicher zu retten: nebst einer gründlichen Anweisung große und gefährliche Feuersbrünste zu verhüten, und was man bey Auf und Ausbawung der Häuser und Aufbehaltung der Mobilien auf eine nuzbare Weise zu beobachten habe, von D. I. FR. GLASER, 3te, viel vermehrte und verbesserte Auflage, Hildburghausen, 8

10. GOTTL. GLEDITSCH systema plantarum a staminum situ, secundum classes, ordines et genera, cum characteribus essentialibus, Bero-
 lini, 8

Das neueste aus dem Reiche der Pflanzen oder mikroskopische Untersuchungen und Beobachtungen der geheimen Zeugungstheile der Pflanzen in ihren Blüten, und der in denselben befindlichen Insecten; nebst einigen Versuchen von dem Keim und einem Anhang vermischter Beobachtungen, beschrieben und mit Farben nach der Natur vorgestellet von WILHELM FRIEDR. Freyherrn VON GLEICHEN, genannt RUSWORM etc. herausgegeben, verlegt und mit den nöthigen in Kupfer gestochenen und illuminierten Abbildungen versehen, von IOH. CHPH. KELLER, Nürnberg, Fol.

SAM. GLOSIUS diss. inaug. sistens diagnofin morborum systematis biliferi et vropoetici, Vindobonae, 8

PHIL. FRIED. GMELIN disp. inaug. sistens fasciculum plantarum patriae vrbi vicinarum, sponte crescentium, cultarumque cum vsu omni earundem plebeio, adiectis obseruationibus in botanicam generalioribus typoque curatoris auium de-
 scripti.

scrip
 bing
 Dissert
 espe
 men
 des
 par
 IOAC
 po
 rae
 Apper
 GO
 I. G.
 sop
 The
 wi
 an
 fia
 an
 M.
 Nuov
 ch
 ch
 de
 ce
 fio
 Zoo
 be
 fu
 P
 N
 se
 a
 Erg
 c
 C

scriptionis; Resp. Io. Georg. Weinmann, Tubing. 4

Dissertation sur la nature, la maniere d'agir, les especes et les usages des antipasmodiques proprement dits, qui a remporté le prix de l'Academie des Sciences et Belles Lettres de Dijon en 1764, par Mr. GUIL. LAMBERT GODAR, a Dijon. 8
IOACH. GOETZKE casus medico practicus de poly-
po cordis cum nimia palpitatione cordis, Spi-
rae, 4

Appendix ad floram Ingricam; (Studio DAV. DE
GORTER, Petropoli), 8

I. G. GRAEF diss. inaug. de callosa excrementia oe-
sophagum obstruente mortis causa, Altorf. 4

The History of Kamtschatka and the Kurilski Islands,
with the Countries adjacent; illustrated with Maps
and Cuts. Published at Petersbourg in the Rus-
sian Language by Order of Her Imperial Majesty,
and translated in to English by JAMES GRIEVE,
M. D. Gloucester, 4 maj. c. tab. aen.

Nuova maniera di seminare e coltivare il frumento,
che reca quasi cinquante per cento d'utile piu,
che coll' ordinario usitato metodo, con in fine
delineati in una gran tavola tutti gli stromenti ne-
cessari a tal vopo, pubblicata a commune bene-
ficio da FRANCESCO GRÖSELINI, in Firenze,

Zoophylacii Gronouiani fasciculus secundus, exhi-
bens enumerationem insectorum, quae in museo
suo adseruat, examini subiecit, systematice dis-
posuit atque descripsit LAUR. THEOD. GRO-
NOVIVS, I. U. D. cet. additis rarissimorum in-
sectorum iconismis, Lugd. Batau. Fol. c. tab.
aen.

Ergötzende Sommerbelustigungen, zweyter Theil, wel-
cher mehreres zur Sommerlust gehöriges Blumen und
Gartengewächs, nach seinem Anbau, richtigen Be-
nennung,

nennung, Nutzen, Gebrauch und Merkwürdigkeiten gründlich betrachtet, aus Selbsterfahrung nach alphabetischer Ordnung aufgesetzt von IOH. AUGUST GROTIAN, *Leipzig und Nordhausen, 8*

Proiet d' ouverture et d' exploitation des minieres et mines d' or et d' autres metaux, aux environs du Cezé, du Gardon, de l' Etaut, et d' autres Rivieres du Languedoc de la Comté de Foix, du Rovergue etc. par M. l' Abbé DE GUA DE MALVES, *a Paris, 8*

Specimen experimentorum naturalium, quae singulis annis in illustri Pisana Academia exhibere solet CAR. ALPHONS. GUADRAGICUS, *Pisae 4. c. tab. aen. 8*

IO. GEORG. GÜNTHER *diff. inaug. de purpuriliari, Argentor. 4*

IO. GOTTLOR HAASE *epist. gratul. de iecore foetus, Lipsiae, 4.*

Fragor, som ofta äro framstälte öfver koppers ympande, men hvaruppa alt hittils saknas rent Svar af de Lärda, hälft indirekta Svar härvid synns göra mindre tilfyllest: til den Medicinska Facultetens bepröfvande ater oppgifne af ANTONIO VON HAEN, *och nu fran Latinskä spraket öfversatte, Stockholm, 8*

ANTON. DE HAEN *Pars nona rationis medendi in nosocomio practico, etc, Viennae, 8. c. f.*

Eiusdem libri Tomus III et IV. partes VI, VII, VIII. *complectens, Parisiis, 8. Vol. 2.*

Eiusdem ad Perill. B. L. TRALLES epistolam apologeticam responsio: cuius pars prior circa variolarum inoculationem versatur, altera sanguinis missionem et opium in stadio variolarum suppuratorio laudat, Viennae, 8

HAGERS *gründlicher Unterricht von dem Waldbau, Kopenhagen, 8*

IOH. SAM. HALLENS *Werkstädte der heutigen Künste oder die neue Kunstgeschichte. Mit Kupfern und Vignetten. Dritter Band, Brandenburg und Leipzig, 4*

Elementa physiologiae corporis humani. Auctore ALB. V. HALLER Tomus VI. Deglutitio, Venterculus, Omenta, Lien, Pancreas, Hepar. Bernae, 4. maj. c. tab. aen.

De l'Exploitation des Bois, ou Moyens de tirer un parti avantageux des Taillés, Demi-Futaies et Hautes Futaies, et de n faire une iuste Estimation: avec la Description des Arts, qui se pratiquent dans les Forets: faisant partie du Traité complet des Bois et des Forets par M. DU HAMEL DU MONCEAU; Partie I et II. a Paris 4. mai. c. tab. aen.

L'Art de raffiner le Sucre, par le meme; *ibid.* fol. c. tab. aen. 10.

Kurzer, doch gründlicher Begriff des gesammten Feldbaues, oder Anweisung, alle Arien des Getraides, der Futterkräuter und der vornehmsten zur Kleidung und Färberey dienlichen Gewächse mit Nutzen zu bauen, größtentheils aus des Herrn DU HAMEL DU MONCEAU Anfangsgründen des Ackerbaues herausgezogen, und mit vielen neuen Abhandlungen, Zusätzen, auch vielfältig bewährten Erfahrungen verschiedener Landwirthe in hiesigen und benachbarten Gegenden herausgegeben von — — — SPRENGER, Stutgard, 8

PETRI HARDUINI, Veronensis, animaduersionum botanicarum specimen alterum, Venetiis 4. maj. c. tab. aen. 20

IOH. FRIEDR. HARTMANN'S *Anmerkungen über die nöthige Achtsamkeit bey Erforschung der Gewitterelectricität, nebst Beschreibung eines Electricitätszeigers, Göttingen 4 mit K.*

Vol. XIV. Pars IV.

Z1

HASENS

HASENS *Sammlung verschiedner Vorschriften für Rindviehseuche betreffend, Wittenberg* 8

MICH. HAUNALTER *diff. inaug. sistens generalia quaedam prognostica in morbis acutis, Vindob.* 8

CHRIST. HAUSMANN *diff. sistens acidularum Sulzbacensium historiam et analysin, Argent.* 4

A Treatise on fevers in general, *et.* by JOHN HAWK-
KRIDGE, London. 8

IOH. CAR. HEFFTERI *Museum disputatorium physico-medicum tripartitum. Voluminis Ildi Pars I. Praesides dissertationum designans. A-M. No. 1-5180. n-z. No. 5181-9382. Zittaviae Lusat. 4. Voluminis Ildi. Pars II. titulos materiarum indicans. Voluminis Ildi Pars III. designationem respondentium complectens, ibid.* 4

ANTON. HEINS M. D. *Betrachtungen über die Nothwendigkeit, sich in gesunden und kranken Tagen nach der Vorschrift der Natur zu richten; nebst einer Anzeige einiger von ihm selbst erfundenen geprißten Arzneyen, womit in den mehresten Fällen ein ieder seine Gesundheit selbst erhalten und wieder herstellen kann, Hamburg,* 8

The Virtues, of Sage in Lengthening Human Life: with Rules to attain old Age in Health and Cheerfulness; by Dr. I. HILL, The second Edit. London. 8

The vegetable System: or the internal structure and the Life of Plants, their Parts and nourishment explained; their Classes, Orders, Genera and Species ascertained and describet, in a method altogether new: comprehending an artificial Index, and a Natural System: with Figures of all the Plants, designed and engraved by the Author. The whole from nature only; by JOHN HILL. Vol. VI. containing the whole Class of Umbrellae or Umbelliferous Plants, London.

London, fol. mai. c. tab. aen. Vol. VII. containing the first Series of the One Petal'd Plants.
ibid. Fol. mai. c. tab. aen. Vol. 2

HIPPOCRATIS COI aphorismi et praefagia latine
versa, cum recognitione, notis et prolegomenis
ANDREAE PASTAE. Edit. nouiss. ab Auctore
emendata et aucta, Venetiis, 12

D. L. E. HIRSCHELS *Betrachtung, ob die Wirkung des Mercurii sublimati corrosivi in den venereischen Krankheiten innerlich gegeben, gegründet sey? nebst einer Erwähnung der Cicuta: vermehrte Auflage, Berlin, 8*

**Le Socrate rustique, ou description de la conduite
oeconomique et morale, d'un Payсан philosophe,
traduit de l'Allemand de M. HIRZEL, a
Zurich, 12**

*Einwas 1) von der Teicharbeit, 2) vom nützlichen
Gebrauche des Torfmoors, 3) von Verbesserung
der Wege, aus bewährter Erfahrung mitgetheilt
von IOH. WILH. HÖNERT, Bremen, 8*

C. L. HOFFMANN giebt Nachricht von einer guten Heilart der Kinderblattern, und von einem neuen kräftigen Mittel, bey bösertigen und zusammenfließenden Pocken, Münster, 4

THOM. HOLDSWORTH diss. inaug. de ictero,
Edinburgi, 8

FRANCESCO HOME i principi dell' agricoltura e della vegetatione, traduzione dall' Inglese, coll' aggiunta di due memorie sulla maniera di preservare dalle corruzioni il frumento, accresciuta dal traduttore di annotationi, e della coltivazione toscana, di **BERNARDO DAVANZATI**, Venetiis, 8

Nouvelle description physique, historique, civile
et politique de l'Islande, avec des observations
critiques sur l'Histoire naturelle de cette Isle,
Zz 2 donnée

donnée par M. ANDERSON. Ouvrage traduit de l'Allemand de M. HORREBOWS, qui y a été envoyé par le Roi de Dannemark. Tome I. II. à Paris, 12. Vol. 2.

FRANC. PORTIER DE LA HOUSSINIERE *Quest. med. an sua sit cuique aetati peculiaris euacuatio. Resp. Lud. Claud. Guilbert, Paris. 4*

10. FRIDER. HULSEBUSCH *diff. inaug. de hy. steritide puerperarum, Arg. 4*

A Supplement to the first Part of Medical-Commentaries by D. HUNTER, London. 4 mai.

Essai sur les différentes especes des fievres, avec des dissertations sur les fievres lentes, nerveuses, putrides, pestilentiellles et pourprées; sur la petite verole, sur les pleuresies et les peripneumonies; par JEAN HUXHAM. On y a joint deux autres essais: l'un sur la maniere de nourrir et d'élever les enfans depuis leur naissance jusqu'à l'âge de trois ans; l'autre sur leurs différentes maladies; et un Appendice contenant une methode pour garantir les mariniers des maladies dans les voyages de long cours. Nouvelle édition, augmentée de trois ouvrages du même Auteur: le premier sur les maux de gorge avec ulceres malins; le second sur l'antimoine, et le troisieme sur une colique epidemique, à Paris, 12

An Essay on Fevers. To which is now added a Dissertation on the malignant ulcerous Sore-Throat: by JOHN HUXHAM, London. 8

Observationes de aere et morbis epidemicis, Plymouthi factae ab anno 1728 ad exitum usque 1748, autore IOANNE HUXHAM, Editio prima. Venetapost ultimam Londinensem. Accedit opusculum de morbo colico Damnoniensis, cet. T. I. II. Venetiis, 8 Vol. 2

Eiusd. Opera physico - medica, curante GEORG.
CHRIST. REICHEL, Tom. I. II. III. Lipsiae,
8 Vol. 3

IOHANN ERIEDR. IACOBI *vermischte Abhand-*
lungen. Erste Sammlung, Hannover, 8

NIC. IOH. IACQUIN observationum botanicarum,
Pars I. Viennae, Fol. c. 25 tab. aen.

De la Santé, ouvrage utile a tout le monde, par
Mr. l'Abbe IACQUIN, nouvelle Edition, à Pa-
ris, 12

Abhandlung von der Gesundheit: aus dem Französ-
ischen des Herrn Abt IACQVINS übersezt; mit
einer Vorrede und einigen Zusätzen begleitet von
IOH. NEUHOFER, *Augsburg, 8*

GEORG. IANOSSII diss. inaug. de medicamentorum
simplicium praecellentia, Traiecti ad Rhen. 4

ANTON PIMBIOLO COMES INGHELFREDI
Oratio: Hippocrates systema neque confluit,
neque admittit, sed solas observationes est conse-
-ctatus, Patauii, 4 mai.

Animaduersiones medicinae practicae in febrem
hecticam, Auctore CAR. IOANNINIO, Lucae.

IAC. FRID. ISENNEFLAMM Diss. inaug. de anae-
mia vera. Resp. Io. Paul. Kutter, Erlan-
gae, 4

Eiusd. Progr. de tunica celluosa, ib. 4

Eiusd. diss. methodus plantarum medicinae clinicae
adminiculum. Resp. Io. Christ. Ehrenfr. Ge-
bauer, ibid. 4

FRIDR. CHRIST. IUNCKER diss. inaug. de plu-
rium signorum in morbis, et cognoscendis et cu-
randis necessaria coniunctione. Resp. Io. Si-
gism. Frid. Bisten, Halae, 4

KAEPPLERS *gründliche Anleitung zu mehrerer Erkennt-*
niß und Verbesserung des Forstwesens, Eisenach, 8

Elogium IO. GEORG. ROEDERERI in consessu
Soc. Sc. Götting. d. 18. Febr. 1764, recitavit

ABRAH. GOTTHELF KAESTNER, Goetting. 4

*Des Herrn PETER KALMS Beschreibung der Reise,
die er nach dem nördlichen Amerika auf den Befehl
gedachter Akademie und öffentliche Kosten unter-
nommen hat. Der dritte Theil, Goetting. 8 m. K.*

CAR. FRIDER. KALTSCHMIED diff. inaug. de pue-
ro duodecim annorum, anchyloblepharo laboran-
te, curato. Resp. *Christ. Gotth. Gnadenreich Bar-
chewitz*, Ienae, 4

Eiusd. Progr. de masticatione pueri septem anno-
rum, per cartilaginem, maxillas ligantem, sublata,
sed per operationem chirurgicam restituta, ib. 4

Eiusd. Progr. de scirrho glandulae axillaris sinistrae
extirpatae, ibid. 4

*Abhandlung von Zwiebelgewächsen, worinnen alles
dasjenige, was sowohl zu deren Bau und Fort-
pflanzung, als auch zu nöthiger Pflege und War-
tung dieser Gewächse erforderlich ist, den Blumen-
liebhabern aus vielfältiger Erfahrung aufrichtig er-
öffnet wird; aus dem Französischen des Herrn NI-
COL. von KAMPEN, Baumeister zu Harlem, Re-
gensburg, 8*

IO. IACOB KIRSTEN diff. inaug. de existentia li-
quoris gastrici in primis contra D. LIEUTAUD.
Resp. Io. Dav. Villsforth, Altorf. 4

Eiusd. diff. inaug. in VIRGILII vers. alba ligustra
cadunt, vaccinia nigra leguntur. Resp. *Christ.
Gottlieb Kirsten*, ibid. 4.

Eiusd. diff. inaug. de uulva eiusque usu. Resp. *Elias
Baur*. ibid. 4

Eiusd. diff. inaug. de tartaro emetico. Resp. *Georg.
Dan. Wibel*, ibid. 4

IOH. THADD. KLINKOSCH Progr. quo diuifio-
nem herniarum nouamque herniae ventralis spe-
ciem proponit, Pragae, 4

10. HIERON. KNIPHOFII Botanica in originali, s. Herbarium vivum, in quo plantarum, tam indigenarum, quam exoticarum, peculiari quadam operosaque enchiresi atramento impressorio obductarum, nominibusque suis ad methodum III. LINNAEI et LUDWIGII insignitarum, elegantissima ectypa exhibentur, opera et studio 10. GODOFR. TRAMPE. Centuria XI. XII. et ultima, Halae, fol.

PH. FRIDER. KOCH diss. inaug. sistens considerationem pathologico - practicam februm intermittentium, Halae, 4

ALEXAND. BERN. KOELPIN commentatio botanico - physica de stylo eiusque differentiis externis, Gryphiswald, 4

Eiusd. diss. de foetus et adulti differentia. Resp. Iac. Barnh. Balthasar, ibid. 4

JOSEPH GOTTLIEB KOELREUTERS zweyte Fortsetzung der vorläufigen Nachrichten von einigen das Geschlecht der Pflanzen betreffenden Versuchen und Beobachtungen, Leipzig, 8

IOAN. PHIL. KOENIG diss. inaug. exhibens casum aegroti, colica saturnina laborantis, Argent. 4

CAR. KRATOCHVILL diss. de radice colchici autumnalis, Francof. ad Viadr. 8

SAMUEL KRETSMARS Beschreibung der in Dresden ohnlängst erzeugten Martyniae annuae villosae, nebst einer Abhandlung, worinnen der Nutzen gezeigt wird, den die Kräuterlehre der Arzneykunst leistet, und einem Anhang, welcher die Vortheile erkläret, die man von einem Kräutergarten in den wirthschaftlichen Gewerben zu gewarten hat, Friedrichstadt, 4 m. K.

I. M. KÜHNS Abhandlung von der höchstnöthigen Conservation des Holzes aus denen Königl. Preuß. Zz 4 Clevisch.

*Clevisch Chur Hannöversich und Hessen-Casselscher
Forstordnungen dargethan. Nürnberg, 8*
*Nachricht von Wahlen, wer sie gewesen, wo sie Gold-
erzt aufgesucht und gefunden, wo sie solcher ge-
geschmelzt und zu gut gemacht, auch wie sie aus
Erzen und Kräutern Gold gemacht; aus alten
Schriften und Nachrichten gezogen etc. von C. G.
L. Frankfurth und Leipzig, 8*

MATH THOM. LACASSAIGNE Quæst. med. num
pili plantae. Resp. Edmund Claud. Bourry, Pa-
ris. 4

L' Art du Tanneur, par M. DE LA LANDE, à
Paris fol. c. tab. aen.

CHRIST. FRID. TOB. de LANG. diss. inaug. de
arcano duplicato, Altorf. 4

IO. HENRIC. LANGE diss. sistens dubia cicutæ
vexata. Resp. Io. Gottw. Müller, Helmstad. 4

GEORG. AUG. LANGGUTH. Progr. quo de dispo-
sitione ad hæmorrhoides naturali omnino nulla,
nonnulla commentatur, Wittenb. 4

Eiusd. diss. inaug. sistens casum de motibus spasmo-
dicis vagis, iunctis deliriis periodicis iucundis,
annexa eorum theoria atque therapia. Resp. Io.
Roettiger Salomo Holdfreund, ibid. 4

Eiusd. Progr. de medico ex clinice philosopho τῷ
Θεῷ ἐν τοῖς τῶν ἐνεργημένων νόσοις competente
iudice, ibid. 4

Eiusd. Progr. de incrementis futuri populi, ib. 4
*Deutliche Anweisung, wie man sich im Nothfalle selb-
sten von den gefährlichsten und meisten Krankheiten
befreyen könne; abgefaßt von DAN. LANGHANS,
4ter Theil, Bern. 8*

IOH. LASTBOHMS diss. sistens praecepta CATO-
NIS de oeconomia priuata, P. I. Resp. Petr.
Wasstrom, Upsal. 4

Eiusd. Förfök att utröna Landt - hushallningens tillstånd genom Tabeller, Förfvarad of *Ioh. Dindrik Ekmann*, ib. 4

Eiusd. diss. de piscinis. Resp. *Car. Isberg*. ib. 4

Dictionnaire portatif de Medecine, d' Anatomie, de Chirurgie, de Pharmacie, de Chymie, d' Histoire naturelle, de Botanique et de Physique, qui contient les termes de chaque art, leur etymologie, leur definition et leur explication; tirés des meilleurs auteurs; avec un Vocabulaire grec et un latin, a l' usage de ceux, qui lisent les auteurs anciens: par *JEAN FRANÇOIS LAVOISIER*, Tom. I. II. à Paris, 8 mai. Vol. 2

Traitemens des Maladies internes et externes, traduits du Latin. de *M. DE LAZERME*, avec les formules en latin et en françois, augmenté d'un traité des Maladies Veneriennes; par *M. DIDIER DES MARETS*, seconde Edition, revue et corrigée, à Paris, 12

10. *LECHE* Underrättelse om wilda träds och buskars plantering, grundad på naturen och förfarenheten, Stockholm, 8

MARTIN FROBENIUS LEDERMÜLLERS *Physikalisch mikroskopische Zergliederung des Kornes oder Rokkens; nebst der Beobachtung seines Wachstums: mit 4 nach der Natur mit Farben auf das fleißigste erleuchteten Kupfertafeln*, Nürnberg, Fol.

Eiusd. *Physikalisch mikroskopische Zergliederung und Vorstellung einer sehr kleinen Winterknospe des Hippocastani seu Esculi, oder des wilden Roskaflaniensbaums; nebst 3 mit Farben nach der Natur sorgfältigst erleuchteten Kupfertafeln*, ibid. fol.

Eiusd. *Physikalisch mikroskopische Beschreibung eines besondern phosphorescirenden und faferichten Steins; mit Vergleichung der Bononiensisch leuchtenden Steine, auch einiger anderer demselben ähnlicher Mineralien*

ralien und Fossilien, von dem Verfasser der mikroskopischen Gemüths und Augenergötzung, Nürnberg, 4 mai.

Eiusd. Versuch bey angehender Frühlings-Zeit die Vergrößerungs-Werkzeuge zum nützlich und angenehmen Zeitvertreib anzuwenden, von dem Verfasser der mikroskopischen Gemüths- und Augenergötzung, Nürnberg, fol. m. XII. illuminirten Kupfern. Essay d'employer les Instruments microscopiques avec utilité et plaisir dans la Saison du Printems etc, traduit de l'Allemand par I. C. HARREPETER, Maitre ès arts, Nuremberg. folio.

Pharmacopée universelle, contenant toutes les compositions de Pharmacie, qui sont en usage dans la Medecine, tant en France, que par toute l'Europe, leurs vertus, leurs doses, les manieres d'operer les plus simples et les meilleures; avec un lexicon pharmaceutique, plusieurs remarques et des raisonnemens sur chaque operation; par NIC. LEMERY Vme edit. à Paris. 4. Vol. II.

Obseruationum medicarum fasciculus primus, auctore LEB. FRID. LENTIN. M. D. C. prael. RUD. AUG. VOGEL. Lipsiae et Guelpherb. 8

HENR. PALMATIUS LEVELING diff. inaug. sistens pylorum, anatomico - physiologice consideratum. Argent. 4. c. tab. aen. 2.

VINCENZ ANDREAS LEVIZZARI primi felici successi dell inoculazion el vajuola nella Regia, di qua dell Alpi, in Lugano, 8

IO. NEPOM. ANTON LEUTHNER diff. inaug. de acidulis Dizenbacensibus in Comitatu Wartembergico, Ingolstadii, fol. c. tab. aen.

WILHELM LEWIS, der Zusammenhang der Künste, philosophisch practisch abgehandelt. Ein Versuch für die Beförderung der Künste, Gewerbe und Manufacturen. Aus dem Englischen übersetzt und mit einigen

einigen Zusätzen herausgegeben von I. H. ZIEGLER, des ersten Theils erster Band, Zürich, 8. m. K.

IOS. LIEUTAUD *Synopsis vniuersae praxeos medicae*, Tom. I. II. Amstelod. 4. Vol. 2.

CAROLI VON LINNE *diff. de diaeta, per scalam aetatis humanae obseruanda. Resp. Dan. I. Ohrquist*, Vpsal. 4

Eiusd. genera plantarum eorumque characteres naturales secundum numerum, figuram, situm et proportionem omnium fructificationis partium. Editio sexta ab Auctore reformata et aucta, Holmiae, 8 mai.

Eiusd. Museum LUDOVICAE ULRICAE Reginae Suec. Goth. Vandal. in quo animalia rario- ra, exotica imprimis infecta et conchilia descri- buntur et determinantur, prodromi instar edi- tum, ibid. 8 mai.

Eiusd. diff. Hortus culinaris. Resp. Ion. C. Tengberg, Vpsal. 4

Eiusd. diff. Opobalsamum declaratum. Resp. Wilh. le Moine, ibid. 4

Eiusd. Musaeum Regis, in quo animalia rario- ra, exotica, aues, amphibia et pisces descri- buntur, Tomi II di prodromus, Holmiae, 8 mai.

Eiusd. species plantarum, exhibentes plantas, rite cognitae, ad genera relatas, Vindobonae, 8. Vol. 2.

Eiusd. diff. spiritus frumenti. Resp. Pet. Bergius, Vpsal. 4.

Eiusd. Reisen durch Oeland und Gothland, welche auf Befehl der Reichsstände des Königreichs Schweden im Jahr 1741. angestellt worden. Aus dem Schwedischen übersetzt, m. Kupf. Halle, 8

Selectae ex amoenitatibus academicis CAR. LIN- NAEI dissertationes, ad vniuersam historiam na- turalem

turalem pertinentes, quas edidit et additamentis
auxit L. B. e S. I. Graecii, 4. c. tab. aen.

ANT. LIZZARI Riflessioni sopra un libro intitolato: *La Costituzione corrente, brevemente considerata dal Dot. PIETRO ORTESCHI*, Venezia, 8

ANT. LOUIS Theses anatomico ; chirurgicae de sectione caesarea. Resp. *Io. Pet. David*, Parisiis, 4
Eiusd. Memoire contre la legitimite des naissances pretendues tardives; dans le quel on concilie les loix civiles avec celles de l'oeconomie animale, à Paris, 8 mai.

Eiusd. Supplement au memoire contre la legitimite des naissances pretendues tardives, à Paris, 8 mai.

CHRIST. GOTTLIEB LUDWIG Institutiones chirurgicae praelectionibus academicis accommodatae, Lipsiae, 8

Eiusd. Progr. inaug. sistens obseruationes quasdam angiologicas, ibid. 4

PHIL. ERNST LÜDERS *Abhandlung, wie der Ackerbau auf der Heide könne verbessert werden*, Flensburg, 8

Brief van IOHAN LULOFS aan den Wel Edelen Heer MEINDERT SEMEINS; behelzende een nader onderzoek van deszelfs Ontwerp, om door Middel van de Compassen de Langte op de zee te hepaaten, te Leyde, 8 mai.

EDUARD. IAC. LUPIN historiae morborum difficiliorum iisdemque adhibitae curationes subiectis annotationibus, Ratisbonae, 8

Experimental Essays on the following subjects:
1) on the Fermentation of alimentary Mixtures.
2) on the Nature and Properties of Fixed Air. 3) on the respective Powers and Manner of Acting, of the different Kinds of Antiseptics. 4) on the Scurvy: with a Proposal for trying new Methods
to

to prevent or cure the same, at Sea. 5) on the Dissolvent Power of Quiklime: by DAVID MACBRIDE, Lond: 8. c. tab. aen.

MICH. IOS. MAIAULT. quæst. med. an in oedemate vesicantia scarificationibus tutiora? Resp. Io. d' Arcet, Paris, 4

IO. BAPT. ALEXAND. MAIGRET quæst. med. an spiritus animalis vt et sanguis motu gaudeat circulatorio? Resp. Paul. Gabr. Lepreux, ibid. 4

A short Essay on that tormenting Disorder the Rheumatism. Wherein is shewn the Origin and Causes of the Distemper; together with Observations, that have occurred in a Series of Practice to the Author: by M. MAILLARD, London. 8 mai.

CHRIST. ANDR. MANGOLD diss. inaug. de generibus et speciebus tumorum. Resp. Henr. Georg. Ragkmann. Erford. 4

Eiusd. diss. inaug. de ambustionibus. Resp. Henr. Christ. Nicolai, ibid. 4

Herrn PHILIP. AMBROS. MARHERR *chemische Abhandlung von der Verwandtschaft der Körper; aus dem Lateinischen übersetzt von E. G. BALDINGERN, Leipzig, 8*

Chirurgische Streif. hriften, welche statt des gewöhnlichen Examens zur öffentlichen Vertheidigung unter dem Herrn Professor HENNINGS, von FERDINAND MARTINI aufgesetzt sind, Kopenhagen, 8
Eiusd. *Spuren zum Begriff von der Erschütterung des Hirns, ibid. 8. m. K.*

Plantae Cantabrigienses. Herbationes Cantabrigienses, to which are added a List of the more rare plants in England or Wales. By THOM. MARTYN, London. 8 mai.

IO. BAPT. MATHIS diss. inaug. de dysenteria, Vin-dobonae, 8

DOMIN.

DOMIN. MAZOTTI litotomia delle donne perfezionnata, Faenza, 8. c. t. aen 7.

Geschichte periodischer Krankheiten, von FRID. CASIM. MEDICUS, I. 2. Buch, Carlsruhe, 8

Eiusd. Sammlung von Betrachtungen aus der Arzney-Wissenschaft. Erster Band, Zürich, 8.

A Treatise of the Nature and Powers of the Baths and Waters of Bareges: in which their superior virtues for the cure of gunshot or other Wounds, with all their complications, of inveterated Ulcers, fistules, callosities and caries, likewise of muscular and nernous contractions, schirrous, tumours, anchyloses and many other diseases, as wel internal as external, are demonstrated and confirmed by practical observations. With a descriptive Relation of Bareges. To which is added an Enquiry into the Cause of Heat in bitouminous Waters, and of their specific variations. By Sir **CHRISTOPHER MEIGHAN**, M. D. new edit. greatly enlarged. London. 8

DAN. MELANDER diff. de atmosphaera tellurem ambiente. Pars IV. Resp. P. *Bergstroem*, Vp-fal. 4

IO. MICH. DE MENGHIN diff. inaug. sistens diagnoses morborum ventriculi et intestinorum, Viennae, 8

IOHANN FRIEDR. MEYERS, *Apothekers zu Osnabrück, chymische Versuche zur näheren Erkenntniß des ungelöschten Kalchs, der elastischen und electrischen Materie, des allerreinsten Feuerwesens, und der ursprünglichen allgemeinen Säure. Nebst einem Anhang von den Elementen, Hannover und Leipzig, 8 mai.*

GEO. PHIL. MICHAELIS Progr. de nexu scientiae physicae cum medicina, Marburgi, 4.

Della

Della febr
tico d
con in
Dott.
lico d
tab. ae
Vollständ
wirth
so we
Liebh
mit d
MIL
M. C.
FRANC
creti
ea,
Prag
CHRIS
tum
nae.
Dialog
D. M
log
Aring
vira
ann
e c
alt
An A
qu
ma
T
is
H
fp

Della febre, trattato medico-anatomico-teorico-pratico del Conte ANTON. MICHEL, Udinese, con in fine un discorso sopra la China China, del Dott. GABRIELE LONGOBARDI, fu medico Aulico d'ell Imperat. CARLO VI, in Venezia, 4. tab. aen.

Vollständiger Lehrbegriff von der praktischen Feldwirthschaft, nach der alten und neuen Einrichtung, so weit sie sich auf die Erfahrung gründet, allen Liebhabern des Feldbaues zum besten abgefaßt und mit darzu nöthigen Kupfern versehen von IOHANN MILLS, Esq. Aus dem Englischen übersetzt von M. C. F. I. I. und 2ter Band, Leipzig, 8. Vol. II.

FRANCISC. MITTERBACHER diff. inaugur. de secretione vrinae foeminarum hysteriarum et de ea, vt signo affectionum hysteriarum, Vetro Pragae, 8

CHRIST. MOLINARI, de miliarium exanthematum indole et tractatione disquisitio, Vindobonae, 8

Dialoghi ameni e critici D. IGNAZIO MONTI, D. Medico di Pavia, e Medico di Garbagna, Dialogho I. Le Lacertole acquatiche, in Pavia, 8

Aringa medica del D. IGNAZIO MONTI, per la vira d'un feto umano estrutto dell' utero, con annotazioni legali del D. GIUS. MARIA GATTI, e cio voti del chiaro ALB. DI HALLER e di altri medici insigni, in Pavia, 8

An Account of the Diseases, wick were most frequent in the British Military Hospitals in Germany, from Jan. 1761. to the Return of the Troops to England in March 1763, to which is added an Essay on the Means of Preserving the Health of Soldiers, and conducting Military Hospitals; by DONALD MONRO, London, 8 mai.

I. B. MORGAGNI epistolae anatomicae duode-
ginti, ad scripta pertinentes Cl. Viri ANT. MAL-
VALSALVAE cet. accessit praeterea index rerum
et nominum accuratissimus, Pars I. II. Vene-
tiis, fol.

DAN. GEO. MORHOF vom Goldmachen, oder phys-
calisch - historische Abhandlung von der Verwand-
lung der Metalle. Aus dem Lateinischen, Bay-
reuth, 8.

*Wohlmeynende, treue und sehr nützliche Ermahnungen
an die Anfänger in dem tiefsinnigen Studio der her-
metischen Philosophie; wobey das schwereste Rätsel
aufgelöst wird, an welchem schier alle Anfänger
stecken bleiben und kleinmüthig werden. Zum Be-
schluß folgt eine kurze Dissertation über die Grund-
ursache der Electricität, nach denen Maaßregeln der
natürlichen oder hermetischen Philosophie, durch*
**IOH. ANTON MOSCHEROSCH VON WI-
STELSHEIM, des H. R. R. Rütters, Leipzig, 4.**

**Traité complet des accouchemens naturels, non
naturels et contre nature, expliqués dans un
grand nombre d'observations et de reflexions sur
l'art d'accoucher; par le Sieur DE LA MOTTE:**
nouvelle Edition, augmentée de beaucoup de re-
marques interessantes, et mise en meilleur ordre,
av. fig. à Paris, 8. Vol. II.

D. BENEDICTI MUHLII medicinisch - physikalisch-
und chymische Untersuchung des Pyrmontischen Neu-
brunnens, der mit dem Selter-Brunnen fast gleich
kommt; nebst specieller Vermeldung dessen Gehalts-
Theilen und generalen Anzeige derer innerlichen
Kräfte in allerley Krankheiten, in einem Briefwech-
sel mit weyl. Herrn D. IOH. PHIL. SEIP entwor-
fen, und als ein Anhang zu desselben Pyrmonter-
Brunnenbeschreibung mit einem umständlichen Re-
gister herausgegeben, Hannover, 8

DIETRICH

DIETRICH MUMMSEN disp. inaug. de corde rupto, Lipsiae, 4. c. tab. aen.

Medicinische und chirurgische Wahrnehmungen, zweyte Sammlung; herausgegeben von FRIED. HERM. LUDW. MUZELL, M. D. *Berlin*, 8

BARTH. MURRY quæst. med. an ad extrahendum e vesica calculum diuersa pro re nata debeat vsurpari chirurgia? Resp. *Franc. Portier*, Paris. 4. (*Prodiit iam ibidem anno 1746. 4. Auctore et Resp. Iac. Trant. Praef. LUDOV. RENAT. MARTEAU.*)

Νικάνδρου Θερίακα καὶ ἀλεξιφάρμακα. NICANDRI theriaca et alexipharmaca. IOAN. GORRAEUS latinis versibus reddidit, Italicis vero, qui nunc primum in lucem prodeunt ANT. MARIA SALVINIUS. Accedunt variantes codicum lectiones, selectae adnotationes et graeca EUTECNI Sophistae metaphrasis ex codicibus Mediceae et Vindobonensis bibliothecae descripta et nondum edita, curante ANGELO MARIA BANDINIO, I. U. D. cet. Florent. 8

ERN. ANT. NICOLAI Progr. II. de virtutibus sulphuris antimonii aurati, Ienae, 4

Eiusd. diff. inaug. de quibusdam excretionis vrinae vitiis, ibid. 4

PETR. VAN NOEMER diff. inaug. de fabrica et vsu omenti, Lugd. Batau. 4

Leçons de Physique experimentale, Tome VI me par M. l'Abbé NOLLET, à Paris, 12

FRANC. IOS. DE OBERKAMP diff. inaug. theorematum medicorum selectorum centuria. Resp. *Io. Iac. Klingenstein*, Heidelbergae, 4

Elementa Botanicae, auctore GEORG. CHRIST. OEDER, P. I. Hafniae, 8. c. tab. aen.

Idem liber teutonice impr. ibid. 8. c. tab. aen.

A. D. ORTMANN'S *Betrachtungen über wichtige Begebenheiten der Naturgeschichte des 1763. Jahres, Züllichau, 8*

CHRIST. FRID. OTTO diss. inaug. de procidentiiis vterinis, Witenberg. 4

Lettre de M. PALUCCI à M. HUMELAUER sur la cure de la pierre, à Vienne.

Der medicinische Richter in Betrachtung der Todschläge dargestellt von D. IOH. PAULI, Leipzig, 8

CAR. PAYEN quæst. med. num suae sint animi angoribus etiam inter opera chirurgica noxae? Resp. *Matth. Thom. la Cassaigne*, Paris. 4

IAC. PETIVERII opera historiam naturalem spectantia; or Gazophylacium containing several 1000 Figures of Birds, Beasts, Reptiles, Insects, Fish, Beetles, Moths, Flies, Shells, Corals, Fossils, Minerals, Stones, Fungusses, Mosses, Herbs, Plants, etc. from all Nations, on 150 Copper-Plates, with Latin and English Names. The shells have English, Latin and Native Name Vol. I. II. London, fol. (*Centum tabulae aeneae, huic nouae collectioni adiectae, nunquam antea editae fuerant*)

IOS. PHILIP quæst. med. an corporis balsamum bilis? Resp. *Lud. Alexand. Cezan*, Paris, 4

Korte en zakelyke Beschryvinge van de Colonie van Surinam, cet. door THOM. PISTORIUS, t'Amsterdam.

Handleiding tot de Chirurgie of Heelkonst, volgens hed Hoogdisch van den Heer I. Z. PLATNER; meet veele nieuwe Aanmerkingen verrykt, door M. HOUTTUYN, M. D. t'Amsterdam, 8 mai.

ANT. GUIL. PLAZ Progr. IV. de paedantismo medico, Lipsiae, 4

Eiusd. diss. inaug. de morbis ex vitae genere. Resp. *Christ. Goth. Barth*, ibid. 4

ANT. GUIL. PLAZ Progr. de plantarum, sub di-
uerso coelo nascentium, cultura, Lipsiae, 4.

CAR. GUIL. POERNER M. D. delineatio pharma-
ciae chemico-therapeuticae, ibid. 8

10. CHPH. POHLIUS diss. inaug. de excretionum
vniuersalium moderamine. Resp. *Christ. Dav.*
Leonhardi, ibid. 4

Eiusd. Progr. de dura matre passim ossea facta, ib. 4

Hrn. CLAUDIUS POUTEAU *vermischte Schriften*
von der Wundarzneykunst; aus dem Französischen
übersetzt von GEORG LUDW. RUMPELT,
Dresden und Warschau, 8. m. K.

BERN. PREUSINGER diss. inaug. de diagnosi mor-
borum capitis, Viennae, 8

Observations on the diseases of the army; by JOHN
PRINGLE. The fourth Edition enlarged, Lon-
don, 8 mai.

RICHARD PULTENEY diss. inaug. de Cinchona
officinali LINNAEI, f. Cortice Peruuiano, Edin-
burgi, 8. c. fig. aen.

Flora Espannola ó Historia de las Plantas, que se
creaci en Espanna, su Auctor D. IOSEPH QUER,
Vol. IV. en Madrit, 4. c. tab. aen. 66.

10. MART. CAROL. RAVENSTEIN diss. inaug.
de febre petechiali, Argentor. 4

Lettre à M. BELLE-TÊTE, Doyen de la Faculté de
Medecine de Paris, par M. RAZOUX, D. en M.
de l'Univ. de Montpellier, sur les inoculations
faites a Nismes, à Nismes, 4

Osservazioni sopra alcuni casi rari medici e chirur-
gici, di GIOVAN. REGHELLINI, in Vene-
zia, 4.

GEORG. CHRIST. REICHEL diss. inaug. de ossium
cylindraceorum fissuris. Resp. *Io. Christ. Hoffmann*,
Lipsiae, 4. c. tab. aen.

An Inquiry into the Human Mind, on the Principles of common sense; by THOM. REID, Edinburgh, 8

REINHARD Progr. de cultus vineatici in Franco-
nia primordiis, Erlangae, 4

CHR. TOB. EPHR. REINHART *Abhandlung vom*
Mastdarm, Blutflusse, 2te Auflage, Glogau, 8

Eiusd. Beweiß, daß die Eröffnung der Mittelblutader
zuweilen höchstgefährlich werden könne, ibid. 8

Der vollkommene Pferdekenner, welcher nicht nur alle
Schönheiten, Fehler und verschiedene Landesarten
der Pferde zu erkennen giebt, sondern auch anwei-
set, wie man mit dem Pferde von seinem Ursprun-
ge an umgehen muß, wie es zum Reiten und Fah-
ren anzugewöhnen ist, wie Sattel, Zäumung und Be-
schläge beschaffen seyn muß, wie alle Krankheiten zu
erkennen, mit denen bewährtesten Mitteln zu heilen
sind, wie man bey den Wallachen, Englisiren und
andern chirurgischen Operationen an den Pferden ver-
fähret etc. Durchgesehen und mit Vorrede begleitet
VON WOLFG. EHRENF. VON REITZEN-
STEIN, Uffenheim, 4. m. K.

A refutation of the reflexions against inoculation, pu-
blished by D. RAST of Lyons; so far as they are
supported by calculations, drawn from the bills of
mortality in London, and his observations. With
a Persuasive to that Practice, deduced from the
success of the inoculating Hospital near London.

ANT. RELHAM, M.D. London, 4 mai.

GOTTFR. REYGER Tentamen florae Gedanen-
sis, methodo sexuali accommodatae, Dantisci, 8
Disquisitiones Plinianaë, in quibus de vtriusque
PLINII patria, rebus gestis, scriptis codicibus,
editionibus, atque interpretibus agitur. Tomus
primus, Auctore ANTON. IOSEPHO Comite a
Turre REZZONICO, Parmae.

10. BAPT. RICHARD diff. de variolarum extirpatione quaerenda primum; illique subnectenda variolarum infitione, Monspeli, 4.
- AUG. GOTTLIEB RICHTER diff. casus medicus intumescens et callosi pylori cum triplici hydrope. Resp. *Iac. Ioan. Pflug*, Göttingae, 4. c. tab. aen.
- GEO. GOTTLLOB RICHTER Progr. de ficcis et sobriis, Göttingae, 4
- Eiusd.* diff. inaug. Prisca Roma in medicos suos haud iniqua. Resp. *Aug. Gottlob Richter*, ibid. 4
- Eiusd.* Progr. de commodis senectutis, inprimis senili satietate vitae, ibid. 4
- RIOLAN *von der Erzeugung der Menschen*, 8
- 'Discorsi due sopra le fasce de' Bambini, del P. GIAMB. ROBERTI, Venezia, 8
- Elémens de l'art des accouchemens, augmentés des observations sur les accouchemens laborieux, a l'usage des Etudiens en Médecine et en Chirurgie, par feu I. G. ROEDERER, D. en M. traduits sur la dernière édition par M * * * av. fig. à Paris, 8
10. GEORG. ROEDERERI Opuscula medica sparsim prius edita, nunc demum collecta, aucta et recusa, Tom. I. Pars 1. 2. cum elogio ABR. GOTTH. KAESTNERI, in consensu Societ. Reg. scient. recitato, Göttingae, 4
- AUG. IOHANN RÖSELS *Insecten Belustigungen, ins Holländische übersezt, Harlem*, 4 mai. m. 56 Kupfer-tafeln.
- Abhandlung von gelehrten Landwirthen, abgefaßt von FRIEDR. MORIZ VON ROHR, Breslau*, 8
- Humanum genus, a venenis quotidianis liberatum; auctore Comite RONCALLI - PAROLINI, in Brescia.

Underrättelser om Barm- siukdomar och deras Bo-
te- medel: tilförene styckevis utgifne uti de
sma Almanachorna, nu samlade, tilökte och
förbättrade of NILS ROSEN VON ROSEN-
STEIN, Stockholm, 8

Dell'obedienza del Cavallo. Trattato di NICCOLO
ROSSELMINI, in Livorno, 4

LUDOV. ROUPPE, M. D. de morbis nauigantium
liber vnus: accedit obseruatio de effectu ex-
tracti cicutae Stoeckiani in cancro, Lugd. Ba-
tav. 8

Journal de Medecine, Chirurgie, Pharmacie, cet.
par M. A. ROUX. Janvier — Decembre 1764.
Tome 20. 21. à Paris, 8. c. tab. aen.

Materia medica, oder gründliche Abhandlung von den
drey Reichen der Natur, worinnen a'le in den Apo-
theken befindliche Medicamenta, Simplicia, Compo-
sita und Praeparata, mit ihren Eigenschaften, Nu-
tzen und Wirkungen, und in welcher Dosi solche
zu geben; nebst einer Einleitung, gegen alle Krank-
heiten und Zufälle ordentliche Recepte zu schreiben,
nach alphabetischer Ordnung in ein Systema ge-
bracht von IOH. FRIEDR. RÜBEL, M. D. Nürn-
berg, 8

Manuel d'Agriculture pour le Laboureur, pour le
Proprietaire, et pour le Gouvernement, conte-
nant les vrais et seuls moyens de faire prospé-
rer l'Agriculture, tant en France, que dans tous
les autres Etats, ou l'on cultive; avec la refuta-
tion de la nouvelle methode de M. THULL; par
M. DE LA SALLE DE L'ETANG, Seigneur de
Mayr, cet. à Paris, 8

Opuscula entomologica, quae iam instituta habet,
auspiciis Aug. et Pot. Daniae et Norwegiae Regis
FRIDERICI Quinti, proxime edenda indicit,
eorumque specimina quaedam exhibet IAC.

CHRISTIAN SCHAEFFER, (*latine et germanice*)
Ratisbonae, 4. c. tab. aen. viv. color. pictis.

Die Maurerbiene, in einer Rede beschrieben von IACOB CHRIST. SCHAEFFER, nebst 5 Kupfertafeln mit ausgemahlten Abbildungen, Regensburg, 4. (*Hunc Tractatum et reliquos omnes, qui de insectis edidit SCHAEFFERUS, in duo collegit volumina, iisque titulum praefixit*): IAC. CHRIST. SCHAEFFERS *Abhandlung von Insecten*, 1 und 2ter Band, Regenspurg, 4. m. 34 Kupfertafeln.

FRANC. SCHOENMETZEL *Progr. in quo usus for-
cipum in arte obstetricia disquiritur*, Heidelbergae, 4

Memoire sur les Oolithes par M. SCHMIDT, à Basle, 4

RALPH SHOMBERG'S *Treatise on the colica pictorum, or the dry bellyach*, London, 8

DAN. GOTTFR. SCHREBER *Progr. exhibens delineationem historiae scientiarum oeconomica-
rum, quatenus vt academicae considerandae sint*, Lipsiae, 4

*Eiusd. Sammlung verschiedener Schriften, welche in die
oekonomische Policey und Cameral-Wissenschaften einschlagen*, II. Theil, Halle, 8

*Eiusd. Anweisung, wie der Flug sand stehend, und dür-
re Sandfelder zu Wiesen zu machen*, Leipzig, 8

*Eiusd. Neue Sammlung verschiedener in die Cameral-
Wissenschaften einschlagender Abhandlungen und Ur-
kunden, auch anderer Nachrichten*, 6ter und 7der
Theil, Büxow und Wismar, 8. m. K.

FR. IOSEPH. WILH. SCHROEDER *von der phy-
sicalischen Theorie der Empfindungen, Schmerzen und
schmerzstillenden Mitteln, an den Hrn. D. I. P. EBER-
HARD, nebst einer Nachschrift*, Quedlinburg, 8

PHILIP. GEORG. SCHROEDER Progr. quod experimentorum, ad verio-rem cysticae bilis indolem explorandam captorum, Sectionem primam proponit, Goettingae, 4

Tal om den rätta alderdomens arnaende of DAY, SCHULTZ, Stockholm, 8

IO. HENR. SEYLER diff. inaugur. de praecipuis signis malignitatis in febribus, Halae, 4

LUCAS SICH1 de irritabilitate et sensibilitate partium corporis humani propositiones medico-chirurgicae, Pisae, 4

GEORG. FRID. SIGWART diff. inaug. experientia praxeos medicae magistra. Resp. Sam. Fridr. Kretschmar, Tubingae, 4

Eiusd. diff. inaug. de gonorrhoea virulenta, sine contagio nata. Resp. Io. Frid. Closs, ibid. 4

Eiusd. diff. inaug. exemplum verminosi non a vermibus epileptici. Resp. Ioseph. Schweikhart, ib. 4

Eiusd. diff. inaug. cystotomia lateralis Moreauiana noua, eademque receptis longe praestantior, quia omnino tutior. Resp. Car. Lud. Frid. Breyer, ibid. 4

IO. FRANC. SIMON de raro futurarum vsu theses anatomico chirurgicae. Resp. Iac. Nic. Arrachart, Paris, 4

WILLIAM SMELLIE, M. D. Collection of Cases and Observations in Midwifery; to illustrate his former Treatise, or first Volume on that Subject. The third Edition, London, 8 mai.

Eiusd. Collection of praeternatural Cases and Observations in Midwifery. Compleating the design of illustrating his First Volume, on that Subject. Vol. III. ibid, 8 mai.

Der Rosmarin medicinisch chymisch betrachtet von D. THYMIANA SOLIS, Budissin und Leipzig, 8

PET. LUDOLF. SPANGENBERG diff. inaug. de chorea Sancti Viti, Götting. 4

Herrn D. STAHL'S *medizinischer Hauptschlüssel oder gründliche Anleitung zur vernünftigen Cur aller innerlichen Krankheiten des menschlichen Leibes*, Leipzig, 4

Eiusd. Schriften von der Natur, Erzeugung, Bereitung und Nuzbarkeit des Salpeters, Berlin, 8

Miscellaneorum philosophicorum continuatio ad annum 1763, Auctore IOSEPHO STEPLING, Pragae.

De Kroynende Ziecktens der Nederlanders spruittende uit hunne Lands Gesteltheit en Lewenswyzen. Beschreven tot dienst der Landgenooten in't algemeen en tot heil der Lyders in't bezonder: Als mede tot nut voor de Zwangere en zoogende Vrouwen, en tot opkweeking der jonge Kinderen, door LEONARDUS STOCKE, M. D. t' Utrecht, 8 mai.

THEOPHIL. STOER diff. inaug. de emanatione mensium, Argent. 4

ZACHAR. STRANDBERG Oratio, om de fel somwid Chroniska sinkdemars botande begäs, Stockholm, 8

GERARDI L. B. VAN SWIETEN Commentaria in HERMANNI BOERHAAVE aphorismos de cognoscendis et curandis morbis. Tomus Quartus, Lugd. Bat. 4 mai.

Eiusd. Commentariorum in HERM. BOERHAAVE Aphorismos de cognoscendis et curandis morbis Tom. VII et VIII. Neapoli, 4

M. I. L. THENNS *Versuch einer neuen und deutlichen Erklärung der Kälte und ihrer Wirkungen*, Augsb. 8

Instructions familiares en forme d'Entretiens, sur les principaux objets, qui concernent la culture
Aaa 5 des

des terres, par M. THIERRIAT, Paris, 12 mai.

IOAN. MICH. THIERRY diff. inaug. de partu difficili a mala conformatione peluis, Arg. 4

Avis au Peuple sur sa santé, ou traité des maladies les plus fréquentes, par M. TISSOT nouv. edit. augm. à Paris, 12 Vol. III.

Raadgeving voor de Gezondheid van den gemeenen Man, van Landlieden, en alle die de Hulp van een bekwaam Genees of Heelmeester ontbeeren, of niet spoedig genoeg bekomen kunnen; Dienende tevens tot een nuttig Genees en Heelkundig Handboek voor Landheeren, Dorp Leeraaren, weltaadige Lieden, Dorp Heelmeester en alle die zig vit Menschenliefde of beroepshalven met het geneezen van zieken bemoeien. In't Fransch geschreven door den Heere TISSOT M. D. etc. Naar den tweeden Druk vertaald, met aantekeningen en invoegselen vermeerderd en verder naar de gesteldheid van ons Land geschikt door LAMBERTVS BIKKER M. D. cet. te Rotterdam. 8 mai.

L' Onanisme ou Essai sur les Maladies produites par la Masturbation, traduit du Latin de M. TISSOT, avec des Additions de l' Auteur. Troisième Edition considérablement augmentée, à Lausanne, 12 Lettre a M. ZIMMERMANN sur l' epidemie courante par M. TISSOT, ibid. 8

BALTH. LUDOV. TRALLES de methodo medendi SYDENHAMI, TISSOTI, aliorumque illustrum virorum in curatione variolarum pessimae indolis, infeliciter licet, dextre tamen adhibita, epistola apologetica ad Ill. V. ANTON DE HAEN, Vratislaviae. 8

IO. BARTHOLOM. TREMELIVS diff. inaug. sistens meditationes circa febrem malignam vni-

versalem,

verfalem, et corticis Peruuiani in metaftafes illius
efficaciam, recentibus denuo obferuationibus il-
luftratam, Argent. 4

*Der im fchönften Flor ftehende Blumengarten, oder
Abbildung der lieblichften Blumen von Tit. Herrn
D. CHRIST. IAC. TREW mit vielen Koften zu-
fammengetragen, auf deffen Genehmhaltung in Ku-
pfer geflochen und mit ihren natürlichen Farben vor-
geftellt, Nürnberg, fol. mai. Tab. 44-50.*

Dispensatorium pharmaceuticum vniuerfale, f. the-
faurus medicamentorum tam fimplicium, quam
compositorum, locupletiffimus, ex omnibus di-
fpenfatoriis, quotquot haberi potuerunt, per-
multisque aliis libris de materia medica ac reme-
diorum formulis, denique medicorum, tum vete-
rum, tum recentiorum operibus congeftus, dige-
ftus et variis obferuationibus practicis felectiori-
bus inftitutus, curante DAN. WILH. TRILLE-
RO, Tom. I. II. Francofurti ad Moen. 4 mai.
Vol. HI.

*Einfz. diff. inaug. de haemorrhoidum fluxu nunc
falutari, nunc noxio. Resp. Io, Simon Praeger,
Vitembergae, 4*

FRANCISC. TRIPODI diff. de aqua Leicenfis lacu-
ftri, Vindobonae, 8

LE VACHER FRANC. GUIL. de laefione aponeu-
rofeon, thefes anatomico chirurgicae. Resp.
Guil. Raym. Desnoues, Paris. 4

Dictionnaire raifonné, univerfal d'Hiftoire Natu-
relle; contenant l'Hiftoire des Animaux, des
Vegetaux et des Mineraux, et celle des Corps
celeftes, des Meteores et des autres principaux
Phenomenes de la Nature, avec l'Hiftoire et la
description des Drogues fimples, tirées de trois
regnes, et le detail de leurs ufages en Medecine,
dans l'economie domeftique et champetre, et
dans

dans les Arts et Metiers : par M. VALMONT DE
BOMARE, Tom. I- V. à Paris, 8 Vol. 5.

DAV. VASSE Quæst. med. an condimentum medi-
camentum sinapi. Resp. Phil. Querenet, Paris.
4. (*Prodiit iam ibidem eodem Praefide anno 1743.*
4 *sub titulo: an salubre condimentum sinapi.*
Resp. Claud. Bourdier del Amouliere.)

La Jurisprudence particuliere de la Chirurgie en
France, ou traité historique et iuridique des
Etablissmens, Reglemens, Discipline, Police,
Devoirs, Fonctions, Recompenses, Honneurs,
Droits, Privileges et Prerogatives des Sociétés
de Chirurgie et de leurs Suppots, avec les de-
voirs, fonctions et autorités des Juges a leur
egard; par M. VERDIER, à Alençon et à Paris,
12, Vol. 2

Observations et remarques de Chirurgie pratique,
precedées d'une nouvelle methode d'amputer,
par M. REMON DE VERMALLE, à Londres, 8
CHRIST. HENR. VOGEL Phaemo κυνόσοφος, siue
medicus canum peritus, Commentatio, Erf. 4

RUD. AUG. VOGEL diss. inaug. Definitiones ge-
nerum morborum. Resp. Godofr. Chph. Sten-
der, Goetting. 4

Eiusd. diss. inaug. sistens hydropis ascitis semiolo-
giam. Resp. Bern. Diet. Franc. Steinecke, ib. 4

Eiusd. diss. inaug. de analysi medicamentorum sim-
plicium chemica ad virtutes ipsorum determinan-
das hætenus perperam adhibita. Resp. Georg.
Christ. Witte, ibid. 4

Eiusd. diss. inaug. Herniarum communia attributa
et partitio. Resp. Andr. Gottfr. Zimmer, ib. 4

Eiusd. diss. inaug. de vitiligine. Resp. Ern. Lud.
Blanchardt, ibid. 4

Das Ste
IM M
IOAN.
sätz
Eiusd.
lian
Eiusd.
Ol. I
Eiusd.
cosi
Eiusd.
Ref
Eiusd.
ibid
Eiusd.
nen
Hu
Eiusd.
tur
Eiusd.
Re
Eiusd.
ha
Eiusd.
Io
Eiusd.
da
Eiusd.
li
Eiusd.
G
Eiusd.
g

Das Steinreich systematisch entworfen von IOH. ERN.
IMMAN. WALCH. *2ter Theil, Halle, 8 mai.*

IOAN. GOTTSCH. WALLERIUS *chymische Grund-*
sätze des Ackerbaues, Berlin, 8

Eiusd. diff. de aurifodina Adelfors. Resp. *Io. Col-*
liander, Upsaliae, 4

Eiusd. diff. Colles ad Uddeualliam conchacei. Resp.
Ol. Bruhn, ibid. 4

Eiusd. diff. de conuenientia macrocosmi et micro-
cosmi. Resp. *Laur. Carlmark, Holmiae, 4*

Eiusd. diff. de diuersis ignem producendi modis.
Resp. *Laur. Eckmark, Upsal. 4*

Eiusd. diff. de diuitiis in arena. Resp. *Chph. Borg,*
ibid. 4

Eiusd. diff. qua dubia quaedam, contra transmutatio-
nem aquarum mota, refelluntur. Resp. *Nicol.*
Hwalström, ib. 4

Eiusd. diff. de incongrua medicamentorum mix-
tura. Resp. *Io. Frip. Wertmüller, ib. 4*

Eiusd. diff. de indole historiae naturalis in genere.
Resp. *Laur. Lyth, ib. 4*

Eiusd. diff. de palingenesia. Resp. *Gerh. Rein-*
hard. Hoyer, ib. 4

Eiusd. diff. de quadruplici regno naturae. Resp.
Joseph Moeller, ib. 4

Eiusd. diff. de sacro igne. Resp. *Andr. Barwan-*
der, ib. 4

Eiusd. diff. de spiritu mundi. Resp. *Eric. Oest-*
ling, Holmiae, 4

Eiusd. diff. de statu aquae naturali. Resp. *Petr.*
Gravallius, Upsal. 4

Eiusd. diff. de terra salina sterili. Resp. *Petr. Ten-*
gren. ib. 4

IOAN. GOTTSCH. WALLERIUS diff. de virgula
diuinatoria. Resp. Petr. Ad. Ahlbom. Berlin, 4
Eiusd. diff. de vnguento nardino pretioso. Resp. Er.
I. Hufs, Upsal. 4

Tal om Rifsinge Sokn och thess tillstånd i fordna och
nu varande Tider, hallet of ANDR. WANGEL,
Stockholm. 4

ENRICO WANTON Viaggi alle terre incognite au-
strali, et ai regni delle Scimie de' Cinocefali nuo-
vamente tradotti da un Ms. Inglese. Tom 4. Ve-
netiis, 8 c. tab. aen.

CHPH. WEBER M. D. Obseruationum medicarum
fasciculus primus, Cellis, 8

D. CHRIST. WEISBACHS *wahrhafte und gründli-
che Cur aller Krankheiten, 9te Auflage, Frankf.
und Leipzig*, 8

IO. NIC. WEISIUS diff. de causis, cur humanum
corpus e materia valde corruptibili sit compo-
situm. Resp. Io. Lud. Dietrichs, Altorf. 4

*Natürliche Ursachen der Hitze im Jahr 1763 im Au-
gust, aus der neuesten Physic bewiesen von I. G. W**
(WERENBERG,) Hamburg*, 8

*Meteorologie oder Anfangsgründe zu Berechnung und
Wissenschaft der Witterung etc. von W***, Braun-
schweig*, 8

PAUL GOTTLIEB WERLHOF obseruationes de febr-
bus, Venetiis, 8

IAC. WERNISCHEK tractatus physicam astrorum
notitiam ex principiis mechanicae proponens,
Viennae, 8

Eiusd. Genera plantarum ad facilius consequendam
earum notitiam, secundum numerum laciniarum
corollae disposita, Vindobonae, 8

ANDR. WESTPHAL diff. inaug. de structura mam-
marum sexus sequioris, nuperrimis obseruatio-
nibus et experimentis superstructa. Resp. Al-
xand.

xand. Bernhard. Kölpin, Gryphisw. 4. c. tab. aen.

ANDR. WESTPHAL Progr. de materia lactis, Gryphisw. 4

Eiusd. diss. inaug. de angina. Resp. Car. Frid. Müller, ib. 4

Eiusd. diss. inaug. de animi deliquiis. Resp. Christ. Sigism. Voigt, ib. 4

Eiusd. diss. inaug. de limitandis laudibus ipecacuanhae ad curandam dysenteriam. Resp. Ern. Henr. Bories, ib. 4

IOAN. ERN. BASIL. WIDEBURG. diss. exhibens examen virium machinarum mechanicarum geometricum et physicum. Resp. M. Io. Laurent. Boeckmann, Ienae, 4

HENR. CHRIST. DANIEL WILCKE diss. inaug. sistens obseruationes medico-practicas, Gryphiswald, 4

Eiusd. diss. de vsu systematis sexualis. Resp. Henr. Alexand. Rosenthal, ibid. 4

De angina infantum in patria recentioribus annis obseruata. Auctore DANIELE WILKE, Upsal. 8

Tal om Magneten of IOHANN CARL WILKE, Stockholm. 8

I. B. WINSLOW exposition anatomique du corps humain. Vol. VI. Neapoli, 4 c. tab. aen.

IO. MICH. HUBERT WIRTZ. diss. inaug. de vnguento fusco FELICIS WÜRTZII, Altorf. 4

I. L. WÖLLNERS Unterricht zu einer kleinen, aber auserlesenen oekonomischen Bibliothek; bestehend in einer Anzeige der besten oekonomischen Bücher und derer vornehmsten in größern Werken zerstreuet befindlichen Abhandlungen über alle Theile der Landwirthschaft. Erster Band, Berlin, 8

Theorie von der Generation, in zwei Abhandlungen, erklärt und bewiesen von CASPAR FRIDR. WOLF, Berlin, 8

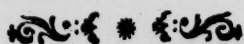
10. ANTON DE WOLTTER Oratio, de vtilitate artis chemiae ad rempublicam ipsumque principem redundante, Monachii, 4
- HENR. AVG. WRISBERG diff. inaug. sistens descriptionem anatomicam embryonis, observationibus illustratam, Götting. 4 c. tab. aen.
- ANT. ZANON Lettere dell' Agricoltura, dell' Arte, et del Commercio. Vol. III. P. I. 2. Vol. IV. in Venezia.
- 10H. CHRIST. BERNH. ZEIDLERs *gründlicher Beweis, daß in dem allerstärksten acido die allergrößte Medicin verborgen, so einzig und allein das Hauptstück der Medicinæ vniuersalis seyn kann, nebst beygefügter Diaet und Praxi practicata, Ien.* 4
10. ERN. ZEIER Progr. Mistionum metallicarum examen mathematicum, Witteberg. 4
- Tal om en Suensk Soldats föda i tält; hallit för Kongl. Vetensk. Akademien d. 2. Maii 1764 af PEHR ZETZEL, Stockholm. 8 mai.
- SIM. ZIEBELIN diff. inaug. de saponibus medicis natiuis, ex triplici naturae regno petitis, eorumque a chemicis differentia, principiis, indole ac vsu in medicina, Lugd. Batau. 4
- 10H. GEORG ZIMMERMANN *von der Erfahrung in der Arzneykunst, 2ter Th. Zürich,* 8
- 10H. ERIDR. ZÜCKERTS *medizinische und moralische Abhandlung von den Leidenschaften, Berlin, 8 Eiusd. Unterricht für rechtschaffene Eltern zur diaetischen Pflege ihrer Säuglinge, ibid.* 8
10. GEORG ZUCKERBÜHLER diff. inaug. demetastasi morborum, Basileae, 4

*** * ***

Contenta in hac parte:

I. Histoire et Memoires de l'Acad. Roy. des sciences. à Paris Année 1760.	pag. 579
II. HILL the vegetable system Vol. VII. VIII. IX.	601
III. LUDWIG methodus doctrinae medicae vniuersae	610
IV. PLENCK methodus noua et facilis argentum viuum aegris, venerea labe infectis, exhibendi	623
V. LE MONNIER an cancer exulceratus cicutam elu- dat?	626
VI. Histoire de l'Acad. Roy. des sciences et belles lettres Année 1758.	628
VII. LEDERMÜLLERS <i>Vorstellung einer sehr kleinen Win- serknospe des Hippocastani</i> cet.	639
VIII. EIUSDEM <i>physicalisch - microscopische Beschreibung des Kornes oder Rockens</i> cet.	641
IX. EIUSDEM <i>Vorstellung und Zergliederung einer angeb- lichen Pflanze des Staudens - Sieck - oder Gerstenkorns</i>	643
X. LORRY de melancholia et morbis melancholicis Tom. I.	644
XI. DE HAEN Rationes medendi Pars IX. et X.	669
XII. MARTIN Tal om Nervers allmänna Egenskaper i Manniskans kropp cet.	682
XIII. SCHULTZ Tal om den rätta Alderdomens ärnaen- de cet.	
XIX. WETSCH Diff. examen aquae acidulae Pinkenfel- denlis sistens	691
XV. Noua physico medica	693
XVI. Memoria WERLHOFII	703
XVII. Continuatio indicis scriptorum physico - medicorum, quae anno 1764. prodierunt	711

I N D E X.

A.

- A**bdominalis vulneris sympto-
mata et curatio. 400. ab-
dominalium viscerum situs
peruersus, caussa morborum
669 seq.
- Abdominis contusionis effectus
91. inflationis praeternatura-
lis diuersae caussae 634 seqq.
- Abortus distinctio et caussae 329.
eum praecauendi auxilia ib.
- Abscessus, post variolas conflu-
entes exortos, citius aperiendi
necessitas 82 seq.
- Acura, planta hybrida 38
- Adansonia, arborum genus 17
- Aegagropile quid? 480 seq.
examen microscopicum 32
- Aepinus, J. V. Th. societatis
oeconomicae Petropolitanae
membrum 177
- Aeris fixi natura et proprietates
337 seqq. 348 seq. fixi et
atmosphærici differentia 348
sq. nimis humidi dispositio
putredinosa 340
- Aetatum contemplatio physiolo-
gica 281 seqq.
- Aggregatarum plantarum classis
et ordines 35 seqq.
- Agnus monstrosus 89. biceps 159
- Agrostana, plantarum genus 38
- d'Ailhaud pulueris effectus no-
xius 79 seq.
- Alcali caustici virtus lithontri-
ptica 347 seq. salis commu-
nis effectus in regulum anti-
monii 628. alcalinorum vo-
latilium vsus in febre pete-
chiali 52. in paralyti 73 seq.
- Alce, animal 475 seqq.
- Alkekengi vsus in calculo 610
- Alimenta inter se inuicem mixta,
circa haec experimenta 337
seqq.
- Allantois 264
- Allii virtus anthelmintica 524
- Alni cultura 207
- Alsatiae bitumen 637 seq.
- Aluminis crystallorum figura 597.
basis, circa huius naturam ex-
perimenta 595 seq.
- Alyssi species 425
- Aman, professor Holmienst. 554
- Amauroseos curatio 90
- Amnios membrana 263. amni
liquor, vnde oriatur 351. hu-
ius vsus 263
- Amphibiorum triplex genus 506
- Anatis mollissimae historia natu-
ralis 165 seqq.
- Anatomicae obseruationes 391
seq. 581 seq.
- Anatomico practicae obseruatio-
nes 634 seqq.
- Anatomici inuentoris officium
616 seq.
- Andromedae poliifoliae vsus in
rheumatismo 609
- Aneurysma, huius diagnosi du-
bia 670. aortae 582
- Anginae curatio 57
- Ani fistula, de hac monita 300.
procidentia penes infantes
513. prolapsus a retentione
vrinae 73
- Animae sedes 684
- Animalcula spermatica 351 seq.
eadem negantur 330
- Anima

Animale regnum, inter hoc et vegetabile analogia	636 seq.	Armadillus Americanus; animal	305	
Animalis noui ortus	255 seqq.	Arnaud, George, Instructions simples et aisées sur les mala- dies de l' Urethre et de la ves- sie	433	
Animalium distinctio ratione se- xus 251. coitus 252. lon- gaeuitas varia	289	Arnicae vsus in paralyfi	138	
Animi commotionis effectus	107	Arsenici albi crystallini effectus tristes eorumque curatio	674	
Anodynorum actio et vis anti- spasmodica	419	Arteriarum in foetu ortus et in- crementum	268 seq.	
Anonae species	247	Arthritidis causa et progressus	104 seq. curatio 112. vagae curatio	45
Anthelmiae virtus contra ver- mes	49	Articulatio ossis femoris praeter- naturalis in fele obseruata	582 seq.	
Antherarum pulueris ortus	491.	Ascania, plantae genus	469	
vsus	492	Ascarides, contra hos remedia	523	
Antimonii butyrum solidum 8. regulus, cum hoc experi- menta	628	Asthma neruofum 109. asthma- te defuncti sectio	319	
Antisepticorum relatiua actio agendique modus	340 seq.	Astruc, I. Traité des Maladies des femmes, T. V et VI.	350	
Antispasmodicorum remediorum natura 412 414. agendi mo- dus 414 seq. species 416 seqq.	421 seq.	Atrophia neruosa	109	
vsus	421 seq.	Auditus mechanismus	360 seqq.	
Aortae aneurysma	582	Auium longaeuitas	289	
Aphtharum causa 153. curatio	153 514	Aureae massae explorationem docimasticam instituendi noua methodus 599. auri lamellae et grana in fluuio Ariega	14	
Aqua, quatenus comprimi possit	320 seq.	Auripigmenti vsus noxius	138	
Arabis bellidifolia	249	Auris morbus singularis 85 ex- terioris fabrica et vsus	361 seq.	
L' Archeueque Petr. acad. scient. Holmiensis membrum	701	Auriuillius, Sam. obiit	370	
Ardesia, circa hanc obseruatio- nes	589	Aurora borealis 202. huius al- titude	206. 210 seq.	
Argenteae massae explorationem docimasticam instituendi mo- dus	599	Avtochiriae in suspensis signa	27	
Argenti a vilioribus metallis se- parandi modo faciliiori prae- mium expositum 545. mine- rae lamellosae Clausthaliensis examen chemicum	630 seqq.	B.		
Aristolochiae species	246 seq.	Babiroussa, animal	484	
trilobatae vsus medicus	208 sq.	Baker, Georg. de catarrho et de dysenteria Londinensi epide- micis vtrisque a. 1762. li- bellus	141	
		Bbb 2	Bal-	

- Baldinger, Ern. Godofr. med. theoret. Prof. P. ord. Ienensis 369. 554
- Baobab, arborum genus 17
- Bartraam, Io. iussu regis Angliae iter in Americae prouincias instituit 178
- Bauaricae acad. elector. scient. thes. et praem. ad ann. 1767 et 1768 545 seq.
- Baumer, Io. Wilh. *Naturgeschichte des Mineralreichs 2tes Buch* 408
- Bechers, Dau. *Neue Abhandlung vom Carlsbad 1ter Th.* 454
- Beillac morbus 120
- Beireis, Gottfr. Chph. consiliarius aulicus Ducis Brunsvicensis 369
- Belemnitarum origo et formatio 304. a lapidibus iudaicis differentia ib.
- Belladonnae vis venenata eiusque antidorum 611
- Beltz, Urban. Nathan. *Abhandlung vom Schalle* 359
- Beownrigg, Guil. a societ. reg. scient. Lond. praemium accepit 176
- Bergman, Thorbern, chemiae et metallurgiae Prof. Ups. 369
- Bezoar lapidis origo et differentia 480 seqq.
- Bilis atra, causa melancholiae 654 seqq. ab eadem mota oriundi effectus 668. cystica, de hac experimenta 293. huius effectus et natura ib. sq.
- Bitumen Alsatiae 637 seq.
- de Boissien, B. C. ab acad. scient. Lugdunensi praemium accepit 549. etiam ab acad. Diuionensi praemium reportauit 550
- a Bona, Io. tractatus de scorbuto 154
- Bordenaue, ab acad. Diuionensi praemium accepit 550
- Bose Adolph. Iulian. Prof. med. extraord. Witeberg. 702
- Botanicae elementa 442. animaduersiones 422 seqq. 245 seqq. 451. observationes microscopio factae 494 seqq. botanica historia 452. 468 seq. botanicam methodum condendi ratio 447. 460 sq. huius nouum schema 449
- Boum luis contagium exemplo illustratum 200
- Bourgelat scholam rei veterinariae Lugduni condidit 368
- Bractea, folii species 443
- Brauer, Andv. ab acad. scient. Theodoro Palatina praemium accepit 365
- Breuchel Phil. Iac. ab acad. scient. Theodor. Palatina praemium accepit 365
- Brocklesby, Rich. oeconomical and medical obseruations 43
- Bromelia humilis 244
- Brugmanni, Anton. tentamina philosophica de materia magnetica 438
- Brünnich, Morten Thraue entomologia 431. ornithologia borealis 432. *natürliche Historie des Eidevovels* 165
- Bubalus, animal 482
- Buonis species, Tipa 121
- Buonsolazzo, Franc. academiae Florentinae degli Spontanei auctor 177
- Burdigalensis acad. thes. et praem. ad ann. 1768 et 1769 550 seq. 202
- Buxi cultura 202

C.

Cabiai, animal 485 seq.
 Caesarea sectio, eam instituendi
 tempus et vsus 330 seq. huius
 inuentor 332
 Calcis viuae virtus soluens 346.
 circa hanc experimenta ib. seq.
 virtus lithontriptica 347 seq.
 antarthritica 348. aquae vir-
 tus antiseptica 341. vsus in
 arthritide 112
 Calculus biliaris 401. vaginae
 vteri 301. in hernia vesicae
 vrinariae repertus 306. cal-
 culi plures renum et vesicae in
 cadauere reperti 393. calcu-
 li in infantibus curatio 515
 Calor corporis humani, de hoc
 obseruationes thermometricae
 213 seqq. febrilis, huius caus-
 sa 66
 Campanulae species noua 609
 Camphorae vsus 64
 Cancer morbus, an a neruorum
 vitio? 687. nasi, cicuta cura-
 tus 93. oculi 389. mamma-
 rum, huius species singularis
 358. cancroli tumoris extir-
 patio 76
 Candela, de his experimen-
 ta 201
 Cangiamila, Franc. Eman. em-
 bryologia sacra 328
 Capitis laesio singularis 403 seq.
 vulnus 391
 Cappel, Guil. Frid. Prof. med. ord.
 Helmstadiensis 178
 Capra, huius variae species
 477 seq. syluestris Africana
 Grimmii 483
 Capfici frutescentis vsus in hy-
 drope 609 seq.
 Capybara Brasil. 485 seq.

Carbunculus, contra hunc reme-
 dium 395
 Caries maxillae inferioris 394
 Carolinarum thermarum disquisi-
 tio physico chemica 454 seqq.
 calor 455. odor et sapor ibid.
 acidum minerale 456. spiri-
 tus mineralis 456 seq. analy-
 sis chemica 457 seqq. ferrum
 iis inest 459
 Cartilaginis fabrica et forma-
 tio 271
 Catalepsis, quid? 91. de hac ob-
 seruationes 91 seq.
 Catarrhacta, nouum auium ge-
 nus 432
 Catarrhi epidemici historia 141.
 symptomata et curatio 142
 Cauendish, Henr. a societ. reg.
 scient. Londin. praemium acce-
 pit 176
 Celsi, Aur. Corn. de medicina li-
 bri octo Edit. Krausii 426
 Cerebrum, in eius substantia glo-
 bus plumbeus, per duos annos
 relictus, mortis causa 94. ce-
 rebri medullae substantia va-
 sculosa 683
 Ceruus rangifer 475 seq.
 Cespitis bituminosi vsus ad agge-
 res 211. cespitem subterra-
 neorum fodina 21
 Chaerophylli virtus 137
 Chambon, ab acad. reg. chirurg.
 Paris. praemium accepit 549
 de Chanualon, Thibault, Voyage
 a la Martinique 115
 Charpentier, Io. Frid. Guil. Fri-
 bergensis acad. metallorum et
 fodinarum Prof. 171
 Chemicarum obseruationes 8
 Chirurgia completa 237
 Cholerae curatio 388
 Bbb 3 Chopart,

Chopart, ab acad. reg. chirurg.		nes 675 seqq. eius causae,	
Parif. praemium reportauit	549	sympetomata et curatio	677 sq.
Chorion	262	Colli vulnus	390
Cicadae noua species	305.	Colostratio, mammae morbus	357
rica septentrionalis	307	Conceptionis theoria	351 seq. ani-
Cicutae extracta diuerfa, de his		malis ratio	251 seqq. vegeta-
obferuationes	314.	bilis	492
in cancro	93. 128.	Conchyliorum analogia cum tu-	
in tumoribus		bulis vermicularibus	590 seq.
et vlcere fcrrophulofa	94.	Condoma, animal	482
vis refoluens in morbis glandula-		Confpicillis conficiendis aprae	
rum	398 seq.	materiei inueniendae prae-	
effectus in fcir-		mum expofitum	173 seq. 548
rho et cancro vlcerato vel nul-		Conuulfiones infantum, harum	
lus, vel noxiu	626 seq.	cauffa et curatio	515. perio-
Cimicis cuiusdam fingularia	199	dicae	391. conuulfiui morbi
	seq.	curatio	90. infultus ende-
Clagenfurtenfis fociet. caefar. reg.		mii	107
agricult. et fcient. thef. et praem.		Copal, gummi hiftorice et chemi-	
ad ann 1768.	696	ce difquifitum	632 feqq.
Clauiculae fractura complica-		Coralliorum analogia cum tubu-	
ta	392	lis vermicularibus	590 feqq.
Clerk, Car. obitus	178	Cordis inflammatio vera	160. ir-
Coccolobae fpecies	248	ritabilitas vnde?	673. mor-
Cocci Polonici, natura et vfus tin-		bus fingularis	581. fenfibili-
ctorius	311 feqq.	tas probata	582. vfus in foe-
Cochlearum coitus	200	tu	268
Coeliaci fluxus fpecies et cura-		Corine, gazellae fpecies	479. 481
tio	516	Cornelia, nouum plantae ge-	
Coendu, animal	487	nus	423
Coffeae arboris pediculi	31.	Corporis humani maioris et mi-	
antherarum puluis, microfcopio		noris incrementi ratio	283 feqq.
obferuatus	31	ftatura	284. decrementi caul-
Cohaefio corporum vnde pen-		fae	287. calor, de hoc obfer-
deat	337	uationes thermometricae	213
Coitus animalium	252	feqq.	
Colchici oxymellis effectus	403	Corporum cohaefio vnde pen-	
Colica purgantibus fublata	93.	deat	337
metallica, huius curatio	76 feqq.	Coudous animal	483 feqq.
pictorum	88.	Cranii vulnerum recentium cu-	
colicae fpecies		ratio, de hac experimen-	
neruofa	120.	ta	593 feqq.
pictorum cafus	400.		Crantz,
fpecies colicae pictorum			
fimilis	72.		
pictorum vegeta-			
bilis curatio	80 feqq. 83 feqq. 86 feqq.		
pictorum, de hac obferuatio-			

Crantz, Henr. Io. Nepom. materia
medica et chirurgica Tom. I.
II. III. 135. institutiones rei
herbariae T. I. II. 460
Cuprum a ferro separandi mo-
dus 207
Cuscutae plantula feminalis 609
Cyprini species 131
Cystotomia lateralis Moreauiana
150 seq. huius praerogati-
ua 151
Cytisi Caian vsus 246

D.

Dalby, Ioseph, the virtues of
Cinnaber and Musk against the
Bite of a mad Dog 295
Daniae rex Hafniensi societati
scient. pecuniae summam ad
praemia distribuenda dona-
uit 553 sq.
David, Recherches sur la manie-
re d'agir de la Saignée 223
Dekker, societ. scient. Harlem.
socius 547
Dentitionem difficilem praeuer-
tendi modus 514
Dentium ortus et eruptio in in-
fantibus 283
Diaboli marini descriptio 397 seq.
Diapensiae Helueticae character
244
Diarrhoeae infantilis varia gene-
ra 516
Diuionenses acad. scient. praemia
aucta 176
Doctoris medici dexteritas et offi-
cium 615 seq.
van Doeveren, Gualth. specimen
observationum academicarum
159

le Dran, Henr. François, Consul-
tations sur les maladies, qui
sont du ressort de la Chirur-
gie 298
Dulcamarae effectus salutare 399
effectus et virtus contra virus
scorbuticum 6. eam propinan-
di modus ibid.
Dysenteria, de hac obseruationes
60. huius causae 61. cura-
tio ib. sq. 67. castrensis curatio
52. Londini epidemica 143.
huius symptomata et curatio
143 sq. ea defuncti cadaueris
sectio 145 sq.

E.

Eclampsiae infantum causa et cu-
ratio 515
Ehretia dubia, noua species 248
Electricitas, circa hanc experi-
menta 18. 310. tempestatum
caute indaganda 220 sq. ele-
ctricitatis index emendatus 221
seq. electrici repulsus ra-
tio 441
Eller, Io. Theod. vollständige Chi-
rurgie 237
Embryologia sacra 328
Embryonis primaeui mollities et
incrementum 254. partium
conformatio 266 sqq.
Emeticorum vsus in amaurosi 90.
in febre petechiali 48
Empyematis operatio neglecta 75
Enterocoele cum gangraena 393
Entomologia systematica 431
Equiseti palustris foetor 210
Equorum morbus mucosus 13 seq.
Erucae, arbores Americae septen-
trionalis infestantes, 204
Eruditorum sanitas et morbi 23
seqq.
Erysipe-

Erysipelas, aquam viridem exsudan-
dans 396
Esculus *vid.* Hippocastanus.
Euler, Alb. societ. oeconomicae
Petropolitanae membrum 177
Euler, Car. ab imperatr. Russ. me-
dicus aulicus factus 178
Eulerus, Leonh. societ. oeconom.
Petropolitanae membrum 177
Evonymi Europaei usus 210

F.

Falk, itineris per Russiam insti-
tuendi comes 553
Fauna insectorum Fridrichsdali-
na 297
Febris caussa 233 seq. biliosae
castrensis symptomata et cura-
tio 46 seq. carcerum de hac
obseruationes 62 seq. lactea,
de hac obseruationes 356. 388.
petechialis symptomata et cu-
ratio 47 seq. 51 seq. ex quoti-
diana continua putrida 363.
scarlatinae historia et curatio
526 seq. tertiana cum pyra-
lismo insigni 396. variolosae
curatio 517. febrium inter-
mittentium caussa 234. cu-
ratio 54. 234. earundem apud
infantes effectus et curatio
521 seq. remittentium et in-
termittentium castrensium caus-
sae et curatio 59 seq. febrium
vehementiorum caussa in virili
aetate 689
Fermentationis effectus 337 seqq.
Fermin, Philippe. *Traité des ma-
ladies les plus frequentes a Su-
rinam et des remedes a les
guerir* 119

Ferrum a cupro separandi modus
207
Fibrae muscularis in doles 412 seq.
affectiones morbosae 415
Fistula laryngis 394
Flora Danica Vol. I. et II. 217.
Gedanensis tentamen 509.
monspeliaca 95 seqq.
Florentiis academia agriculturae
(Georgo fili) constituta 366.
academia degli Spontanei con-
stituta 177
Florum differentiae et partes
444 seq.
Fluidorum compressibilitas 320
seq.
Foeminae cur citius crescere de-
sinant maribus 284
Foetus primordia 258 seqq. in
vtero situs 161 seq. 353. nu-
tritio in vtero materno 265.
353 seq. incrementum 272 seq.
353 seq. vitae initia 262 seq.
partium paulatina conformatio
266 seqq. huius causae 269
seq. an in vtero respiret?
331. num in vagina respiret?
275. in statum infantis trans-
euntis mutationes 281 seq. cu-
ra post partum 279 seq. hu-
mani monstrosi 159. 203. 582
Foliorum in plantis differentia
443
Fontana, Felix, *dei Moti dell'
Iride* 532
Fracassini, Ant. opuscula physio-
logico-pathologica 152
Franklin, Beni. societ. reg. scient.
Goetting. socius 175
Fribergae academia metallorum
et fodinarum condita 170 seqq.
Frigoris effectus in Bothnia occi-
dentali 196 seq.
Frumen-

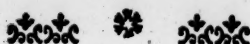

Frumentorum grana erodens in-
sectum, contra hoc remedia
19 seq. frumenti Turcici
morbus 594 seq.
Frys, Nicol. Christ. academ. scient.
Holmientis membrum 701
Fugazzo, Clodoaldo, academiae
Florentinae degli Spontanei
auctor 177
Fulguris effectus varii 317. eius
damna auertendi modus 317.
320
Fulminis effectus singulares 317
seq. 320. 588 seqq.
Funiculus vmbilicalis 264

G.

Gaertner, Prof. histor. naturalis
Petropoli substitutus 553
Ganglii semilunaris quinti paris
neruorum s. Gasseriani descri-
ptio 530 seq. gangliorum vsus
in neruis 315
Gazellae, harum species 478 seqq.
Gedanensis societ. natur. indagat.
thes. et praem. ad ann. 1769.
699
Gellert, Christ. Ehregott, Friber-
gensis academiae metallorum
et fodinarum Prof. 171
Gemellorum causae 280
Generationis theoria 351 seq.
de hac hypotheses 255 seqq.
Genistae seminum vsus in calculo
138
Genitalium partium masculina-
rum mala conformatio 11
Germinis plantarum disquisitio
microscopica 492 seq.
Geus Matth. praemium a socie-
tate scient. Harlemensi acce-
pit 695

Girardeau, ab acad. reg. chirurg.
Parisi. praemium accepit 549
von Gleichen, Willh. Frid. *das*
neueste aus dem Reiche der Pflan-
zen 489
Gmelin, imperatricis Russorum
iussu iter per Russiam instituet
552 seq.
Gmelini, Philip. Freder. obitus
702
Gobionis piscis species 131
Godar, Guillaume Lambert, Diff.
sur la nature, la maniere d'agir
les especes et les usages des
antispasmodiques 412. idem
ab acad. Divionensi praemium
reportauit 550
Gonorrhoeae distinctio 434. ma-
lignae in foeminis sedes 434
seq. differentia a fluore albo
ib. benignae causa 69
Gottingensis societ. reg. scient.
thes. et praem. ad ann. 1767
175. ad ann. 1769 697
Gouan, Ant. flora Monspelica
95. Prof. botan. et inspector
horti regii Monspeffulani 554
Grauiditatis theoria 353 seq.
signa 276
Grimmia capra L. 483
Guaiaci decocti vsus in morbo
venereo 405 seq.
Guib, animal 482
Gummi arabici coniunctio cum
mercurio 623. affinitas cum
muco animali 624. copal hi-
storice et chemice disquisitum
632 seqq.
Gyllenstaedt, itineris, per Rus-
siam instituendi comes 553
Gymnoti, piscis, percussio ele-
frica, dubia 580
Bbb 5 Gyön-

Gyöngyössi, Paul. ab imperatr.
Russ. medicus aulicus factus
178

H.

Haemorrhagia narium menstrua 397
Haemorrhoidum recenter tumi-
darum curatio 531 seq.
de Haen, Ant. rationis medendi
in nosocomio practico Pars IX.
et X. 669
Hafnienfis societ. reg. scient. thes.
et praem. ad ann. 1769. 697
de Haller, Alb. elementa phy-
siologiae corporis humani
Tom. VIII. P. I. II. 251
du Hamel du Monceau, acad.
reg. Holmienst. focius 555
Harduini, Petr. animaduersionum
botanicarum specimen II. 422
Harlemensis societ. scient. thes.
et praem. ad ann. 1768 et 1769
547. ad ann. 1770 695
Hartmann, Io. Frid. *Anmerkun-*
gen über die nöthige Achtsam-
keit bey Erforschung der Ge-
witterelektricität 220. acad.
imperial. nat. curios. focius
555
Hausmann, Christ. acidularum
Sulzbacensium historia et ana-
lysis 146
Hætica febris, lacte curata 401
de Heinitz, Frid. Ant. Friber-
gensis academiae metallorum
et fodinarum praefes 171
Hemeralopia 74
Hepatis morbus a calculo biliario
401. **vulnus eiusque sympto-**
mata 400

Heracleum angustifolium 243
Hernia inguinalis gangraenosa
curata 387. **incarcerata gan-**
graenosa, vi naturae curata 91.
vesicae vrinariae 306. **her-**
niae cruralis cum gangraena
casus 89. **incarceratae sanatio**
388 seq. **cum gangraena caussa**
singularis 398
Herpetis species 121
Hills, John, **vegetable System**
Vol. V. VI. 34. Vol. VII.
VIII. et IX. 601
Hippocastani gemma hybernalis,
microscopio disquisita 639 seq.
Hippopotamus, animal 473 seq.
Hirsch, Ant. Balth. Raym. Diff.
paris quinti nervorum encephali
disquisitio anatomica 530
Hirudinum vsus medicus 292.
vsus in haemorrhoidibus ne-
gatur 532
Histoire et Memoires de l'acade-
mie royale des sciences année
1760. 579. année 1761. 3.
histoire de l'academie royale
des sciences et belles lettres a
Berlin année 1758. 628. hi-
storie naturelle generale et
particuliere avec la description
du Cabinet du Roi Tome XII.
471
Hochenwartia, plantae genus
469
Holmienstis acad. reg. scient. thes.
et praem. aucta ad ann. 1768.
701
Home, Franc. principia medici-
nae 65
Homicidii signa in suspensis. 27
Hompeck, Anton. Abhandlung
von der electrischen Abstoßung
441
ab Hum.

ab Humboldt
ergo ha-
tumidae
Homeri fra-
Hummelau
praemio

Hydrocephalus
et curati-
Hydrophobia
tra eand-
Hydrops,
eius spec-
seq. e-
634 seq.
extraus-
choliae
pectoris
bia,

Hyemis e-
dentali
Hyoscyamus
xius
Hypocho-
causae

Hysterici
102 seq.
Hystrix,
ricanus

Iacquin,
tio stirp-
sis 241
nicarun-
Iaculator
ctum f-
Iantke,
Ibex, an-
Isteri inf-

ab Humbourg, Io. Nepom. Diff.
ergo haemorrhoidi recenter
tumidae sectio, non hirudo 531
Humeri fractura 395
Hummelauer, ab Imperatrice
praemio magno donatus est
369
Hydrocephali origo, differentia
et curatio 528 seq.
Hydrophobiae curatio 114. con-
tra eandem remedium 295 seq.
Hydrops, de hoc observatio 92.
eius species 70. saccatus 401
seq. eodem defuncti sectio
634 seq. spurius a sanguine
extrausato 396 seq. melan-
choliae accedens 652. 667.
pectoris, huius diagnosi du-
bia, 670
Hyemis effectus in Bothnia occi-
dentali 196 seq.
Hysocyami seminum effectus no-
xius 72 seq.
Hypochondriaci mali sedes et
causae 102 seqq. curatio III
seqq.
Hysterici mali sedes et causae
102 seqq. curatio III seqq.
Hystrix, animal 486 seq. Ame-
ricanus 487

I.

Iacquin, Nic. Ioseph. enumera-
tio stirpium agri Vindobonen-
sis 241. observationum bota-
nicarum Pars I 245
Iaculator, piscis, quomodo vi-
ctum sibi parat 310
Iantke, Io. Iac. obiit 554
Ibex, animal 477
Isteri infantilis causae et curatio
527 seq.

Ileus morbus, de huius curatio-
ne experimenta 673 seq. eo-
dem demortuae sectio 160
Incubi causa III
Inediae casus singularis 4. 7
Infantium contemplatio physio-
logica 281 seqq. diaeta, causa
longaeuitatis 688 seq. morbi
511. 513 seqq. horum distin-
ctio 152 seq. infantes neona-
tos, mortuos vivos, in vitam re-
vocandi auxilia 332
Inflammatorii morbi, de his ob-
servaciones 56 seq. aetati vi-
rili solennes 689
Inoculatio variolarum defensa
410 seq. 518 seq. contra ean-
dem monita 674 seq. huius
historia, successus et methodus
in Scotia 229 seqq. utilitas
ex indicibus natorum mortuo-
rumque probata 587 seq. cum
eadem alii morbi non commu-
cantur 232. hanc infectio na-
turalis non sequitur 232. ean-
dem concomitantia sympto-
mata 232 seq.
Infantia quid? 665. eius pro-
gnosis 667
Insecta agri Fridrichsdalensis 297.
insectum frumentorum, grana
erodens, contra hoc remedium
19 seq.
Infusio variolarum vid. Inoculatio.
Intertriginis curatio 513
Intestini ilei singularis carcera-
tio 160. recti gangraena 74.
portio per anum reiecta 404.
intestinatorum inuaginatio 636.
inflammatio, de hac observa-
tiones 58. 62. situs praeter-
naturalis morborum causa 160
Inuentor

Innentor medicus 616. anatomo-
micus ib. seq.
Iridis oculi motus causa 532 seqq.
status naturalis 534. motus
eius est voluntarius 534 seq.
Irritabilitas partium, de hac ex-
perimenta 163. contra ean-
dem observationes 672 seq.
Irritantium actio et virtus anti-
spasmodica 419 seq.
Iuglandis foliorum vis discutiens
137
Iulien, ab acad. scient. Lugdu-
nensi praeium, reportavit.
549 seq.
Iunci nouae species 243
Iuniperi specifica virtus contra
variolas 230

K.

Kamtschadaliae descriptio 498
seqq. historia naturalis 501
seq.
Karsten, societ. scient. Harle-
mens. socius 547
de Kessler ab imperatrice ma-
gnum praeium obtinuit 369
Keuel, gazellae species 479. 481
Kleinia, plantae genus 469
Kölpin, Alexand. Bernh. com-
mentatio botan. de stylo eius-
que differentiis externis 543
Kongl. Vetenskaps Academiens
Handlingar För Aor. 1764.
Vol. XXV. 195
Krascheninnikow, Steph. *Be-
schreibung des Landes Kamt-
schatka* 498 seqq.
Krause, Car. Christ. edidit - A.
Corn. Celsi de medicina libr.
VIII 426
Kulenkamp, Nicol. a reg. socie-
tate scient. Gotting. praeium
accepit 175

L.

Lactationis in foeminis non pu-
erperis exempla 198
Lactea metastalis 356. febris
356. 388
Lapis bezoar, huius origo et
differentia 480 seqq. lazuli,
de hoc experimenta 629 seq.
phosphorescens et filamento-
sus microscopio obseruatus
437 seq.
Lari Lapponici descriptio 204
de Laurentiis, Laur. ornitholo-
giae edendae conspectus et vl-
terius institutum 180 seq.
Layard, Dan. Petr. soc. reg. scient.
Gotting. correspondens 175
Lazuli lapis, de hoc experi-
menta 629 seq.
Ledermüllers, Mart. Froben.
*Nachlese seiner mikroskopischen
Gemüths und Augenergözzun-
gen 5 Sammlungen 29. physik-
kalisch mikroskopische Zerglie-
derung einer kleinen Winter-
knospe des hippocastani oder
esculi 639. Zergliederung des
Korns oder Rockens 641. Vor-
stellung und Zergliederung einer
angeblichen Rockenpflanze, das
Staudten - Steck - oder Gersten-
korn genannt 641*
Lehmann, Io. Gottlob obiit 179
Lepechin, itineris, per Russiam
instituendi, comes 553
Lepidium spinosum 425
Lexicon botanicorum et hortu-
lanorum 168
Lienteriae curatio 516
Linnaei, Car. museum Ludouici
caae Ulricae, Reginae Suec.
et Adolphi Friderici, Regis
Suec. 139
Lithon-

Lithon-
Lithon-
164
na
tua
Lizza
ope
rac
che
Lochi
et
Lomn
ge
din
Long
ear
Loqu
Lora
Lorr
lia
Te
Loui
S
Lud
de
Lum
Lum
se
Lup
n
Lyc
Ma
Ma

Lithontripctica remedia 347 seq.
 Lithotomia, variae eius methodi
 164 seq. lateralis Moreauia-
 na 150 seq. huius praeroga-
 tiua 151
 Lizzani, Ant. Diff. epist. dell'
 operatione cerusica detta pa-
 racentesi nell' idropisie asciti-
 che, cistiche et tel peritoneo
 69
 Lochiorum suppressionis caussa
 et curatio 355. 358
 Lommer, Hier. Gottfr. Friber-
 gensis acad. metallorum et fo-
 dinarum membrum et Prof.
 172
 Longaeuitas humana 289 seq.
 eam acquirendi modus 688
 seq.
 Loquela sine lingua 91
 Loranthus Europaeus 243
 Lorry, Ann. Car. de melanco-
 lia et morbis melancholicis
 Tom. I. 644
 Louis, Memoire sur les signes du
 Suicide et de l' Assassinat 26
 Ludwig, Chr. Gottl. methodus
 doctrinae medicae vniuersae
 610
 Lumbago rheumatica 67
 Lumbrici, horum curatio. 523
 seq. in vesicula fellea reperti
 664
 Lupuli Bauarici disquisitioni prae-
 mium constitutum 546
 Lycopodium dichotomum 244

M.

Macbride, Dau. Experimental
 Essays 336
 Macquer Petr. Ios. acad. reg.
 scient. Holmienfis membrum
 p. 701

Maculae nigrae vel fuscae, ante
 oculos versantes 583
 Magnetes artificiales 15 seq.
 Magnetismus, circa hunc experi-
 rimentum 129. magneticae
 materiae actio in ferrum et
 magnetem 438 seqq. magne-
 ticam vim ferro conciliandi
 methodus 15 seq.
 Mais, plantae morbus 594 seq.
 Malpighia altissima 250
 Malti vsus et vis antiseptica 344
 seq. huius infusum parandi
 et exhibendi modus 345
 Mammarum structura et morbi
 357. inflammationis caussae
 357 seq.
 Manetti, Xauer. operis ornitho-
 logici explicationum et de-
 scriptionum auctor 181
 Mangold, Chph. Andr. obiit 370
 Maniae caussa, sedes et sympto-
 mata 666 seq. prognosis 667.
 curatio 364. mania neruea
 651 seq. a vermibus 664.
 maniaci an nascuntur? 665 sq.
 Mantuae academia regia scien-
 tiarum artiumque bonarum
 condita 367
 Marer, ab acad. scient. Burdiga-
 lenfi praemium accepit 551.
 Marteau, ab acad. scient. Burdi-
 galenfi praemium accepit 551
 Martin, Roland, Tal om Ner-
 veurs allmänna Egenfkaper i
 människans Kropp. 682
 Martinique insulae historia na-
 turalis 116 seq. morbi ibi
 frequentes 116 seq.
 Massiliensis acad. elegant. litter.
 scient. et art. thes. et praem.
 ad ann. 1769 693

Mate.

- Materia medica et chirurgica** 135 sq.
Maty, Matth. societ. reg. scient. Londinenf. fecretar. 176
Mazame, capreoli species 483
Medicae doctrinae vniuerfae methodus 610 feqq. medicarum disciplinarum recensio 613 sq.
Medici officium duplex 613. tironis indoles et institutio 615. doctoris officium et dexteritas 615 feq. inuentoris officium 616. professoris officium 617 feq. practici officinm 619 feqq.
Medicinae historia et fata 612. definitio et distinctio 612 feq. eam addifcendi ratio 612 feqq. colendi ratio 615 feqq. fyftema ftabiliendi ratio 618 feq. cura publica 621 feq.
Meefe, Dau. a societ. scient. Harlemenfi praemium reportauit 546 feq.
Melancholiae definitio 644 feq. distinctio 645. fpafmodicae definitio et species 646 feq. differentia ab humorum morbis 647. fympptomata 648. nerueae effentia 645 feq. cauffae procatarticae 649. figna diagnostica 650. fympptomata varia 651 feq. humoralis effentia et cauffae 653 feqq. fedes 659 feq. figna et fympptomata 661 feqq. prognofis 667 feq. melancholici num nafcuntur? 665 fq.
Melicae noua species 424
Melonis flores microfcopio difquifiti 491
Memoriae poft apoplexiam abolitio 82
Menfttua in puella 4. menfium obferuata 7. in puella quadrienni 389. in foemina 72. annorum 389
Mercurii deftillatio, de hac obferuationes et experimenta 130. affinitas cum muco et falua 623. coniunctio cum gummi arabico 623 feq. vfus et actio in morbo venereo 324 feqq. 406 feq. gummosi vfus in lue venerea 624 feq. eum adhibendi modus 625. actio in vias faliales ib. fublimate vfus fufpectus 407. eius inuentio 407. mercurialis aquae praeflantia prae cauterio actuali in carie maxillae inferioris 394. inunctionis vfus in lue venerea 528
Mefenterii intorfio, mortis cauffa 635 feq.
Meffis optimum tempus cognofcendi modus 205
Metallorum efferuefcientiae effectus morbofus 303
Metaftafis lactea 356
Metenfis acad. reg. scient. et art. thef. et praem. ad an. 1767. 694
Meteora fingularia obferuata 322. ignea 4 feq. 316
Meteorologicae obferuationes 205. in infula Martinique institutae 117 feq.
Methodus botanica duplex 447 feq. plantarum noua 449 461 feqq.
Microfcopicae oculorum animique oblectationes 29 feq. obferuationes 490 feqq. obferuationes de plantulis in vafis vitreis reperiundis 211 fq.
Microfcopiorum hiftoria, diuerfitas et vfus 30. microfcopium folare emendatum 129
Miftus

Miftus c
Miliaria
funt
Militem
Minerae
Claus
cum
Minera
lis
Molae
le Mon
med.
tam
Monro
the
in Sc
Monro
Dife
Hofp
Monfp
Monfp
thef
Monfr
mon
mon
Monti
cauf
Morbo
dur
Morbo
feq
obl
Morti
Mort
Lon
de M
fci
la M
Mofc
co
Mofc
dei M

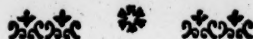

Mictus cruenti caussa 78
 Miliaria exanthemata critica non
 sunt 671. 680
 Militum morbi 44 sq. 51 sqq. 56 sqq.
 Minerae argenteae lamellofae
 Clausthalienfis examen chemi-
 cum 630 feqq.
 Mineralis regni hiftoria natura-
 lis 408
 Molae origo 357
 le Monnier, Lud. Guil. Quaest.
 med. an cancer vlceratus cicu-
 tam eludat? 626
 Monro's, Alexand. Account of
 the Inoculation of Small Pox
 in Scotland 229
 Monro's, Donald, Account of the
 Difcafes in the Britifh military
 Hofpitals in Gurmany 50
 Monfpeliaca flora 95 feqq.
 Monfpeliensis fociet. reg. fcient.
 thef. et praem. ad an. 1769. 693
 Monftra humana 159. 203. 582.
 monftrum cyclopis facie 7.
 monftrofus agnus 89
 Montium igniuomorum ignis
 cauffa 600
 Morbilli, num hominem bis inua-
 dunt? 519. eorum curatio ib. fq.
 Morborum diagnofis dubia 669
 feq. morbus niger, de hoc
 obferuata 402. 403
 Mortis cauffae et figna 291 feq.
 Morton, Car. fociet. reg. fcient.
 Londin. fecretarius 176
 de Morton, Comes, fociet. reg.
 fcient. Lond. praefes 176
 la Morue, equorum morbus 13 fq.
 Mofchi adulteratio 484. vires
 contra morfum canis rabidi
 295 feq.
 Mofchiferum animal 484
 dei Moti dell'Iride 532

Mulierum morbi 350 feqq.
 Müller, Frid. fociet. oeconomicae
 Petropolitanae membrum 177
 Müller, Otto Frid. fauna infe-
 ctorum Fridrichsdalina 297
 Mulorum morbus 7
 Mumiae examen et diffeftio
 302 feq.
 Muscae tubulus, per quem ouula
 ponit, microfcopio obferuatus
 32 feq.
 Mufculi bicipitis brachii fingula-
 ris ftructura 392
 Mufcus quidam exiguus descri-
 ptus 197. in vafis vitreis, ex
 quibus bibi folet, reperiun-
 dus 211 feq.
 Museum S. R. M. Ludouicae Vlri-
 cae, Reginae Goth. Suec. Vandal.
 et Adolphi Friderici, Regis
 Suec. Tom. I. II. 139
 Murray Io. Andr. acad. reg. fcient.
 Holmienfis membrum 701
 Myopia et presbyopia in fene
 79

N.

Naeui materni, horum ortus 259
 Nahuis, Alex. Pet. ab acad. fcient.
 Lugdunenf. praemium acce-
 pit 549
 Narcotica remedia, quid? 419
 Natura quid fit eiusque effectus
 471 feq.
 Nautarum morbi 122 feqq.
 Neruei fluidi natura 685 feq.
 Nervorum confenfus ratio 101 fq.
 functiones, generatim declara-
 tae 682. 684. anatomica de-
 fcriptio 687. quinti paris en-
 cephal. defcriptio 530 feq.
 ganglia, horum vfus 315. mor-
 bi, horum fedes et cauffae
 102 feqq.

102 sqq. symptomata 108 sqq. curatio	III seqq.
Nicandri theriaca et alexipharmaca. Curante Bandinio	239
Niebuhr, ex Arabia redux in patriam reuertitur	372
Nietzki, Adam, Prof. med. ord. Altorf. 554. eiusque reditus	702
Nitri vsus in rheumatismo acuto	45
Nosocomia militaria instituendi modus	44
Noui commentarii acad. scient. imperialis Petropolitanae, Tom. IX.	128
Nutrici obseruandae regulae	513
Nux, quid?	446
Nyctalopia	74

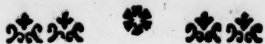
O.

Obesitatis ratio et causa	286 seq.
Oculi laesio singularis	206. morbus singularis 390. 583. tumor cancrusus 389. pupillae contractionis causae 532 seqq.
Oeder, Geo. Christ. icones plantarum s. Florae Danicae Volumen I. et II.	217. elementa botanicae, P. I. et II. 442
Ophrys Alpina, huius character	243
Opiatorum noxam in infantibus praecauendi auxilia	515
Opii vsus in dysenteria	144. in haemorrhagia vteri grauidi 138, in spasms et conuulsionibus 114. cum ipecacuanha commixti effectus 45
de Oppeln, Frid. Guil. Fribergensis academiae metallorum et fodinarum praeses	171

Orchis morio, ex hac radicem salep praeparandi tentamina	209
Ornithologia Danica	432
Osseum corpus praeternaturale in homine repertum	581
Ossium formationis causae modus 270 seq. articulationis praeternaturalis 582 seq. exfoliatio, de hac experimenta 593 sq. ossa fossilia prope aquas Sextias reperta 592 seq.	
Osteocollae formatio	4
Ouarii tumor insignis 635. mutatio post factam conceptionem 253	
de Overkam, Franc. Ioseph. obiit	370
Oui humani descriptio	254
Oxymellis colchici effectus	403

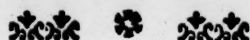
P.

Palier, societ. scient. Harleml, socius	547
Pallas, iussu imperatricis Russorum iter per Russiam instituit	552 seq.
Panici plantae species nouae	424
Paracenteseos vsus in hydropo	70 seq.
Parallele des differentes methodes de traiter la maladie veneree	405
Paralysis, eius curatio 74. colicae pictonum superueniens	86
Paregoricorum actio et vis antispasmodica	419
Parisiis schola veterinaria constituta 368. ibidem acad. reg. scient. praemium traditum est conspiciolorum materiae aptae inueniendae destinatum 173 sq.	
Parotidis	

Parotidis tumor insignis 581
 Partus terminus naturalis 354 sq.
 causae 277 seq. 355. phaenomena 278 seq. difficilis natura et causae 331 seq. caesarei vtilitas 330 seq. laboriosus ob infantis nimiam magnitudinem 402
 Patellae fractura, de hac monita 300 seq.
 Pathologiae conspectus 614
 Paullinae species 248
 Pechurei fabae vsus in diarrhoea 516 seq.
 Pecorum luis contagium exemplo illustratum 520
 Pediculi, contra hos remedium 525
 Pediluuiorum vsus 226. vsus in conuulsionibus 114
 Peltaria, nouum plantae genus 243
 Penis infantis, a cane deuoratus 85
 Periosteae formatio 271 seq. ex eodem ossa non formantur 272
 Peripneumonia, huius sedes 53. 57. curatio 46. in ea qualis pulsus 671
 Peritonei hydrops 92
 Peruvianae corticis vsus in conuulsionibus 391. in febribus biliosis et putridis 50. in febribus intermittens 54. in phthisi 53. in variolis 90. 518. externus in febre intermittente 522. vis antiseptica, experimentis declarata 342
 Pestis Constantinopolitana, de hac obseruationes 307 seqq. eius symptomata 308 seq.
 Petechialis febris 63 seq.
 Petioli foliorum distinctio 443
 Petropolitanae acad. scient. imperialis noui commentarii, Tom. XIV. Pars IV.

IX. 128. societatis oeconomicae noua membra 177. thes. et praem. ad ann. 1769. 701
 Phalaena exigua, apibus infesta 195 seq.
 Philosophical Transactions, Vol. LIV. 302. eiusdem libri noua editio huiusque institutum indicatur 556 seq.
 Phocae vitulinae genera et vtilitas 506
 Phrenitidis curatio 57
 Phthisis, de huius curatione obseruationes 53. 58 sq. ad melancholiam accedens 652. 667 seq.
 Physicae obseruationes 579 seqq.
Physicalisch - mikroskopische Beschreibung eines besondern phosphorescirenden und faserichten Steins 437
 Physiologiae corporis humani elementa T. VIII. 251. definitio et distinctio 614
 Pianes, cutis morbus 117
 Pinkensfeldensis aqua acidula 691. eius partes constitutivae 692. vsus 693
 Pipa, bufonis species 121
 Piperis pellucidi et rotundifolii virtus 247
 Pisces rariores musei Petropolitani 131
 Placenta vterina 264. huius vsus 266. cohaesio cum vtero 353. incarceration 162. post partum solutio 279
 Plantarum dispositio systematica noua 449 seq. 461 seqq. propagatio animalium analogae 636 seq. partes generationis, microscopio disquisitae 490 seqq. generationis modus 492 seq. aggregatarum character, classis
 Ccc et or-

et ordines 35 seqq. umbellatarum character, classis et ordines 38 seqq. monopetalarum regularium characteres et dispositio 601 seqq. minus cognitarum descriptio	334	Pubertatis signa in puella neonata obseruata	7
Plantulae in vasis vitreis, ex quibus bibi solet, reperiundae	211 seq.	Puiati, Giuseppe Anton. della preservazione della salute de Letterati	22
Platina di Pinto, de hac experimentum	207	Pulices aquatici microscopio obseruati	31
Plenck, Ioseph. Iac. methodus noua argentum viuum aegris, venerea labe infectis, exhibendi	623	Purgantium vsus in colica	93
Pleffis Clavier du praemium reportavit a caes. reg. societ. agricult. et scient. Clagenfurtenfi	696	Putredo corporum, de hac experimenta 339 seq. eam coercendi remedia et modus 340 seqq.	
Pleuritidis sedes 53. curatio 46. 57		Putridum quomodo corrigi possit	341 seq.
Pluuiosae tempestatis damnis, dum feritur, praeueniendi modus	202	Pyckogonum, nouum insecti genus	431
Podagrae caussa et progressus 104 seq. curatio	348	R.	
Poloniae regni status medicus emendatus	556	Rabies canina, contra eam remedium	295 seq.
Polygalae vulgaris vsus in phthisi	137	Radicum in plantis differentia	443
Polypi narium mucosi curatio 77 seq. vtericacus	88	Rangifer ceruus, animal	475 seq.
Porcus Indicus 484. fluuiatilis Marcgrauii	485 seq.	Raphani Chinenfis oleiferi cultura et vsus	217
Potentillae albae vsus tinctoris	311	Rattorum triplex genus et viuendi modus	504 seq.
Practicorum medicorum officium	619 seqq.	Reichel, Geo. Christ. Prof. med. extraord. Lips.	555
Pringle, John, Observations on the Diseases of the Army 56. societ. reg. scient. Gotting. socius 175. Augustiss. Princip. Walliae archiater	702	Relaxantium species et virtus antispasmodica	417
Professoris medici officium 617 sq.		Relham's, Antony, Resutation of the reflexion against inoculation published by D. Raft	409
Ptyalyfmi spontanei diuturni curatio	396	Respiratio foetus in vtero 331. huius effectus in infante recens nato	281
		Reinhard Io. Iac. acad. reg. scient. Holmiensis socius	701
		Reyger, Gottfr. tentamen florum Gedanensis	509
		Rhabarbari vsus in dysenteria exiguus	144
		Rhachitidis curatio	524 sq.
		Rheumatismi acuti et chronici curatio	45. 53 seq. 58
			Ring-

- Ring-Worm, herpetis species 121
 Roborantium vsus antispasmodicus 416 seq.
 Rosen von Rosenstein, Nils, Vnderättelser om Barn-Sjukdomar och deras Bote-Medel 511
 de Rosenberg, Comes, Florentinae academiae agriculturae praefes 366
 Rosier, a societate reg. Lemouicensi praemium reportauit 550
 Rothomagensis acad. scient. thes. et praem. ad ann. 1769. 549
 Rouppe, Ludou. de morbis nauigantium 122
 Roux, A. Journal de Medecine, Chirurgie, Pharmacie. Tom. XIX. XX. 72. XXI. XXII. 387
 Russorum imperatricis institutum astronomicum ad obseruandum veneris transitum per solem d. 3. iun. 1769. 551 seqq. institutum itineris per Russiam in vsum historiae naturalis 552 seqq.
 Ruthrum, plantarum genus 38
- S.
- Saiga, animal 478
 Sal coerulescens microscopio obseruatus 33. salium differentia et proprietates 537
 Salep radicem ex orchide morione praeparandi modus 209
 Saliuae vis soluens 347 seq.
 Salmonum varia genera 507
 Sandifort, Eduard. acad. reg. scient. Holmienfis socius 701
 Sanguinis circuitus in foetu 274 seq. in infante 281 seq. extrauasatio, hydropem mentiens 396 seqq.
 Sanitas quid? 23
- Saponis vis anthelmintica 113. vsus in glandularum tumoribus; ibid.
 Sarcomatis caussa et curatio 93
 Satio, pluuioso tempore instituenta, de hac animaduersiones 202
 de Sauvages, Franc. Boissier, obiit 179
 Scabiei caussa et curatio 55. 525. in infantibus retropulsae curatio 515. 521
 Scabiosae species nouae 37
 Scapulae fractura cum vulnere 392
 Schreber, Io. Chr. Dan. icones et descriptiones plantarum minus cognitarum Decas I. 333
 Schroeder, Phil. Geo. experimentorum ad veriorem cysticae bilis indolem declarandam Sect. I. 293
 Schultz, Dav. Tal om den rätta Alderdomens ärnaende 688
 Schütze, Herm. principis Suecici archiater ordinarius 178
 Schwenke, Thom. memoria 559 seq. scripta 561 seq.
 Scopola Carniolica, nouum plantae genus 249
 Scorbuti caussae 124 seq. 155. 343. caussa proxima et diagnosis 126 seq. 156, seqq. symptomata 125 seq. 155. species 155. curatio 127. 158. 344 seq.
 Scriptorum physico-medicorum, quae anno 1762. prodierunt, indicis supplementum alterum 181 seq. anni 1763. indicis supplementum 187 seqq. anni 1764. index 372 seq. continuatio 563 seqq. 711
 Scrophu.

Scrophularum caussa	68	Spasmodum notio et differentia	
Scroti gangraena	89	413 seq. therapia	416
Seba, Alb. locupletissimi rerum		Sphacelus ex terrore	82
naturalium thesauri Tomns IV.		Spica graminis canini deglutita	
	132	et ex dorso extracta	327
Secale microscopio disquisitum		Stehlin, Iac. societ. oeconomicae	
641 seqq. de huius structura		Petropolitanae membrum	177.
et incremento obseruationes		societ. scient. Harlem. socius	
642. fecali affinis plantae ana-			547
tome	643	Sterilitatis caussae et curatio	353
Seip, Folkert. Diff. de lithoto-		Sternutatorii pulueris abusus	
mia s. calculi sectione	164	xius	650
Seneſtus, huius conditio et caus-		Stoerck, Ant. ab imperatrice	
ſae 287 seqq. incommoda 291		praemio magno donatus	369
ſeq. eam acquirendi ratio		Styli plantarum situs et differen-	
	688 ſeq.	tiae	543 ſeqq.
Senis decrepiti diſſectio 391 ſeq.		Sulzbaceniſium acidularum exa-	
ſenum morbi, horumque cauſ-		men 146. partes conſtituen-	
ſae 153. diaeta	690	tes 147 ſeqq. vires et uſus	
Senſibilitas partium, de hac ex-			149 ſeq.
perimenta 163. contra ean-		Superfoetatio	280 ſeq.
dem obſeruationes	612 ſeq.	Surditatis cauſſa	361
Sesleriae plantae ſpecies	424	Surinam, ibi frequentes morbi	
Sexus vario modo diſtinctus in			119 ſeq.
animalibus	251	Suſpenſorum mors 27. in vitam	
Sida abutiloides	247 ſeq.	refocillatio 28. ſuſpenſus vtrum	
Sidrén, med. Prof. ord. Vpſalienſ.		ſe ipſum interfecerit, vel an	
	554	ab aliis ſtrangulatus fuerit?	
Sigwart, Geo. Frid. Diff. cypſoto-			26 ſeq.
mia lateralis Moreauiana noua		de Swieten, L. B. Eques ordinis	
	150	S. Stephani factus et praemio	
Silicum geneſis	5	magno ornatus	369
Slabber, ſociet. ſcient. Harlemenſ.		Sympathia partium corporis hu-	
ſocius	547	mani	101 ſeq.
Solani ſpecies nouae 609. ſcan-			
dentis effectus ſalutares 6. 399.			
tuberoli eſculenti cultura	213		
Soni ortus et actio in aurem	360		
ſeq.			
Soye, Sinenſium embamma, pa-			
randi modus 199. ex quam			
planta fiat	212		

T.

Taeniae ortus 522. curatio 524.	
de hac obſeruationes 364. 523	
Tanrec, animal	488
Tarandus, animal	475 ſeq.
Tartari emetici uſus in dyſente-	
ria	143
Tempe-	

- Temperantium species et vsus antispasmodicus 418
- Temporalis musculi vsus ad auditum 361
- Tendrac, animal 488
- Teplensium trium aquarum mineralium elementa et vires medicae 536 seqq.
- du Terrail, Marchio, acad. scient. Diuionensis socius 176. eiusdem societatis praemia auxit ib.
- Terroris effectus 216
- Tetanus, 678 seqq. huius distinctio, causae et curatio 678 seq.
- Theae Indicae vsus in rheumatismo 609
- Theodoro - Palatinae acad. scient. thes. et praem. ad ann. 1769. 365 seq. 546
- Therapiae ratio et distinctio 614 seq.
- Thermometri vsus et applicatio ad fornaculam docimasticam 599. metallici descriptio 128 seq. thermometrorum, punctis constantibus gaudentium, emendatio 129
- Thermometricae observationes de calore corporis humani 213 seqq.
- Tilling, Io. Christ. Prof. med. extraord. Lips. 555
- Titius, Io. Dan. praemium accepit a societ. natur. indagat. Gedanensi 690
- Tolosanae acad. scient. thes. et praem. ad ann. 1768. et 1769. 693
- Tormina infantum 513 seq.
- Tragus, animal 483
- Traité de l'Oeconomie animale et des causes premières des maladies 233
- Tralles, Balth. Lud. Seren. Ducis Gothani archiater et consiliarius aulicus 555 seq.
- Transactionum philosophicarum Vol. LIV. 302. noua editio huiusque institutum 556 seqq.
- Tribula, nouum plantarum genus 42. 39
- Trudaine de Montigny, inueniendae materiae ad conspicienda conficienda aptae praemium exposuit 548
- Tubulorum marinorum vermicularium dispositio et distinctio 590 seq. analogia cum corallis et conchyliis ib. seq.
- Tulipae puluis antherarum 33
- Tumor fungosus oris 76. scirrhus insignis extirpatus 94. tumorum magnorum extirpatio 76. lacteorum origo 356. metastaticorum cura 301
- Turfae fodina 21
- Tussis curatio 45. conuulsivae causa et curatio 67. neruosa 110. infantum variae species earumque curatio 520 seq.

V.

- Vaccinium foliis buxi, an in calculo vtilis? 674
- Valeriana elongata, noua species 242
- Vante, Violante, operis ornithologici tabularum auctor 181
- Variolarum species 235 seq. curatio 48. 236. contagium et migratio probatur 517. diuersa stadia et curatio ib. seq. abscessus

- cessus aperiendi necessitas 82
 seq. infitionis ratio in Gallia
 371 seq. miasma contagiosum
 Galli in pulvere per nares in-
 gerunt 372. easdem prae-
 feruandi modus 519. morbo,
 qui pereunt, nouus calculus
 587 seq. variolae anomalae
 364. variolofae febris cura-
 tio 517
Vegetabilis regni cum animali
 analogia 636 seq.
Venaefectionis effectus et agendi
 modus 223 seqq. in brachio
 institutae effectus 225. in pe-
 de 226. in manu 227. in
 collo ib. vsus in artuum am-
 putatione ib. seq. in colica
 pictonum 80. in dysenteria
 143. in variolis 236. vsus
 generalis 235
Veneri morbi natura 324 seqq.
 405. effectus et curatio 324
 fqq. 528. eum curandi metho-
 di 405 seqq. 624. seq. inuete-
 ratu curatio 77. vlceris a scor-
 butico discrimen 528
Ventriculi crusta tenax, vomitu
 reiecta 393. inflammatio 58.
 humani tunicae carnosae plana
 musculosa 9
Ventura Iac. praemium reporta-
 uit ab acad. reg. scient. Hol-
 mienfi 700
Vermes, morborum caussa 392.
 melancholiae caussa 664. ex
 aure educi 85. in vesicula
 fellea reperti 664. cucurbita-
 cei, de his obseruatio 92 seq.
 intestinales, horum ortus, ge-
 nera et curatio 522 seqq. ver-
 mis cum vrina eiectus 78 seq.
Vernicem metallis inaurandis
 aptam parandi modus 8
Vesica vrinaria vid. Vrinaria
Vesicatoriorum vsus in pleuritide
 57
Vespaee noua species 305
Vesuuii ardentis materiae dif-
 quisitio chemica 8
Veterinariae scholae conditae
 368. eidem arti praemia con-
 stituta 550
Vigor, North, ab imperatrice
 Russorum medicus aulicus 177
Vindobonensis agri plantae 241
Visionis sensorium 154
Vitriolum aquarum mineralium
 147 seq.
Vmbellatarum plantarum classis,
 tribus et ordines 38 seqq.
Vomitoriorum vsus in dysenteria
 143. in uariolis 236
Vomitibus curatio 58. nigri caussa
 106 seqq. infantum caussae
 520
Voyage a la Martinique 115
Vpsaliae societas cosmographica
 inclauit 554
Vrachus 264
Vrethrae morbi 434. fistulae
 curatio 300. 435. nimis an-
 gustae dilatatio 300
Vria, nouum auium genus 433
Vrinae effluxus praeternaturalis
 12. geniturae similis et are-
 nosae in tetano ratio 679. re-
 tentio cum prolapsu ani 73.
 a calculis 393. cum vteri mor-
 bo minus consueto complicata
 394
Vrinalium viarum vitia 11 seq.
Vrinariae vesicae hernia, calculum
 continens 306. ruptura le-
 thalis in grauida 161. vlcus
 gangraenosum 390 seq.
Vrison animal 487 seq.
 Vteri

Vteri ligamenta duo rotunda posteriora nouiter reperta 597
 seq. venae coecales 358. dilatatio morboſa inſignis 394.
 tumor ſarcomaticus 395. polyphi hiſtoria 88. ruptura 162.
 orificium clauditur ope ſphincteris 351. vaginae calculoſum
 concrementum 301. grauidi membranae 262 ſeq. mutatio
 et habitus 276 ſeq. haemorrhagiae poſt partum cauſſa
 et auxilium 279 ſeq.
 Vulnere, ex iis corpora peregrina ſine ſectiōe educendi
 modus 299. vulnus granulis plumbeis exploſis factum 75.
 in quo iuncus per 18 meſes relictus eſt 73
 Vuae vrfi virtus dubia 137. vluſ in calculo 609. 674. 681.

W.

Wallerius, Io. Gottſchalk, 'a prof. chemiae et metallurgiae ſe abdicauit 369
 Walther, Iſrael, ab acad. ſcient. Theodoro-Palatina praemium accepit 365
 Wathen's, Jonathan, Obſervations concerning the Cure of

the Venereal Diſeaſe by mercurials 324
 Weber, Chph. obſeruationum medicarum faſciculus I 363
 Werlhof, Paul Gottlieb obitus 371. memoria 703. ſcripta 709
 Werner, ab imperatrice praemio magno donatus 369
 Wheeler's, Iames, Botanist's and Gardener's new Dictionary 168
 Werſch Ignat. diſſ. de aqua acicula, vulgo Pinkenfeldenſi 691
 Whytt's, Robert, Obſervations on the nature, cauſes and cure of thoſe Diſordres, which have been commonly called nervous, hypochondriac or hyſteric. 100
 Winslouii, Iac. Benigni, elogiū ſeu vitae deſcriptio. 583 ſeqq.

Y.

Yaws, morbus 121

Z.

Zauſchner, Io- Bapt. Ioseph. Diſſ. de elementis et viribus medicis trium aquarum mineralium Tepleniſium 536
 Zebra, animal 472 ſeq.

E m e n d a n d a .

Pag. 67. lin. 30. *qui lege quae.* pag. 73. lin. 16. *et deleatur.*
 pag. 87. lin. 27. *bibenum lege bibendum.* p. 168. l. 20. *specificos lege*
specificos. p. 191. l. 8. *ledermüller l. Ledermüller.* p. 196. l. 17.
teles l. telis. p. 200. l. 10. *cuiforme l. ouiforme.* p. 204. l. 20. *Fluii*
l. Fluuii. p. 217. l. 20. *illustrandam l. illustrandum.* p. 218. l. 19. *ta-*
num l. tantum. p. 221. l. 10. *fulminea l. fulminea.* p. 222. l. 18. *vilum*
l. filum. l. 23. *excedentes l. excedentis.* p. 236. l. 23. *eo l. ea.* p. 244.
l. 6. qui a calyce l. quem calyx. p. 297. l. 15. *vocauit l. vacauit.* p. 348.
l. 31. fixum l. fixum. p. 349. l. 21. *resinorum l. resinosorum.* p. 353.
l. 1. Auctori l. Auctor. p. 358. l. 27. *quae l. quas.* p. 361. l. 10. *musculi*
temporalis l. musculus temporalem. p. 393. l. 2. *secauit l. secuit.*
p. 399. l. 16. dolerosa l. dolorosa. p. 419. l. 24. *carbonae l. carbone.*
p. 423. l. 24. haec planta l. hanc plantam. p. 434. l. vlt. *goborrhoea l.*
gonorrhoea. p. 435. l. 14. *spuriel. spurcitie.* p. 438. l. 11. *tubulo-*
sum l. tubulosum. p. 447. l. 8. *Auctor l. Auctore.* p. 454. l. 14. *ali-*
quod l. aliquot. l. 26. *sunt l. sint.* p. 455. l. 32. *saluti l. soluti.* p. 457.
l. 15. cummuni l. communi. p. 462. l. 10. *pistilla l. pistillo.* l. 14. *di-*
pbyrus l. diphytas. l. 22. *nouum l. nouam.* p. 463. l. 17. *hosce l. hasce.*
p. 465. l. 9. ductus l. duobus. l. 31. *reliquant l. relinquunt.* p. 466. l. 5.
nucamentaceo l. nucamentaceo. p. 467. l. 8. *mutuatus l. mutuatas.* p.
468. l. 33. propias l. proprias. p. 469. l. 8. *postulare. Ille posset, l. po-*
stulare ille posset. p. 474. l. 3. *longum l. longus.* p. 480. l. penult.
Aegragopilae l. Aegagropilae. p. 482. l. penult. *calorem l. colorem.*
p. 508. l. 9. arctica l. arctica. l. 20. *inferuit l. inferuiunt.* l. 25. *cymices l.*
cimices. p. 513. l. vlt. *anquirit l. inquirit.* p. 514. l. penult. *assata-*
rum l. assarum. p. 520. l. 1. *euerrat l. euehat.* l. 21. *assata l. assa.*
p. 521. l. penult. eumprofligatum l. eam profligatam. p. 541. l. 3. *aqua*
l. aquae. p. 544. l. 10. *tandum l. tantum.* p. 554. l. 20. *GÖVAM l.*
GOVAN. p. 555. l. 15. *Serenissime l. serenissimo.* p. 571. l. 7. *Brokc-*
lesby l. Brocklesby. p. 598. l. 8. *gravidatis l. grauiditatis.* p. 609. l.
 33. *infusam l. infusa.* pag. 613. lin. 7. *metbematicis lege mathematicis.*

